

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการเกษตรในช่วงฤดูฝน ปี 2569 จังหวัดปราจีนบุรี

เว็บไซต์ หน่วยงาน

Facebook หน่วยงาน

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหามลพิษด้านเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี
กลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ
โทร./โทรสาร.0-3745-4042-3
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban_pri@opsmoac.go.th

คำนำ

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูฝน ปี 2569 จังหวัดปราจีนบุรี จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานป้องกันและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้านการเกษตรผลกระทบจากปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เตรียมความพร้อมของส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูพื้นที่การเกษตรให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว และเพื่อเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการงานในพื้นที่

เพื่อให้การเตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขหาอุทกภัยตลอดช่วงฤดูฝน ปี 2569 เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและแผนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงให้สอดคล้องกับมาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2569 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี ในฐานะรองผู้อำนวยการศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี จึงได้มีการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูฝน ปี 2569 จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อใช้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เสริมกำลังและบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สุขของประชาชน ต่อไป

กลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี
มิถุนายน 2569

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 บทนำ

1. ที่มา	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	2
3.1 วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	2
3.2 แนวทางการบริหารจัดการสาธารณภัย	4
3.3 ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	5
4. กลไกการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตร	7
4.1 โครงสร้างการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตร	7
4.2 ความเชื่อมโยงกลไกการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตร กับการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศ	7
5. บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	9
6. แนวโน้มและการประเมินสถานการณ์	13
6.1 การคาดหมายลักษณะอากาศช่วงฤดูฝนของประเทศไทย พ.ศ.2569	13
6.2 สภาพน้ำท่าในประเทศไทย	21
6.3 หลักเกณฑ์การจัดสรรน้ำเพื่อกิจกรรมต่างๆ	25
7. แผนการจัดสรรน้ำ และการเพาะปลูกพืชฤดูฝน	25
7.1 การวางแผนการเพาะปลูกฤดูกาลผลิต ในเขตชลประทาน ปี 2569	25
7.2 มาตรการของกรมชลประทานในการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูฝน	31

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดปราจีนบุรี

1. ความเป็นมาของจังหวัด	32
2. ที่ตั้งและอาณาเขต	35
3. ลักษณะภูมิประเทศ	35
4. ลักษณะทางภูมิศาสตร์	36
5. สภาพภูมิอากาศ	36
6. การแบ่งเขตการปกครอง	36
7. ข้อมูลประชากร	37

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

8. พื้นที่การปลูกพืชเศรษฐกิจ	38
9. พืชเศรษฐกิจของจังหวัดปราจีนบุรี	38
10. พื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ	39

ส่วนที่ 3 กรอบแนวทางการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัดปราจีนบุรี ในช่วงฤดูฝน ปี 2569

1. ข้อมูลทั่วไปด้านน้ำของจังหวัด	40
1.1 แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ	40
1.2 แหล่งน้ำชลประทาน	41
1.3 แหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน	
(แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน, บ่อบาดาล)	42
2. กระบวนการเตรียมความพร้อม และการแจ้งเตือน	44
2.1 กระบวนการเตรียมความพร้อม (Pre-Disaster)	44
2.2 ขั้นตอนปฏิบัติการแจ้งเตือนภัย (Warning Process)	45
2.3 ระดับและช่องทางการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน	45
2.4 ข้อเสนอแนะเมื่อได้รับข้อความเตือนภัย	45
3. การประเมินความเสี่ยงและพื้นที่เฝ้าระวังด้านการเกษตร ปี 2569	
(อุทกภัย ฝนทิ้งช่วง ดินโคลนถล่ม ฯลฯ)	46
3.1 ด้านพืช	46
3.2 ด้านประมง	49
3.3 ด้านปศุสัตว์	51
4. แผนการจัดสรรน้ำ และการเพาะปลูกพืชฤดูฝน ปีการผลิต 2569	53
4.1 ปริมาณน้ำต้นทุนและการจัดสรรน้ำ	53
4.2 แผนการเพาะปลูกพืชฤดูฝน	54
5. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ในช่วงฤดูฝน ปี 2569	54
5.1 การป้องกันและลดผลกระทบ/การเตรียมความพร้อม	54
5.2 การเผชิญเหตุและการหยุดยั้งความเสียหาย	55
5.3 การฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม	57

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

6. การติดตามและประเมินผล	58
6.1 กรอบการติดตามและตัวชี้วัดสำคัญ (Key Metrics)	58
6.2 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล (Operational Flow)	59
6.3 รูปแบบการนำเสนอข้อมูลเพื่อการบริหาร (Dashboard & Infographic Design)	59

ส่วนที่ 4 ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก. หลักเกณฑ์การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ
 1. ด้านพืช
 2. ด้านประมง
 3. ด้านปศุสัตว์
- ภาคผนวก ข. บัญชีทรัพยากร ยานพาหนะ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้
- ภาคผนวก ค. ผู้ประสานงานและช่องทางการติดต่อ
- ภาคผนวก ง. คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 525/2567 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2567 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 : องค์การรับผิดชอบในการแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	4
ตาราง 2 : การคาดหมายฝน พ.ศ.2569 เปรียบเทียบกับค่าปกติ	15
ตาราง 3 : การคาดหมายปริมาณฝน (มิลลิเมตร) ในฤดูฝน พ.ศ.2569	16
ตาราง 4 : ปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปีเฉลี่ยในแต่ละลุ่มน้ำของประเทศไทย	22
ตาราง 5 : ปริมาณน้ำท่า ณ สถานีต่างๆ ในลุ่มน้ำที่สำคัญ	23
ตาราง 6 : สรุปสภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศ	24
ตาราง 7 : แผนการการจัดสรรน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูฝน ในเขตชลประทาน พ.ศ.2569 (รายสำนักงานชลประทาน)	27
ตาราง 8 : แผนการการจัดสรรน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูฝน ในเขตชลประทาน พ.ศ.2569 (รายโครงการ)	28
ตาราง 9 : แผนการการจัดสรรน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูฝน ในเขตชลประทาน พ.ศ.2569 (รายจังหวัด)	29
ตาราง 10 : การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี	37
ตาราง 11 : จำนวนพื้นที่และประชากรของจังหวัดปราจีนบุรีจำแนกตามอำเภอ	37
ตาราง 12 : พืชเศรษฐกิจของจังหวัดปราจีนบุรี	38
ตาราง 13 : ช่องทางการสื่อสารหลัก และกลุ่มเป้าหมาย/การใช้งาน	46
ตาราง 14 : สรุปภาพรวมพื้นที่เฝ้าระวังจำแนกตามกลุ่มพืช ปี 2569	48
ตาราง 15 : มาตรการเตรียมความพร้อมด้านประมง	50
ตาราง 16 : แผนการเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอ	52
ตาราง 17 : คาดการณ์พื้นที่เลี้ยงสัตว์ที่อาจได้รับผลกระทบหากเกิดสถานการณ์อุทกภัย	53
ตาราง 18 : ขั้นตอนการดำเนินงาน และมาตรการสำคัญ	53

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 : วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	2
ภาพที่ 2 : ภารกิจของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)	6
ภาพที่ 3 : ความเชื่อมโยงกลไกการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตรกับ การบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศ	8
ภาพที่ 4 : คาดหมายปริมาณฝน ช่วงเดือนพฤษภาคม 2569 – กรกฎาคม 2569 (มิลลิเมตร)	17
ภาพที่ 5 : คาดหมายปริมาณฝน ช่วงเดือนสิงหาคม 2569 – ตุลาคม 2569 (มิลลิเมตร)	18
ภาพที่ 6 : คาดหมายปริมาณฝนที่ต่างจากค่าปกติ ช่วงเดือนพฤษภาคม 2569 – กรกฎาคม 2569 (ร้อยละ)	19
ภาพที่ 7 : คาดหมายปริมาณฝนที่ต่างจากค่าปกติ ช่วงเดือนสิงหาคม 2569 – ตุลาคม 2569 (ร้อยละ)	20
ภาพที่ 8 : ภาพรวมการพื้นที่ปลูกข้าวนาปีฤดูฝนในเขตชลประทาน ปี 2569	26
ภาพที่ 9 : พังแสดงสภาพการจัดสรรน้ำของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในช่วงฤดูฝน ปี 2569	30
ภาพที่ 10 : มาตรการบริหารจัดการน้ำฤดูฝนของกรมชลประทาน	31

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ที่มา

กรมอุตุนิยมวิทยาประกาศให้ประเทศไทยเข้าสู่ฤดูฝนอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2569 หลังจากตรวจพบว่าองค์ประกอบทางอุตุนิยมวิทยาเป็นไปตามเกณฑ์การเข้าสู่ฤดูฝนของประเทศไทย ประกอบด้วย ประเทศไทยตอนบนมีฝนตกครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่ ลมระดับล่างเปลี่ยนทิศเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ และลมระดับบนเปลี่ยนทิศเป็นลมฝ่ายตะวันออก โดยฤดูฝนของประเทศไทยตอนบนจะต่อเนื่องไปจนถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ส่วนภาคใต้ฝั่งตะวันออกจะยังคงมีฝนตกต่อเนื่องไปจนถึงเดือนธันวาคม

สำหรับภาพรวมฤดูฝนปีนี้ คาดว่าปริมาณฝนรวมของประเทศจะน้อยกว่าปี 2568 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปกติประมาณร้อยละ 10 โดยช่วงกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนมิถุนายน ฝนจะเริ่มเพิ่มขึ้นและตกต่อเนื่องมากขึ้น โดยเฉพาะภาคตะวันออกและภาคใต้ฝั่งตะวันตกที่มีโอกาสเกิดฝนตกหนักบางแห่ง จากนั้นในช่วงปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนและการกระจายตัวของฝนอาจลดลง ทำให้หลายพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดฝนทิ้งช่วง โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน ก่อนที่ฝนจะกลับมาตกชุกหนาแน่นอีกครั้งในช่วงเดือนสิงหาคมถึงกันยายน ซึ่งเป็นช่วงที่ต้องเฝ้าระวังฝนตกหนัก น้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และน้ำล้นตลิ่งในหลายพื้นที่ ขณะเดียวกัน กรมอุตุนิยมวิทยาติดตามสถานการณ์ปรากฏการณ์เอลนีโญ-ลานีญา หรือ ENSO อย่างใกล้ชิด โดยปัจจุบันยังอยู่ในสภาวะเป็นกลาง (ENSO Neutral) แต่มีแนวโน้มเปลี่ยนเข้าสู่สภาวะเอลนีโญในช่วงครึ่งหลังของปี ซึ่งอาจส่งผลให้ประเทศไทยมีปริมาณฝนน้อยกว่าค่าปกติ และอุณหภูมิสูงกว่าค่าปกติเล็กน้อย แม้ว่าภาพรวมปริมาณฝนทั้งปีจะมีแนวโน้มน้อยกว่าปกติ แต่ยังคงต้องเฝ้าระวังฝนตกหนักเป็นระยะจากอิทธิพลของมรสุมและหย่อมความกดอากาศต่ำ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และกระทบต่อพื้นที่การเกษตรในหลายพื้นที่ ส่วนแนวโน้มพายุหมุนเขตร้อนปีนี้ คาดว่าอาจมีพายุเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยหรือส่งผลกระทบประมาณ 1-2 ลูก โดยมีแนวโน้มเกิดขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคมถึงกันยายน และอาจส่งผลกระทบต่อบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหลัก

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและลดผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยที่จะเกิดขึ้นต่อภาคการเกษตร ในช่วงฤดูฝน ปี 2569 ให้ทันทั่วถึงที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด บูรณาการส่วนราชการทั้งภายในและภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัด ในช่วงฤดูฝน ปี 2569 และเสนอต่อคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (อ.พ.ก.) เพื่อทราบแผนและแนวทางการดำเนินงาน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานป้องกันและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้านการเกษตร ผลกระทบจากปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อเตรียมความพร้อมของส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูพื้นที่การเกษตรให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

2.3 เพื่อเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการงานในพื้นที่

3. หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

3.1 วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่อธิบายให้เห็นถึงลักษณะวงจรเพื่อรับมือกับภัยที่มีลักษณะการเกิดที่ยากแก่การคาดการณ์ ผลที่เกิดขึ้นและอาจมีรูปแบบการเกิดไม่ซ้ำเดิม จึงไม่จำเป็นต้องมีการจัดการตามลำดับก่อนหลังเสมอไป (Non – Linear) โดยเป็นการดำเนินการในลักษณะเป็นวงรอบ (Closed Loop) อย่างต่อเนื่องและไม่สามารถแยกส่วนเฉพาะในแต่ละกระบวนการ ดังนั้น จึงเป็นการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแบบองค์รวม (Holistic Approach) เพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ตั้งแต่การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุและการบรรเทาทุกข์ ตลอดจนการฟื้นฟูซึ่งการจัดการสาธารณภัยในแต่ละห้วงเวลาการเกิดสาธารณภัยอาจมีความคาบเกี่ยวกัน (Overlap) รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการขึ้นอยู่กับความรุนแรงของภัยเป็นสำคัญ

ภาพที่ 1 : วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management) แบ่งการดำเนินงาน
ออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะก่อนเกิดภัย :

➢ การป้องกันและการลดผลกระทบ (Prevention & Mitigation) เป็นการดำเนินการช่วงก่อนเกิดภัย ทั้งที่ใช้โครงสร้างและไม่ใช้โครงสร้าง โดยการวิเคราะห์และจัดการกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลกระทบของสาธารณภัย เพื่อลดโอกาสที่สาธารณภัยจะสร้างผลกระทบต่อคน ชุมชนหรือสังคม รวมถึงป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ได้แก่ การประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย การวางแผนการใช้ที่ดิน การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการก่อสร้างอาคาร การเสริมสร้างความแข็งแรงของตลิ่ง การขุดลอกคูคลอง/ท่อระบายน้ำ การปรับแผนการเกษตรเพื่อกระจายความเสี่ยง เป็นต้น

➢ การเตรียมความพร้อม (Preparedness) เป็นการดำเนินการช่วงก่อนเกิดภัย เพื่อให้ประชาชนหรือชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีองค์ความรู้ ชีตความสามารถ และทักษะต่าง ๆ พร้อมที่จะรับมือกับสาธารณภัย ได้แก่ การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน การฝึกป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การเตรียมการอพยพและจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว การพัฒนาคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ การจัดตั้งคลังสำรองทรัพยากร รวมทั้งการพัฒนาระบบและกระบวนการแจ้งเตือนภัยให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

ระยะเกิดภัย :

➢ การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) เป็นการเผชิญเหตุและการบรรเทาทุกข์ โดยการจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน โดยการจัดระบบ การจัดการทรัพยากร และการกิจความรับผิดชอบ เพื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นทุกรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งลดความสูญเสียที่จะมีต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทรัพยากร สภาพแวดล้อม สังคม และประเทศ ให้มีผลกระทบน้อยที่สุด

ระยะหลังเกิดภัย :

➢ การฟื้นฟู (Recovery) เป็นการดำเนินการภายหลังจากที่ภาวะฉุกเฉินจากสาธารณภัยบรรเทาลงหรือได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีวิต และความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ตามความเหมาะสม โดยให้นำปัจจัยในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยมาดำเนินการในการฟื้นฟู ซึ่งหมายรวมถึงการซ่อมสร้าง (Reconstruction) และการฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation) ได้แก่ การฟื้นฟูสุขภาพผู้ประสบภัย การฟื้นฟูที่อยู่อาศัยระบบโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจ

3.2 แนวทางการบริหารจัดการสาธารณภัย การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการสาธารณภัย ใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์โดยรวมอำนาจสั่งการแบบรวมศูนย์ (Single Command) โดยได้กำหนดผู้รับผิดชอบเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander) ตามระดับความรุนแรงของสาธารณภัย ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นที่ ประชากร ความซับซ้อนหรือความสามารถในการจัดการสาธารณภัย ตลอดจนศักยภาพด้านทรัพยากรที่มีอำนาจตามกฎหมายใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าควบคุมสถานการณ์เป็นหลัก และกำหนดองค์กรรับผิดชอบในการแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

ตาราง 1 : องค์กรรับผิดชอบในการแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ระดับ	ความรุนแรง	การจัดการ	องค์กรรับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบของ กษ.
1	สาธารณภัยขนาดเล็ก	ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และ/ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ กรุงเทพมหานคร ควบคุม และสั่งการ	กองอำนาจการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย (อำเภอ/สำนักงานเขต/ เมืองพัทยา/เทศบาล/อบต.หากกรณีเกิด หรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยให้กอง อำนาจการช่างต้นจัดตั้ง : ✓ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ/ สำนักงานเขต ✓ ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินเมืองพัทยา/ เทศบาล/อ.บ.ต.	เกษตรอำเภอ
2	สาธารณภัย ขนาดกลาง	ผู้อำนวยการจังหวัด หรือผู้อำนวยการ กรุงเทพมหานคร ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ	กองอำนาจการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร หากกรณีเกิดหรือคาดว่าจะเกิด สาธารณภัยให้กองอำนาจการช่างต้น จัดตั้ง : ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ จังหวัด/กรุงเทพฯ	1. พอ.ศูนย์ติดตามและ แก้ไขปัญหายภัยพิบัติ ด้านการเกษตรจังหวัด 2. หัวหน้าหน่วยงาน ระดับจังหวัด
3	สาธารณภัย ขนาดใหญ่	ผู้บัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ	กองบัญชาการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.)	1. พอ.ศูนย์ติดตามและ แก้ไขปัญหายภัยพิบัติ ด้านการเกษตรกระทรวงฯ 2. หัวหน้าส่วนราชการ ในสังกัดกระทรวงฯ
4	สาธารณภัยร้ายแรง อย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรีหรือ รองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรี มอบหมาย ควบคุม สั่งการและบัญชาการ	กองบัญชาการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.)	ปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ หรือ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์

3.3 ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570 ได้นำกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ กรอบแนวคิดทั้งในและต่างประเทศ แนวโน้มสถานการณ์ภัยของโลกและประเทศไทยที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งบทเรียนจากการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่ผ่านมา เพื่อนำมาทบทวนและปรับปรุง ซึ่งการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศไทยมีเป้าหมายสูงสุด คือ “การรับรู้ – การปรับตัว – ฟื้นเร็วทั่ว – อย่างยั่งยืน (Resilience)” ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ส่วนที่ 1 การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและ
ประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านสาธารณภัย

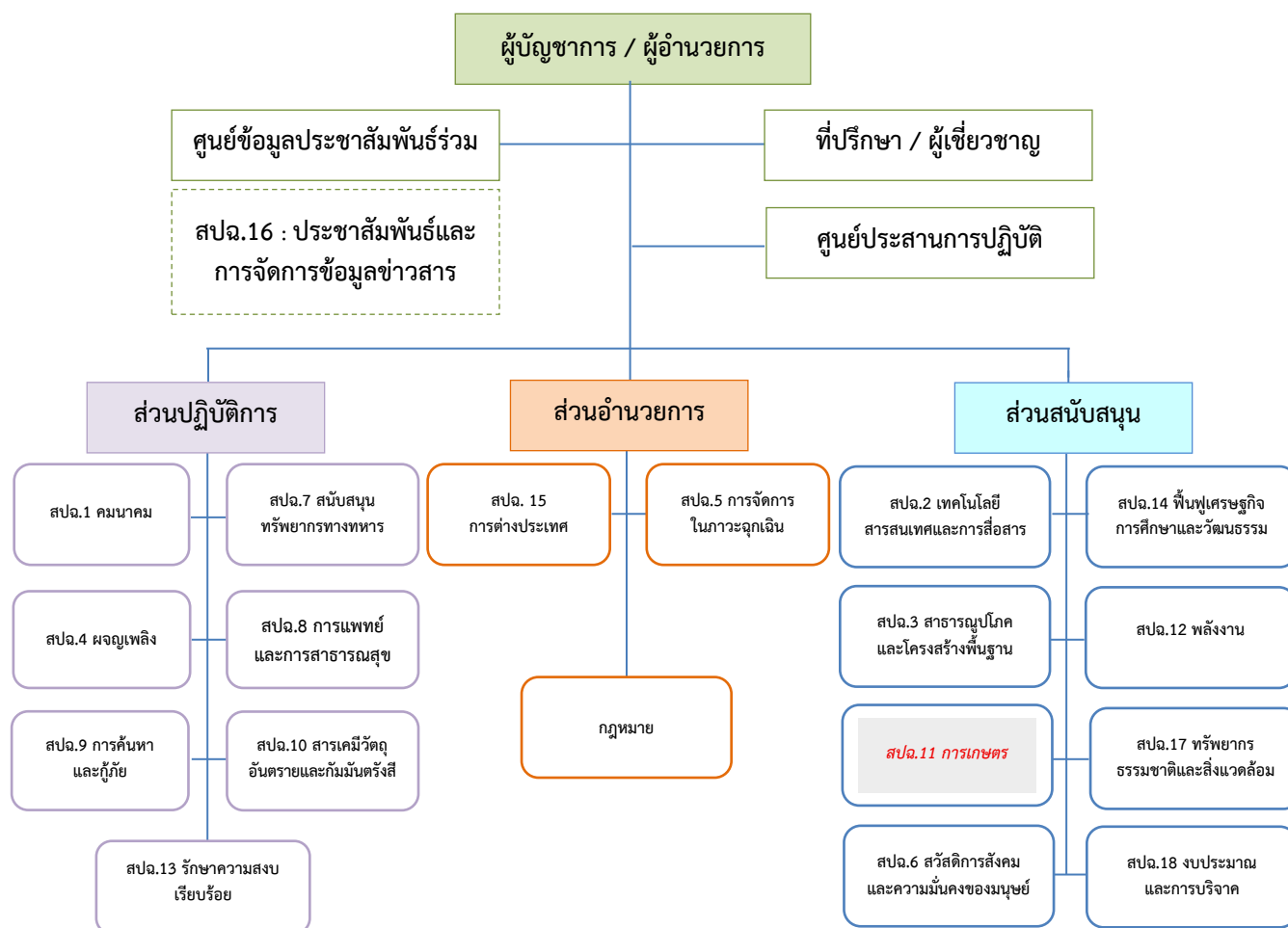
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศ
ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ส่วนที่ 2 การจัดการสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการในภาวะฉุกเฉินแบบบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน หรือ สปจ. (Emergency Support Function : ESF) เป็นเครื่องมือสนับสนุนภารกิจของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บคปภ.ช.) ที่เป็นกลุ่มของส่วนงาน (Functions) ประกอบด้วย หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน มาประสานการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการ ทั้งนี้ กรณีที่มีการยกระดับการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติจะพิจารณาสถาปนาการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปจ.) เพียงส่วนงานใดส่วนงานหนึ่งหรือหลายส่วนงานเข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยในแต่ละเหตุการณ์ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 2 : การกิจของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)

ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักด้านการเกษตร ส่วนสนับสนุน สปฉ. 11 การเกษตร โดยมีหน้าที่ ประสานการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัยที่มีผลกระทบต่อการเกษตร ติดตามเฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนแก่เกษตรกร สนับสนุนทรัพยากร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน สำรวจและติดตามความเสียหายด้านการเกษตร รวมถึงสนับสนุน ข้อมูลอื่นด้านการเกษตร และให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบด้านการเกษตร และแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัย

4. กลไกการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตร

4.1 โครงสร้างการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตร ดังนี้

ระดับนโยบาย

1) คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน

2) คณะอนุกรรมการวางแผนและติดตามการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน

ระดับปฏิบัติการ

1) ส่วนกลาง : ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่าระวังติดตามสถานะทางอุตุ - อุทกวิทยา จากหน่วยงานต่าง ๆ ประเมินสถานการณ์และแจ้งเตือนภัยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด เพื่อเตรียมการป้องกันและให้การช่วยเหลือเกษตรกร

รวมทั้งประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร และแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไป รับทราบผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงเว็บไซต์ https://www.moac.go.th/service_all-agriculture_situation

2) ส่วนภูมิภาค : ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด ติดตามข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่าระวังสถานการณ์ และประเมินสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรทราบทางสื่อประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่าย

4.2 ความเชื่อมโยงกลไกการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตรกับการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศ

การบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศ โดยในระดับนโยบายได้ร่วมบูรณาการและปฏิบัติงานภายใต้ กอปภ.ช. ทั้งในภาวะปกติและภาวะเกิดภัย ส่วนในระดับปฏิบัติการหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามระดับความรุนแรงของภัย รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ 2

5. บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่	หน่วยงาน	ภารกิจ/หน้าที่
1	ศูนย์ติดตามและแก้ไข ปัญหาระบบชลประทาน การเกษตร กระทรวง เกษตรและสหกรณ์	1. ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์และผลกระทบด้านการเกษตรและ แจ้งเตือนภัย 2. เร่งรัดการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ 3. รายงานสถานการณ์และการให้ความช่วยเหลือให้ผู้บริหารทราบ 4. ประสานการปฏิบัติงานกับกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)
2	ศูนย์ติดตามและแก้ไข ปัญหาระบบชลประทาน การเกษตรจังหวัด	1. ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์และผลกระทบด้านการเกษตรและ แจ้งเตือนภัยในระดับจังหวัด 2. เร่งรัดการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตรของหน่วยงานในจังหวัด 3. รายงานสถานการณ์และผลการช่วยเหลือต่อศูนย์ติดตามฯ กระทรวงทราบ 4. ประสานการปฏิบัติงานกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.) และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (กอปภ.อ.)
3	กรมชลประทาน	1. ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและบริหารจัดการความเสี่ยงโดยการ ป้องกันลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อมเพื่อการเผชิญเหตุ และการ ฟื้นฟูให้กลับสู่ภาวะปกติหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม 2. จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ เพื่อป้องกันบรรเทาผลกระทบจากภัยพิบัติ 3. ดำเนินการตามแผนบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร 4. ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ 5. วางแผนจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชให้สอดคล้องกับน้ำต้นทุน 6. กำหนดมาตรการควบคุมการใช้น้ำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องตามแผนที่กำหนด 7. ประชาสัมพันธ์/รณรงค์ให้ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ 8. จัดเตรียมความพร้อมของรถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ และเครื่องมืออุปกรณ์ ต่าง ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัย 9. การประเมินความเสี่ยงและการซ่อมสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน
4	กรมประมง	1. ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและบริหารจัดการความเสี่ยงโดยการ ป้องกัน ลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อมเพื่อการเผชิญเหตุ และการ ฟื้นฟูให้กลับสู่ภาวะปกติหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม

(ต่อ)

ที่	หน่วยงาน	ภารกิจ/หน้าที่
4	กรมประมง	2. จัดทำทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นปัจจุบัน 3. ประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือนภัย และให้คำแนะนำด้านวิชาการ วางแผนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เหมาะสมกับช่วงฤดูกาล 4. กำกับ ตรวจสอบสถานที่เลี้ยงสัตว์ร้าย (จระเข้) ที่อาจเป็นภัยต่อส่วนรวม 5. การป้องกันและรักษาโรคสัตว์น้ำ 6. ติดตามสถานการณ์และรายงานผลกระทบ 7. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
5	กรมปศุสัตว์	1. ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและบริหารจัดการความเสี่ยง โดยการป้องกันลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อมเพื่อการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูให้กลับสู่ภาวะปกติหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม 2. จัดทำทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ให้เป็นปัจจุบัน 3. ให้คำแนะนำในการวางแผนการเลี้ยงสัตว์ แผนการอพยพสัตว์ และบริหารจัดการสถานที่อพยพสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์ และการป้องกันโรคสัตว์ที่เกิดจากภัยพิบัติ 4. การเตรียมเสบียงสัตว์ และเวชภัณฑ์ เพื่อสนับสนุนในกรณีที่ขาดแคลน 5. ติดตามสถานการณ์ รายงานผลกระทบความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ 6. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
6	กรมพัฒนาที่ดิน	1. ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและบริหารจัดการความเสี่ยง โดยการป้องกันลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อมเพื่อการเผชิญเหตุและการฟื้นฟูให้กลับสู่ภาวะปกติหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม 2. จัดทำแผนที่เสี่ยงภัย และให้คำแนะนำการปลูกพืชในเขตที่ดินที่เหมาะสม 3. เผ่าระวังและประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยเพื่อแจ้งเตือนเกษตรกร 4. จัดทำแผนงาน/โครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยพิบัติด้านการเกษตร เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา การอนุรักษ์ดินและน้ำ การส่งเสริมการใช้พืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

(ต่อ)

ที่	หน่วยงาน	ภารกิจ/หน้าที่
6	กรมพัฒนาที่ดิน	5. เตรียมผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์สาร พด. น้ำหมักชีวภาพ และวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยพิบัติ
7	กรมวิชาการเกษตร	1. ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและบริหารจัดการความเสี่ยง โดยการป้องกัน ลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อมเพื่อการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูให้กลับสู่ภาวะปกติหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม 2. ติดตาม เฝ้าระวัง สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชเศรษฐกิจ โดยให้ข้อมูล วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งเตือนเกษตรกร 3. ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำในการดูแลรักษาพืช วางแผนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ 4. จัดเตรียมสำรองเมล็ดพันธุ์พืชผัก
8	กรมส่งเสริมการเกษตร	1. ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและบริหารจัดการความเสี่ยง โดยการป้องกัน ลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อมเพื่อการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูให้กลับสู่ภาวะปกติหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม 2. จัดทำทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชให้เป็นปัจจุบัน 3. ติดตามสถานการณ์เพื่อประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร 4. ให้คำแนะนำในการดูแลพืช วางแผนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แนะนำการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 5. รายงานพื้นที่การเกษตรได้รับผลกระทบ และการให้ความช่วยเหลือ 6. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 7. จัดเตรียมสำรองต้นพันธุ์ไม้ผล ไม้ยืนต้น และกล้าพันธุ์ผัก
9	กรมการข้าว	1. ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและบริหารจัดการความเสี่ยง โดยการป้องกัน ลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อมเพื่อการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูให้กลับสู่ภาวะปกติหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม 2. ติดตาม เฝ้าระวัง สถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าว เพื่อแจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร 3. ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำในการดูแลรักษา

(ต่อ)

ที่	หน่วยงาน	ภารกิจ/หน้าที่
9	กรมการข้าว	4. วางแผนการผลิตข้าวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด 5. จัดทำแผนความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว และแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 6. จัดเตรียมสำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
10	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	1. ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและบริหารจัดการความเสี่ยง โดยการป้องกันลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อมเพื่อการเผชิญเหตุ 2. ปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในพื้นที่ เกษตรกรรม ป่าไม้ และเขื่อนเก็บกักน้ำ 3. พัฒนาเทคโนโลยีฝนหลวงและการดัดแปรสภาพอากาศ รวมทั้งปฏิบัติการด้านการบินเกษตร 4. จัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวงประจำปี
11	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1. ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและบริหารจัดการความเสี่ยง โดยการป้องกันลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อม เพื่อการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูให้กลับสู่ภาวะปกติหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม 2. ดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำ ขุดลอกคูคลองในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินฯ 3. สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ รถบรรทุกน้ำ 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
12	กรมหม่อนไหม	1. ติดตามสถานการณ์ เพาะรัง และให้ความช่วยเหลือเกษตรกรหม่อนไหมที่ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร 2. จัดทำทะเบียนเกษตรกรหม่อนไหมให้เป็นปัจจุบัน 3. จัดให้มีการสำรองพันธุ์หม่อน ไขไหมพันธุ์ดีให้กับเกษตรกร 4. ส่งเสริม แนะนำให้เกษตรกรใช้พันธุ์หม่อนที่ทนทานต่อสภาพแวดล้อม
13	กรมส่งเสริมสหกรณ์	1. ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำแก่สมาชิกสหกรณ์ 2. สนับสนุนเงินทุน เพื่อการฟื้นฟูอาชีพสมาชิกสถาบันเกษตรกร
14	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	1. พยากรณ์แนวโน้มการผลิตและการตลาดพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ 2. การประเมินมูลค่าความเสียหายด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากการเกิดภัยพิบัติ

(ต่อ)

ที่	หน่วยงาน	ภารกิจ/หน้าที่
14	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	3. การวิเคราะห์ความเสียหาย (Damages) และความสูญเสีย (Losses) ที่เกิดจากภัยในแต่ละด้าน 4. การวิเคราะห์ความต้องการ/ความจำเป็นในการฟื้นฟูหลังเกิดภัย เพื่อการจัดลำดับความสำคัญในการฟื้นฟูในแต่ละภาคส่วน ตามระยะเวลา 3 ช่วง คือ ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว
15	การยางแห่งประเทศไทย	ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรชาวสวนยางพารา สนับสนุนการปลูกแทนและปลูกใหม่ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง

6. แนวโน้มและการประเมินสถานการณ์

6.1 การคาดหมายลักษณะอากาศช่วงฤดูฝนของประเทศไทย พ.ศ.2569 (ออกประกาศ วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2569 : กรมอุตุนิยมวิทยา) (ที่มา : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมอุตุนิยมวิทยา)

กรมอุตุนิยมวิทยา ช่วงฤดูฝนของประเทศไทยปีนี้ คาดว่า จะเริ่มต้นประมาณสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนพฤษภาคม 2569 และจะสิ้นสุดประมาณกลางเดือนตุลาคม 2569 โดยปริมาณฝนรวมของทั้งประเทศในช่วงฤดูฝนจะน้อยกว่าค่าเฉลี่ยปกติประมาณร้อยละ 10 (ปีที่แล้วในช่วงฤดูฝนปริมาณฝนรวมมากกว่าค่าเฉลี่ยปกติร้อยละ 12 ส่วนปริมาณฝนรวมทั้งปีมากกว่าค่าเฉลี่ยปกติร้อยละ 5) โดยในช่วงครึ่งแรกของฤดู (ตั้งแต่เริ่มจนถึงเดือนกรกฎาคม) พื้นที่ส่วนใหญ่จะมีปริมาณฝนรวมน้อยกว่าค่าเฉลี่ยปกติ จากนั้นในเดือนสิงหาคม ปริมาณฝนรวมส่วนใหญ่จะใกล้เคียงค่าเฉลี่ยปกติ สำหรับในช่วงปลายฤดู (เดือนกันยายนและตุลาคม) ปริมาณฝนรวมส่วนใหญ่จะน้อยกว่าค่าเฉลี่ยปกติประมาณร้อยละ 10

ในช่วงประมาณปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคม ปริมาณและการกระจายของฝนจะลดลง อาจเกิดสภาวะฝนทิ้งช่วง ซึ่งจะทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำในด้านการเกษตรในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่แล้งซ้ำซากนอกเขตชลประทาน ประชาชนจึงควรใช้น้ำเพื่อประโยชน์สูงสุด

ส่วนในช่วงเดือนสิงหาคมและกันยายน ซึ่งเป็นเดือนที่มีฝนตกหนาแน่นที่สุด และมีโอกาสสูงที่จะได้รับอิทธิพลจากพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านหรือสลายตัวใกล้กับประเทศไทย จะส่งผลให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากในหลายพื้นที่ และอาจก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก รวมทั้งน้ำล้นตลิ่งได้

➤ ลักษณะอากาศทั่วไป

ช่วงประมาณปลายเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนมิถุนายน ประเทศไทยจะมีฝนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยทั่วไปจะเกิดฝนฟ้าคะนองครอบคลุมร้อยละ 40 – 60 ของพื้นที่ กับมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง โดยเฉพาะบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ฝั่งตะวันตกจะมีฝนฟ้าคะนองมากกว่าพื้นที่อื่นอยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 60 – 80 ของพื้นที่ กับมีฝนตกหนักกับมีฝนหนักมากในบางแห่ง เนื่องจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามันและประเทศไทยมีกำลังค่อนข้างแรงเป็นระยะๆ ประกอบกับในบางช่วงมีร่องมรสุมพาดผ่านบริเวณประเทศไทยตอนบนอีกทั้งมักจะมีหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงก่อดำรงตัวบริเวณทะเลอันดามัน ซึ่งอาจทวีกำลังแรงขึ้นขึ้นเป็นพายุดีเปรสชันหรือพายุไซโคลน และเคลื่อนตัวเข้าใกล้ด้านตะวันตกของประเทศ

จากนั้นในช่วงปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคม มีแนวโน้มเกิดฝนทิ้งช่วงส่งผลให้ปริมาณและการกระจายของฝนลดลง และอาจก่อให้เกิดภาวะขาดแคลนน้ำด้านการเกษตรในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่แล้งซ้ำซากนอกเขตชลประทาน ทั้งนี้เนื่องจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามันและประเทศไทยจะมีกำลังอ่อนลง ประกอบกับร่องมรสุมจะเลื่อนขึ้นไปพาดผ่านบริเวณตอนใต้ของประเทศจีน

ตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน ประเทศไทยจะกลับมามีฝนตกหนาแน่นอีกครั้ง โดยมีฝนฟ้าคะนองร้อยละ 60 – 80 ของพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ กับมีฝนตกหนักหลายพื้นที่และหนักมากบางแห่ง โดยเฉพาะในเดือนสิงหาคมและกันยายน ซึ่งจะก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก รวมทั้งน้ำล้นตลิ่งในบางแห่งเนื่องจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามันและประเทศไทย โดยจะมีกำลังค่อนข้างแรงเป็นระยะๆ และพัดปกคลุมอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับร่องมรสุมจะเลื่อนกลับลงมาพาดผ่านบริเวณประเทศไทยตอนบนเป็นระยะๆ

สำหรับเดือนตุลาคม ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีปริมาณและการกระจายของฝนลดลงและเริ่มมีอากาศเย็นในตอนเช้า โดยเฉพาะทางตอนบนของภาค เนื่องจากบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนจะเริ่มแผ่ลงมาปกคลุมตอนบนของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับบริเวณภาคกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ยังคงมีฝนตกชุกหนาแน่นต่อไป กับมีฝนตกหนักและหนักมากบางแห่ง ประกอบกับร่องมรสุมจะเลื่อนลงไปพาดผ่านบริเวณภาคกลางตอนล่าง ภาคใต้ตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกทั้งมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมจะเริ่มเปลี่ยนเป็นมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย

พายุหมุนเขตร้อน (ดีเปรสชัน ไชนร์ลอน และไต้ฝุ่น) ในช่วงฤดูฝนปีนี้ คาดว่าจะมีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยจำนวน 1-2 ลูก โดยมีโอกาสสูงที่จะเคลื่อนผ่านบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือในช่วงเดือนสิงหาคมหรือกันยายน

➤ ข้อควรระวัง

1. บางช่วงจะมีฝนตกหนักถึงหนักมากติดต่อกันหลายวัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลากและน้ำล้นตลิ่งได้ โดยเฉพาะในช่วงเดือนสิงหาคมและกันยายน จึงขอให้ประชาชนติดตามข่าวอากาศประจำวันอย่างใกล้ชิดต่อไปด้วย

2. ช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเคลื่อนผ่านประเทศไทย จะส่งผลให้เกิดลมแรง ฝนตกหนาแน่นเป็นบริเวณกว้าง และมีฝนตกหนักถึงหนักมากในหลายพื้นที่ ขณะที่บริเวณชายฝั่งจะมีคลื่นลมแรง โดยความสูงของคลื่นอาจสูงประมาณ 3-4 เมตรในบางช่วง จึงขอให้ประชาชนและชาวเรือควรเพิ่มความระมัดระวังอันตรายจากสภาวะอากาศดังกล่าว และติดตามข่าวพยากรณ์อากาศอย่างใกล้ชิดในช่วงที่มีพายุหมุนเขตร้อน

ตาราง 2 : การคาดหมายฝน พ.ศ.2569 เปรียบเทียบกับค่าปกติ

ภาค	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม
เหนือ	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	ใกล้เคียงค่าปกติ	ใกล้เคียงค่าปกติ	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10
ตะวันออกเฉียงเหนือ	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	มากกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	ใกล้เคียงค่าปกติ	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 20
กลาง	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 30	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	ใกล้เคียงค่าปกติ	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 20
ตะวันออก	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 30	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	ใกล้เคียงค่าปกติ	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10
ใต้ฝั่งตะวันออก (อ่าวไทย)	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 5	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 20
ใต้ฝั่งตะวันตก (อันดามัน)	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	ใกล้เคียงค่าปกติ	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 5	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 20
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 30	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 20	ใกล้เคียงค่าปกติ	น้อยกว่าค่าปกติ ร้อยละ 10

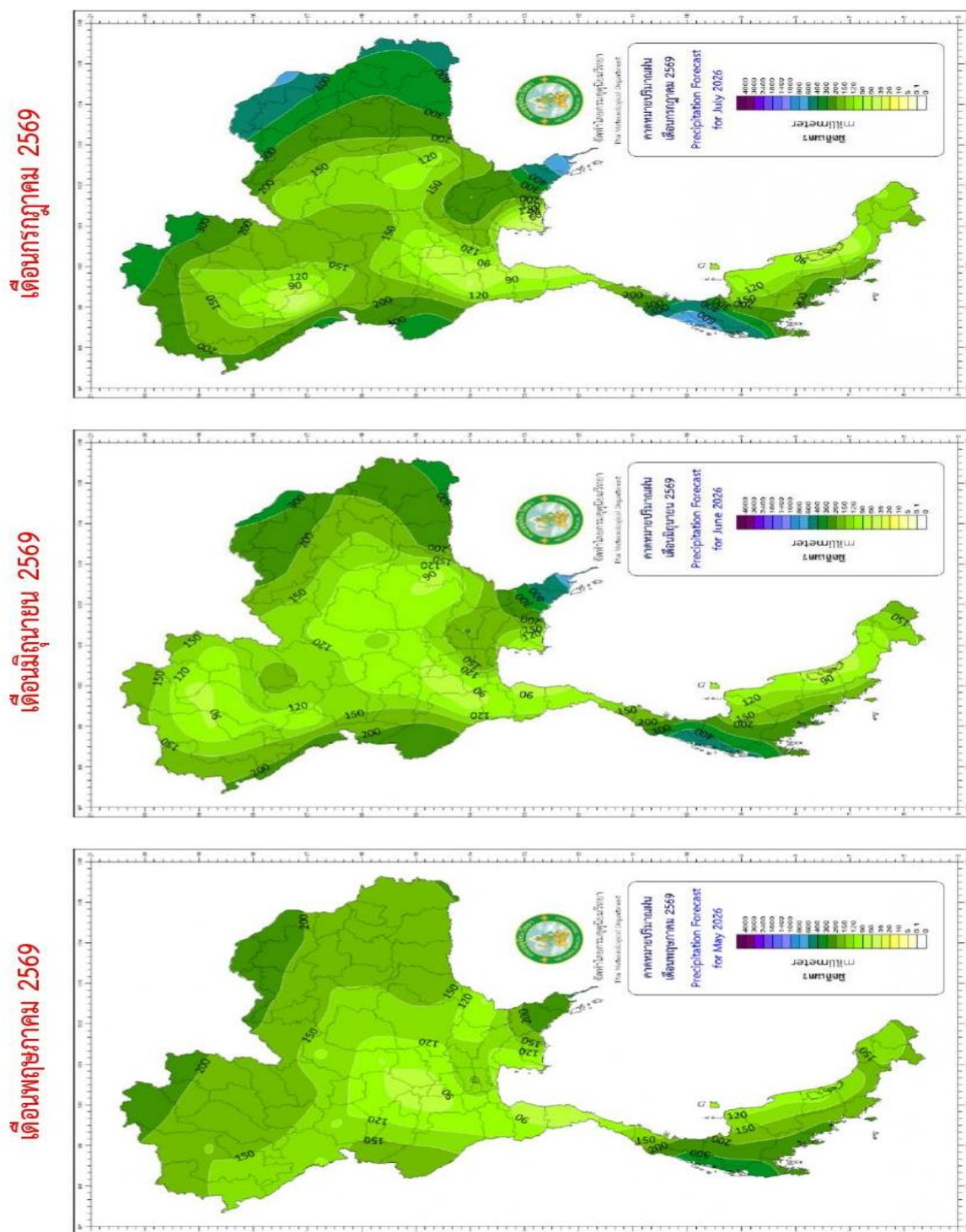

ตาราง 3 : การคาดหมายปริมาณฝน (มิลลิเมตร) ในฤดูฝน พ.ศ.2569

ภาค	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม
เหนือ	140-180	120-160	170-210	220-260	180-220	90-130
ตะวันออกเฉียงเหนือ	150-190	160-200	250-300	260-300	200-250	60-100
กลาง	80-110	100-140	120-160	150-190	190-230	110-150
ตะวันออก	120-160	200-250	240-280	270-320	290-340	180-220
ใต้ฝั่งตะวันออก (อ่าวไทย)	90-130	90-120	90-120	100-140	120-160	180-220
ใต้ฝั่งตะวันตก (อันดามัน)	250-290	280-320	320-370	390-440	380-430	270-320
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	120-160	150-190	150-190	150-190	300-350	200-240

หมายถึง : 1. ค่าปกติ หมายถึง ปริมาณฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2534 - 2563)

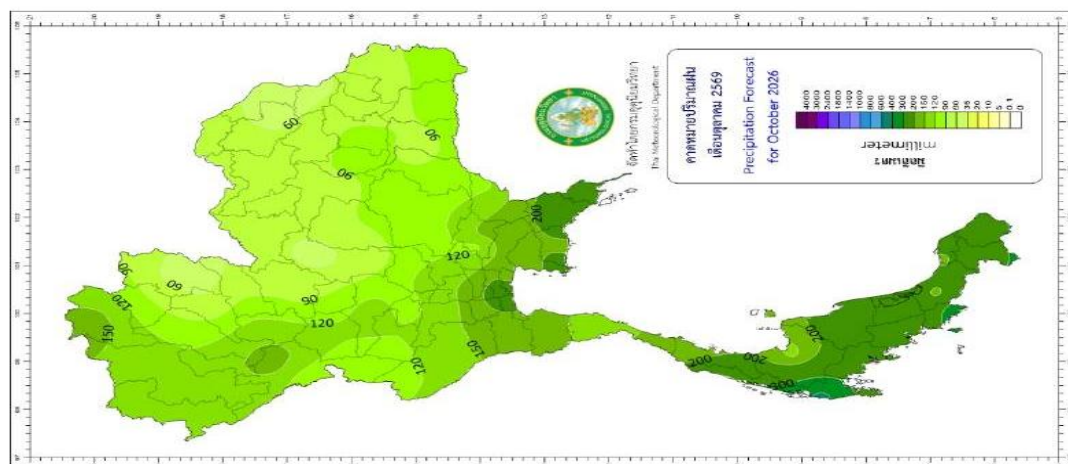
2. การคาดหมายสภาวะฝนนี้ เป็นคาดหมายระยะนาน โดยใช้แบบจำลองภูมิอากาศ และวิธีทางสถิติผู้นำข้อมูลไปใช้ควรติดตามการพยากรณ์อากาศประจำวันจากกรมอุตุนิยมวิทยาด้วย
3. ปรับปรุงการคาดหมายครั้งต่อไป ไม่ช้ากว่าสุดท้ายของเดือนมิถุนายน 2567
4. สอบถามข่าวพยากรณ์อากาศรายเดือน รายฤดู ได้ที่โทร. 02-3989929 โทร / โทรสาร 02-3838827
5. ติดตามข่าวพยากรณ์อากาศรายเดือน รายฤดู ได้ที่ www.tmd.go.th หรือ www.weather.go.th

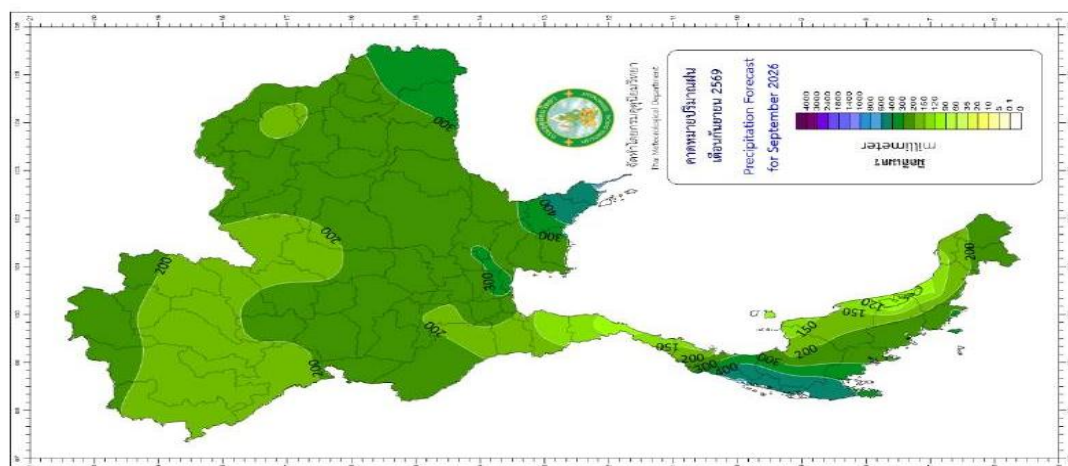
ภาพที่ 4 : คาดหมายปริมาณฝน ช่วงเดือนพฤษภาคม 2569 - กรกฎาคม 2569 (มิลลิเมตร)

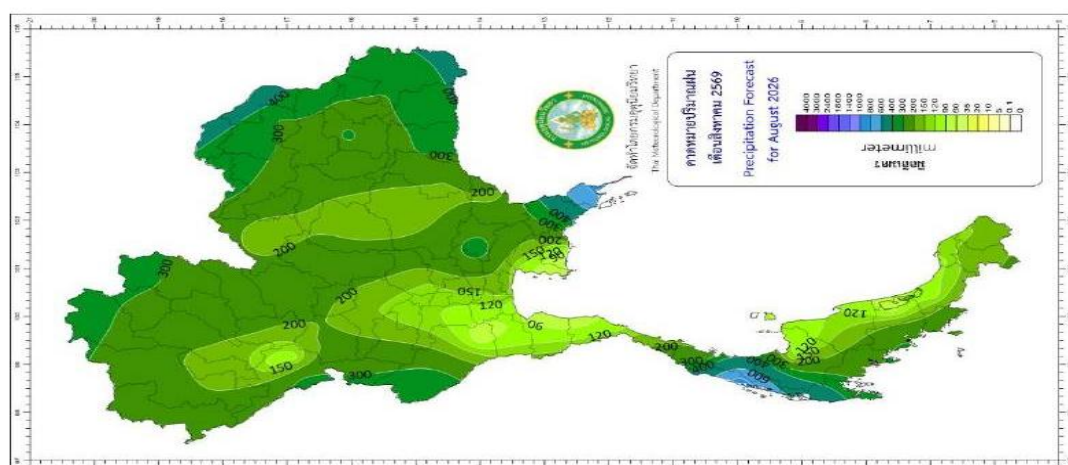
เดือนตุลาคม 2569

เดือนกันยายน 2569

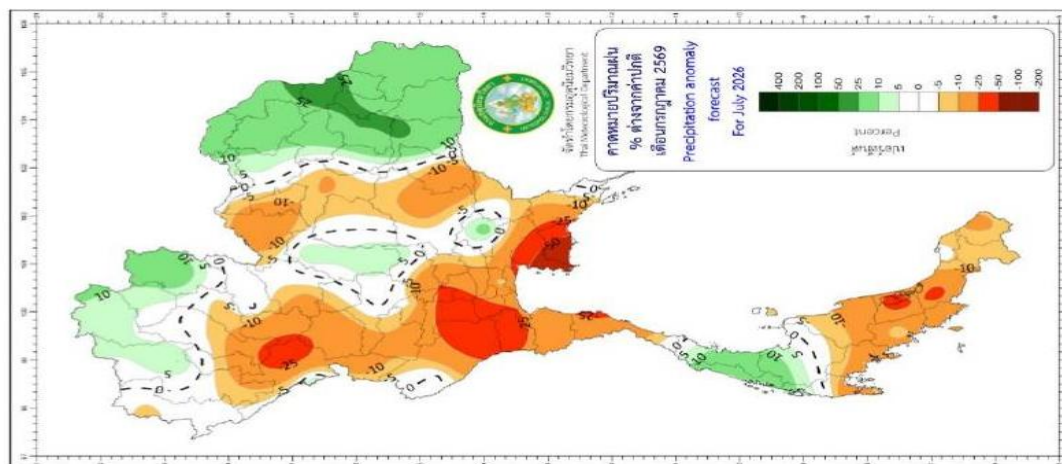
เดือนสิงหาคม 2569

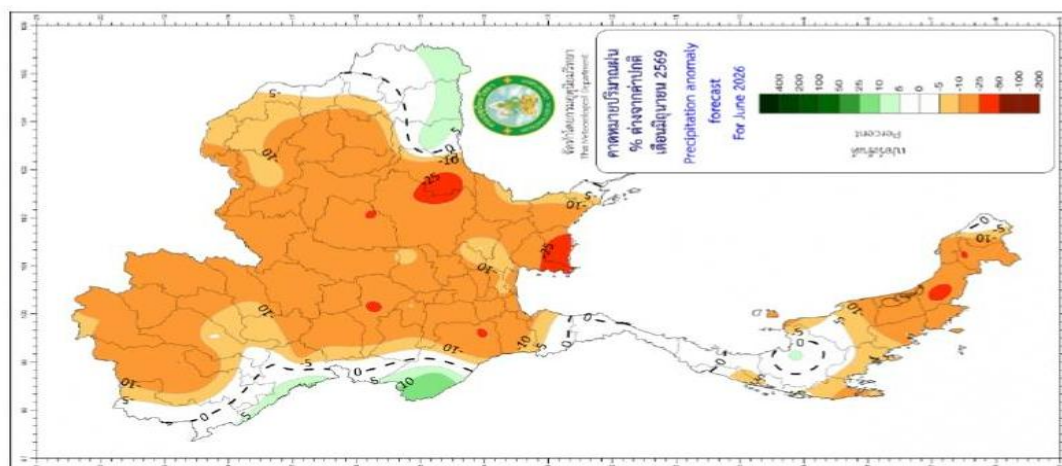
ภาพที่ 5 : คาดหมายปริมาณฝน ช่วงเดือนสิงหาคม 2569 – ตุลาคม 2569 (มิลลิเมตร)

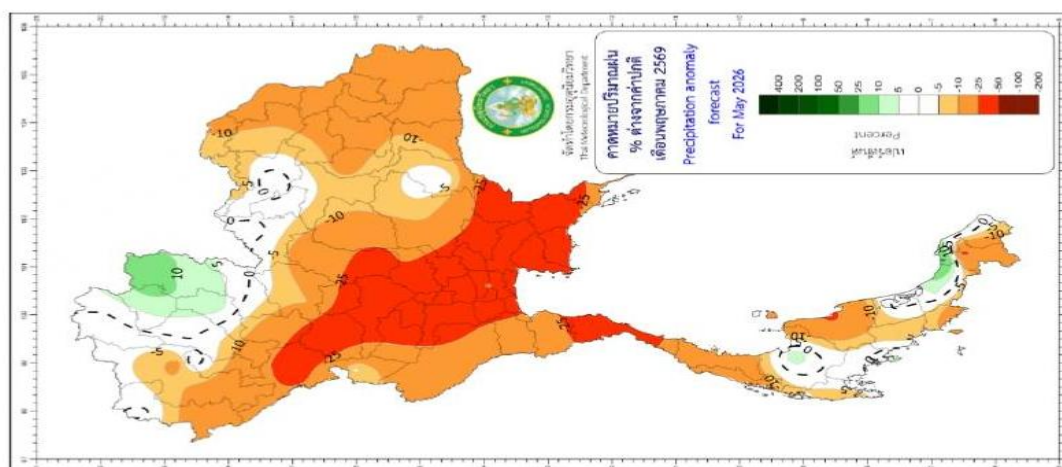
เดือนกรกฎาคม 2569

เดือนมิถุนายน 2569

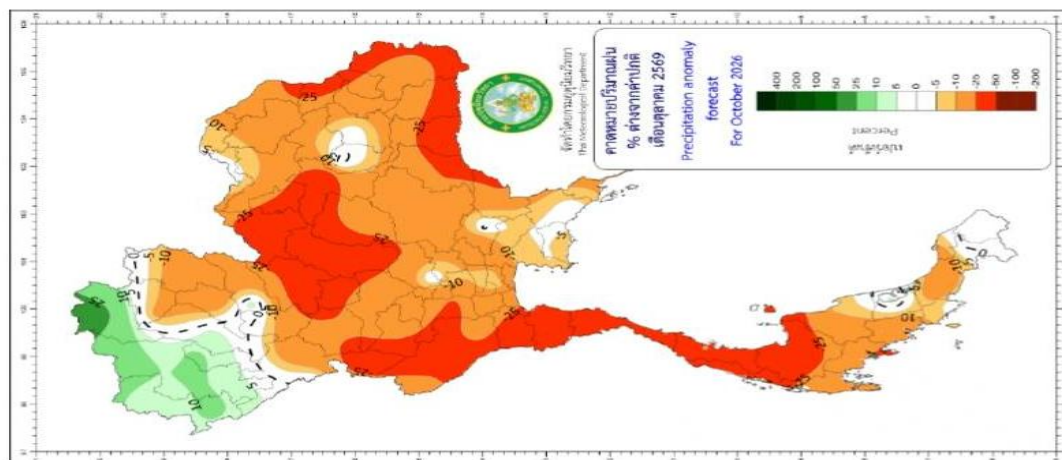
เดือนพฤษภาคม 2569

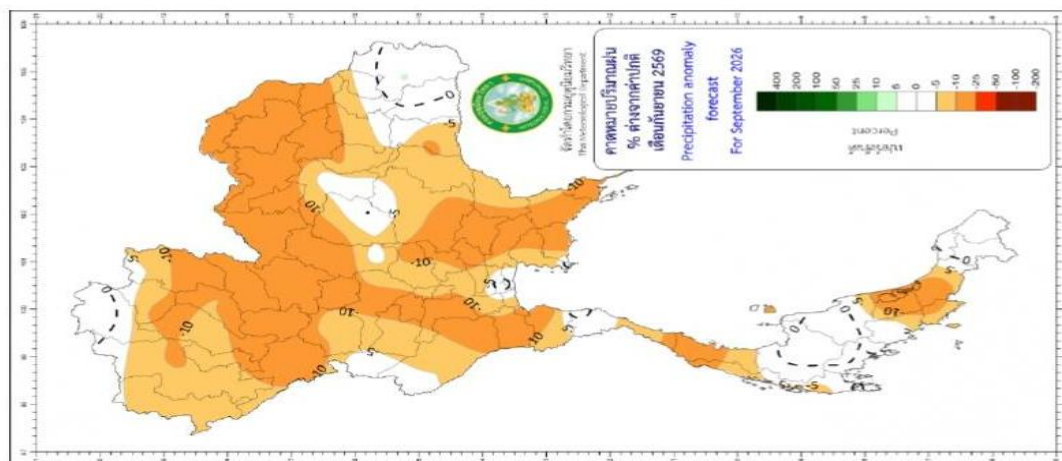
ภาพที่ 6 : คาดหมายปริมาณฝนที่ต่างจากค่าปกติ ช่วงเดือนพฤษภาคม 2569 – กรกฎาคม 2569 (ร้อยละ)

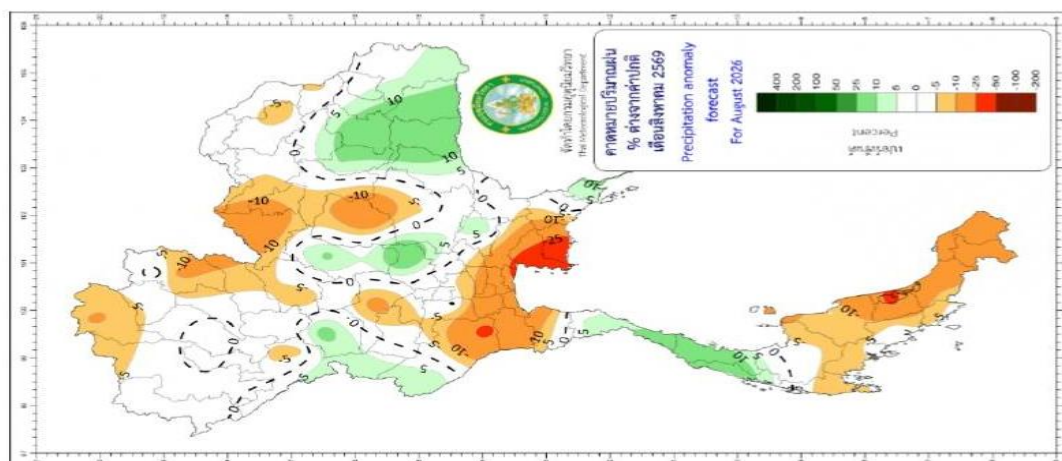
เดือนตุลาคม 2569

เดือนกันยายน 2569

เดือนสิงหาคม 2569

ภาพที่ 7 : คาดหมายปริมาณฝนที่ต่างจากค่าปกติ ช่วงเดือนสิงหาคม 2569 – ตุลาคม 2569 (ร้อยละ)

6.2 สภาพน้ำท่าในประเทศไทย (ที่มา : แผนการจัดสรรน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูฝนในเขตชลประทาน พ.ศ.2569 ณ เดือนพฤษภาคม 2569)

ปริมาณน้ำท่าในประเทศไทยทั้ง 22 ลุ่มน้ำ มีปริมาณน้ำท่าโดยธรรมชาติเฉลี่ยทั้งปีรวม 211,787 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูฝน 181,680 ล้านลูกบาศก์เมตร (85.8%) และเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูแล้ง 30,107 ล้านลูกบาศก์เมตร (14.2%) ดังแสดงตาราง 4 ประกอบด้วยปริมาณน้ำท่าในภาคต่างๆ ดังนี้

1) **ภาคเหนือ** (ลุ่มน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำโขงเหนือ ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำน่าน) มีปริมาณน้ำท่า 43,076 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูฝน 34,238 ล้านลูกบาศก์เมตร (79.5%) และเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูแล้ง 8,838 ล้านลูกบาศก์เมตร (20.5%)

2) **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** (ลุ่มน้ำโขงตะวันออกเฉียงเหนือ ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล) มีปริมาณน้ำท่า 57,805 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูฝน 52,719 ล้านลูกบาศก์เมตร (91.2%) และเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูแล้ง 5,088 ล้านลูกบาศก์เมตร (8.8%)

3) **ภาคกลาง** (ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำป่าสัก ลุ่มน้ำท่าจีน ลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์) มีปริมาณน้ำท่า 24,672 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูฝน 21,210 ล้านลูกบาศก์เมตร (86.0%) และเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูแล้ง 3,462 ล้านลูกบาศก์เมตร (14.0%)

4) **ภาคตะวันออก** (ลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำโตนเลสาบ ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก) มีปริมาณน้ำท่า 22,890 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูฝน 20,365 ล้านลูกบาศก์เมตร (89.0%) และเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูแล้ง 2,525 ล้านลูกบาศก์เมตร (11.0%) ปริมาณน้ำท่าใน

5) **ภาคใต้** (ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก) มีปริมาณน้ำท่า 63,344 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วง ฤดูฝน 53,147 ล้านลูกบาศก์เมตร (83.9%) และเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูแล้ง 10,195 ล้านลูกบาศก์เมตร (16.1%)

ปริมาณน้ำท่า ณ สถานีต่างๆ ในลุ่มน้ำที่สำคัญ ณ วันที่ 23 เมษายน 2569 ลุ่มน้ำในภาคเหนือและภาคกลาง (ลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำน่าน และลุ่มน้ำเจ้าพระยา) เช่น ลุ่มน้ำปิง สถานี P.17 บ้านท่าจั่ว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ปกติ ลุ่มน้ำยม สถานี Y.1C สะพานบ้านน้ำโค้ง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ลุ่มน้ำน่าน สถานี N.1 หน้าสำนักงานป่าไม้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์น้อย ลุ่มน้ำ ในภาคตะวันออก (ลุ่มน้ำบางปะกง) และ ลุ่มน้ำในภาคใต้ มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์น้อย ดังแสดงตาราง 5

ตาราง 4 : ปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปีเฉลี่ยในแต่ลุ่มน้ำของประเทศไทย

รหัสลุ่มน้ำ	ลุ่มน้ำหลัก	ปริมาณน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)												รวม (ล้าน ลบ.ม.)	ฤดูฝน (ล้าน ลบ.ม.)	ฤดูแล้ง (ล้าน ลบ.ม.)
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.			
ทั้งประเทศ		5,439	7,005	25,632	40,198	37,685	45,659	61,800	20,815	13,771	11,615	6,046	3,095	211,787	181,680	30,107
ภาคเหนือ		709	1,537	2,652	4,414	8,509	10,290	6,834	3,347	1,905	1,335	842	698	43,076	34,238	8,838
01	ลำปาง	202	305	533	1,001	1,836	1,834	1,293	779	536	402	277	237	9,238	6,804	2,434
02	เชียงใหม่	164	292	444	788	1,381	1,536	1,124	729	469	346	216	175	7,665	5,565	2,100
06	พิษณุ	130	349	520	675	1,362	2,033	1,871	921	451	285	165	132	8,894	6,810	2,084
07	น่าน	15	75	90	107	300	476	322	120	48	31	15	13	1,611	1,369	242
08	แม่	45	173	286	289	683	1,167	649	210	88	51	26	20	3,688	3,247	441
09	น่าน	153	343	779	1,554	2,947	3,244	1,575	588	313	220	143	121	11,980	10,443	1,537
ตะวันออกเฉียงเหนือ		336	1,187	4,473	7,542	13,204	16,407	9,906	2,920	863	408	278	285	57,805	52,719	5,088
03	ขอนแก่น	120	570	2,648	4,486	7,567	7,461	2,684	592	252	134	103	98	26,713	25,415	1,298
04	สุรินทร์	106	329	696	1,040	1,882	3,041	2,674	944	249	115	86	96	11,257	9,663	1,595
05	บุรีรัมย์	110	288	1,129	2,016	3,755	5,905	4,548	1,384	362	159	89	91	19,835	17,641	2,195
ภาคกลาง		300	761	1,469	2,618	4,720	5,775	5,044	2,067	808	465	338	305	24,672	21,210	3,462
10	เจ้าพระยา	2	43	22	24	95	889	627	40	19	14	4	1	1,780	1,700	80
11	สะแกกรัง	8	31	55	47	70	244	415	133	39	21	15	8	1,087	863	225
12	ป่าสัก	37	100	169	233	480	891	541	140	74	49	32	32	2,779	2,414	365
13	ท่าจีน	4	33	19	19	67	598	501	74	21	11	6	3	1,356	1,237	119
14	แม่กลอง	136	290	972	1,993	3,584	2,730	2,387	1,047	466	293	189	160	14,246	11,955	2,290
18	เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	113	264	232	302	424	423	573	633	189	77	92	101	3,424	3,041	383
ภาคตะวันออก		226	703	2,090	2,830	4,601	5,580	4,562	1,161	458	301	194	184	22,890	20,365	2,525
15	บางปะกง	57	175	548	966	1,728	2,482	2,035	378	111	68	50	37	8,636	7,935	701
16	โตนแสน	30	59	154	222	457	587	533	178	77	47	31	29	2,402	2,011	391
17	ชนบทฝั่งตะวันออก	139	469	1,388	1,642	2,416	2,511	1,994	605	270	186	113	118	11,852	10,419	1,433
ภาคใต้		1,503	2,815	3,458	4,902	6,650	7,605	7,971	11,321	9,735	3,966	1,792	1,624	63,344	53,147	10,195
19	ภาคใต้ฝั่งเหนือตอนบน	613	959	1,424	2,102	2,697	3,034	3,301	4,858	3,326	1,472	685	588	25,059	21,701	3,358
20	พนาสงขลา	216	298	236	259	266	311	668	2,177	2,490	805	306	268	8,301	6,705	1,595
21	ภาคใต้ฝั่งเหนือตอนล่าง	361	582	481	460	500	587	888	1,520	2,296	943	467	458	9,544	7,314	2,229
22	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	313	976	1,317	2,081	3,187	3,673	3,114	2,766	1,623	746	334	310	20,440	17,427	3,013

ที่มา สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รายงานสรุปข้อมูลพื้นฐานของลุ่มน้ำภาพรวมทั้งหมด โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ ปี 2563

ตาราง 5 : ปริมาณน้ำท่า ณ สถานีต่างๆ ในลุ่มน้ำที่สำคัญ

แม่น้ำ	สถานี	ที่ตั้งสถานี	ตลิ่ง ม.	ความจุ ม. ³ /จ.	ระดับน้ำ ม.	ปริมาณน้ำ		ต่ำ(-) สูง(+) การคลั่ง	อยู่ใน เกณฑ์	แนวโน้ม
						วันมี ม. ³ /จ.	เมื่อวัน ม. ³ /จ.			
1. ปิง	P.1	สะพานนาครี	3.70	416	1.44	33	35	-2.26	น้อย	ลดลง
ปิง	P.7A	สะพานบ้านห้วยยาง	5.34	3,000	1.96	514	508	-3.38	ปกติ	เพิ่มขึ้น
ปิง	P.17	บ้านท่าเรือ	38.70	1,760	34.78	287	290	-3.92	ปกติ	ลดลง
2. วัง	W.4A	บ้านวังพิน	7.00	530	0.78	6	6	-6.22	น้อย	ลดลง
3. ยม	Y.1C	สะพานบ้านน้ำโด่ง	8.20	1,042	1.08	3	3	-7.12	น้อย	ทรงตัว
ยม	Y.16	บ้านบางระกำ	7.30	230	4.37	-	-	-2.93	N/A	N/A
4. น่าน	N.1	หน้าสำนักงานป่าไม้	7.00	1,066	-0.16	7	7	-7.16	น้อย	ทรงตัว
น่าน	N.5A	สะพานนอกพรต	10.37	1,365	4.26	372	275	-6.11	ปกติ	เพิ่มขึ้น
น่าน	N.67	สะพานบ้านนาโฮ้ง	28.30	1,393	20.12	239	236	-8.18	ปกติ	เพิ่มขึ้น
5. มูล	M.6A	บ้านสะตึก	7.95	1,240	-0.20	1	1	-8.15	น้อย	ลดลง
มูล	M.9	บ้านหนองหญ้าปล้อง	10.00	220	2.57	1	1	-7.43	น้อย	เพิ่มขึ้น
มูล	M.7	สะพานศรีประจักษ์โดย	7.00	2,300	1.75	23	22	-5.25	น้อย	เพิ่มขึ้น
6. พระสัถึง	Kgt.10	บ้านสระขวัญ	11.00	300	5.65	-	-	-5.35	N/A	N/A
7. บางประกง	Kgt.3	บ้านกบินทร์บุรี	8.79	529	0.51	11	12	-8.28	น้อย	ลดลง
8. ท่าตะเภา	X.158	สะพานบ้านวังครก	11.50	704	3.01	12	12	-8.49	น้อย	ทรงตัว
9. คบปี	X.37A	บ้านย่านดินแดง	11.70	556	4.40	16	14	-7.30	น้อย	เพิ่มขึ้น
10. โกสก	X.119A	บ้านป่าแล้ง	9.30	313	2.99	3	3	-6.31	น้อย	ทรงตัว

ตาราง 6 : สรุปสภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศ

ศูนย์ประมวลวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทร. 0-2669-2560 โทรสาร 0-2243-1098, 0-2241-3350 http://wmisc.rid.go.th , E-mail : wmisc.1460@gmail.com

ตารางสรุปสภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศ

วันอังคาร ที่ 2 มิถุนายน 2569

ภาค อ่างเก็บน้ำเขื่อน	ความจุ ที่ รณส. (ล้าน ม. ³)	ความจุ ที่ รณก. (ล้าน ม. ³)	ความจุ น้ำ ใช้การ (ล้าน ม. ³)	ณ วันที่										ปริมาณน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำ				ปริมาณน้ำระบาย	
				1 ม.ค.2568 (ล้าน ม. ³)	1 ม.ค.2569 (ล้าน ม. ³)	ปี 2568								รวม ทั้งปี (ล้าน ม. ³)	วันนี้ (ล้าน ม. ³)	สะสมตั้งแต่ 1 ม.ค.2569		วันนี้ (ล้าน ม. ³)	สะสม ตั้งแต่ 1 ม.ค.2569 (ล้าน ม. ³)
						ปริมาณ (ล้าน ม. ³)	% รณก. (ล้าน ม. ³)	ปริมาณ (ล้าน ม. ³)	% รณก. (ล้าน ม. ³)	ปริมาณใช้การ (ล้าน ม. ³)	% ใช้การ	% ใช้การ	ปริมาณ (ล้าน ม. ³)			% เพิ่ม ลด			
เหนือ																			
ภูมิพล*	13,462	13,462	9,662	10,285	12,936	7,642	57	7,690	57	3,890	29	40	5,512	24.28	1,044.60	18.95	15.00	5,962.31	
สิริกิติ์*	10,508	9,510	6,660	8,391	8,815	5,002	53	5,171	54	2,321	24	35	5,653	5.12	626.56	11.08	12.00	4,123.29	
แม่จันทน์*	323	265	253	284	278	165	62	172	65	159	60	63	303	0.65	35.32	11.67	0.45	141.44	
แม่กวางอุดมธารา	295	263	249	212	258	141	54	167	64	153	58	61	185	0.31	32.01	17.34	0.08	122.95	
กิ่วลม	106	106	103	100	105	30	28	77	72	73	69	71	546	0.78	194.15	35.53	0.30	222.15	
กิ่วคอหมา	209	170	164	181	185	104	61	78	46	72	42	44	225	0.02	25.74	11.45	0.18	133.68	
แกว่น้อยบำรุงแดน	1,080	939	896	781	833	327	35	226	24	183	19	20	1,338	2.31	66.11	4.94	2.59	645.84	
แม่มอก	110	110	94	83	99	54	49	36	32	20	18	21	233	0.10	10.50	4.50	0.02	74.24	
รวมภาคเหนือ	26,093	24,825	18,080	20,318	23,508	13,464	54	13,616	55	6,871	28	38	13,995	33.57	2,034.98	14.54	30.62	11,425.92	
ตะวันออกเฉียงเหนือ																			
ห้วยหลวง	136	136	129	98	115	45	33	38	28	32	24	25	161	0.08	3.42	2.13	0.08	60.71	
น้ำจืด	780	520	475	394	418	238	46	245	47	200	39	42	446	0.00	51.89	11.64	0.00	159.53	
น้ำพุ*	200	165	156	78	132	41	25	66	40	57	34	36	134	0.19	18.42	13.71	0.61	60.99	
จุฬารักษ์*	181	164	127	109	154	76	46	87	53	50	30	39	160	0.59	24.82	15.50	0.00	66.61	
อุบลรัตน์*	2,431	2,431	1,849	1,810	2,102	851	35	993	41	412	17	22	2,476	4.14	234.31	9.46	5.08	1,037.05	
ลำปาว	2,450	1,980	1,880	1,642	1,747	802	40	847	43	747	38	40	2,213	3.13	276.90	12.52	4.27	988.29	
ลำตะคอง	445	314	292	94	168	65	21	108	34	86	27	29	265	0.45	15.54	5.87	0.09	43.64	
ลำพระเพลิง	242	155	154	90	87	84	54	74	48	72	47	47	171	0.42	9.02	5.28	0.24	14.73	
มูลบน	350	141	134	80	73	66	47	53	38	46	33	35	97	0.12	7.00	7.20	0.08	19.28	
ลำพระ	325	275	268	148	229	123	45	96	35	89	32	33	200	0.00	5.69	2.85	0.81	106.88	
ลำนางรอง	197	121	118	44	61	38	32	49	41	46	38	39	52	0.00	6.15	11.89	0.00	5.28	
สิรินธร*	1,966	1,966	1,135	1,423	1,649	1,082	55	995	51	164	8	14	1,668	1.69	119.47	7.16	1.02	350.41	
รวมภาค ตอน.	9,702	8,368	6,716	6,011	6,936	3,510	42	3,652	44	2,000	24	30	8,042	10.81	772.62	9.61	12.27	2,913.40	
กลาง																			
ป่าสักชลสิทธิ์	960	960	957	764	752	151	16	163	17	160	17	17	2,239	0.34	45.36	2.03	0.86	505.56	
ทับเสลา	190	160	143	64	160	64	40	110	69	93	58	65	132	0.00	1.17	0.89	0.08	51.22	
กระเสียว	390	299	259	205	243	125	42	118	39	78	26	30	327	0.99	39.03	11.92	1.34	133.57	
รวมภาคกลาง	1,540	1,419	1,359	1,033	1,155	340	24	390	28	330	23	24	2,698	1.33	85.56	3.17	2.28	690.35	
ตะวันตก																			
ศรีนครินทร์*	18,770	17,745	7,480	14,667	16,108	12,776	72	14,097	79	3,832	22	51	4,617	23.98	692.37	15.00	18.96	2,201.63	
วชิราลงกรณ์*	11,000	8,860	5,848	7,312	7,312	4,906	55	3,713	42	701	8	12	5,417	7.27	206.39	3.81	9.02	3,384.68	
รวมภาคตะวันตก	29,770	26,605	13,328	21,979	23,420	17,682	66	17,811	67	4,534	17	34	10,034	31.25	898.76	8.96	27.98	5,586.31	
ตะวันออก																			
ขุนด่านปราการชล	225	224	219	179	189	52	23	25	11	20	9	9	308	0.01	1.34	0.43	0.38	162.49	
คลองสิชล	450	420	390	191	123	51	12	49	12	19	4	5	283	1.43	21.88	7.74	0.01	88.38	
บางพระ	127	117	105	97	102	69	59	47	41	35	30	34	52	0.13	11.08	21.31	0.41	62.51	
หนองปลาไหล	206	164	150	155	148	118	72	81	49	67	41	45	215	1.41	26.73	12.41	0.63	93.65	
ประแสร์	322	295	275	242	271	142	48	160	54	140	48	51	271	0.00	20.97	7.73	0.56	98.10	
นฤปดินทรจินดา	332	295	281	225	267	78	26	78	26	64	22	23	323	0.35	5.76	1.78	1.10	175.38	
รวมภาคตะวันออก	1,662	1,515	1,420	1,088	1,099	510	34	440	29	346	23	24	1,452	3.33	87.75	6.04	3.09	680.51	
ใต้																			
แก่งกระจาน	900	710	645	480	525	232	33	201	28	136	19	21	905	1.16	135.63	14.99	0.86	436.07	
ปราณบุรี	490	391	373	192	196	123	31	74	19	57	14	15	456	0.00	5.80	1.27	0.46	85.53	
รัชชประภา*	6,144	5,639	4,287	4,124	4,464	3,505	62	3,261	58	1,910	34	45	2,645	16.84	597.15	22.58	10.00	1,717.26	
บางลา*	1,590	1,454	1,178	1,128	1,019	1,109	76	865	59	588	40	50	1,589	1.29	363.20	22.86	4.01	493.19	
รวมภาคใต้	9,124	8,194	6,484	5,924	6,204	4,968	61	4,401	54	2,690	33	41	5,594	19.29	1,101.77	19.70	15.33	2,732.04	
รวมทั้งประเทศ	77,891	70,926	47,388	56,354	62,322	40,475	57	40,310	57	16,771	24	35	41,816	99.58	4,981.44	11.91	91.57	24,028.53	

หมายเหตุ :

* ข้อมูลเมื่อวาน ** ข้อมูลย้อนหลัง 2 วัน

เขียนสำเนาของ รวมปริมาณน้ำในอ่างฯ เขายายเที่ยงของ กฟผ. 5.88 ล้าน ลบ.ม.

* ปริมาณน้ำที่ รณส. รณก. และน้ำใช้การทั้ง 35 อ่างใหม่ ณ วันที่ 8 พ.ย.2560

รณก. หมายถึง ระดับน้ำเก็บกักของอ่างฯ

ศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ (SWOC)
SMART WATER OPERATION CENTER

6.3 หลักเกณฑ์การจัดสรรน้ำเพื่อกิจกรรมต่างๆ

ตามประกาศคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศไทย พ.ศ.2564 โดยจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศไทย เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำในแต่ละลุ่มน้ำพิจารณาจัดสรรและควบคุมการใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำภายใต้ลำดับความสำคัญอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ดังต่อไปนี้ 1) การอุปโภคบริโภค 2) การรักษาระบบนิเวศ 3) การบรรเทาสาธารณภัย 4) จารีตประเพณี 5) การคมนาคม 6) เกษตรกรรม 7) อุตสาหกรรม 8) พาณิชยกรรม และ 9) การท่องเที่ยว เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเป็นไปตามนโยบายของกรมชลประทานและเป็นไปตามแผนการบริหารจัดการน้ำตามประกาศคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศไทย พ.ศ.2564 กรมชลประทานจึงได้จัดลำดับความสำคัญของการจัดสรรน้ำ เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำในทุกกิจกรรมให้เพียงพอทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งการบริหารจัดการน้ำจะวางแผนการใช้น้ำแบบยั่งยืนโดยจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำเพื่อสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก และสนับสนุนน้ำชลประทานเสริมในช่วงต้นฤดูฝน และ/หรือช่วงที่เกิดฝนทิ้งช่วง ซึ่งมีการจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำ ดังนี้ 1) เพื่อการอุปโภค – บริโภค 2) เพื่อการรักษาระบบนิเวศ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม การผลักดันน้ำเสีย 3) เพื่อการเกษตรกรรม 4) เพื่อการอุตสาหกรรม และ 5) อื่นๆ

อีกทั้งยังมีแผนการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ (ฤดูฝน) ปี 2569 เนื่องจากในช่วงฤดูฝนทุกปีจะเกิดอุทกภัยขึ้นบ่อยครั้ง กรมชลประทานจึงได้กำหนดแผนการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ (ฤดูฝน) ปี 2569 ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ การแจ้งข้อมูลสถานการณ์น้ำ และการให้ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งประสานสำนักฝนหลวงและการบินเกษตรจัดทำแผนการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่

7. แผนการจัดสรรน้ำ และการเพาะปลูกพืชฤดูฝน

7.1 การวางแผนการเพาะปลูกฤดูกาลผลิต ในเขตชลประทาน ปี 2569 การส่งน้ำจะเป็นในลักษณะการส่งน้ำชลประทานเพิ่มเติมให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทานที่มีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำของพืชในช่วงต้นฤดูฝน และ/หรือช่วงที่เกิดฝนทิ้งช่วง ซึ่งเป็นไปตามสภาวะปกติของการเพาะปลูกพืชฤดูฝนในเขตชลประทาน โดยมีพื้นที่เป้าหมายการเพาะปลูกพืชฤดูฝน ปี 2569 รวมทั้งประเทศประมาณ 22.78 ล้านไร่ ประกอบด้วย ข้าวนาปี 16.97 ล้านไร่ พืชไร่ 0.39 ล้านไร่ พืชผัก 0.20 ล้านไร่ อ้อย 1.31 ล้านไร่ ไม้ผล 1.34 ล้านไร่ ไม้ยืนต้น 1.19 ล้านไร่ บ่อปลา 0.54 ล้านไร่ บ่อกัก 0.34 ล้านไร่ และอื่นๆ 0.51 ล้านไร่ รวมความต้องการใช้น้ำภาคการเกษตร 22,970 ล้านลูกบาศก์เมตร

นอกจากนี้ ยังมีความต้องการใช้น้ำนอกภาคเกษตรอีก 9,266 ล้านลูกบาศก์เมตร ประกอบด้วย อุปโภค-บริโภค 1,467 ล้านลูกบาศก์เมตร อุตสาหกรรม 440 ล้านลูกบาศก์เมตร ระบบนิเวศ และอื่น ๆ 7,360 ล้านลูกบาศก์เมตร รวมแผนการใช้น้ำในช่วงฤดูฝนทั้งสิ้น 32,237 ล้านลูกบาศก์เมตร

ภาพที่ 8 : ภาพรวมการพื้นที่ปลูกข้าวนาปีฤดูฝนในเขตชลประทาน ปี 2569

ตาราง 7 : แผนการการจัดสรรน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูฝน ในเขตชลประทาน พ.ศ.2569 (รายสำนักงานชลประทาน)

ลำดับ	สำนักงานชลประทาน	พื้นที่ จป. (ไร่)	ปริมาณความต้องการน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)					คาดการณ์พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)										
			เกษตร	อุปโภคบริโภค	อุตสาหกรรม	ระบบนิเวศ	อื่นๆ	รวม	ข้าวนาปี	พืชไร่	พืชผัก	อ้อย	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	บ่อปลา	บ่อเลี้ยง	อื่นๆ	รวมพื้นที่
1	สำนักงานชลประทานที่ 1	618,495	413.01	30.21	1.80	41.95	7.60	494.56	285,204	7,164	5,720	4	184,648	1,827	4,903	0	36,378	525,846
2	สำนักงานชลประทานที่ 2	771,056	754.44	19.12	30.00	44.62	171.91	1,020.09	723,762	5,193	2,520	0	5,796	18,113	6,200	0	5,924	767,508
3	สำนักงานชลประทานที่ 3	2,264,616	1,951.16	52.04	0.00	54.96	5.00	2,063.16	2,144,789	140	394	7,222	10,927	1,633	949	0	28,805	2,194,859
4	สำนักงานชลประทานที่ 4	2,938,597	2,329.24	26.84	0.00	37.32	11.00	2,404.40	1,968,442	80,268	5,051	594,219	56,872	20,982	700	0	15,429	2,741,963
5	สำนักงานชลประทานที่ 5	721,848	302.31	55.46	2.56	13.43	1,616.84	1,990.60	551,258	13,202	34	2,523	8,399	9,095	6,498	0	147	591,156
6	สำนักงานชลประทานที่ 6	1,278,642	1,244.71	102.23	38.32	228.16	1,194.42	2,807.84	1,204,245	527	138	44,213	930	1,191	10,228	3,584	151	1,265,207
7	สำนักงานชลประทานที่ 7	824,098	255.89	13.75	0.00	135.84	14.55	420.03	761,730	4,538	1,118	1,262	712	10,309	2,837	2	1,685	784,193
8	สำนักงานชลประทานที่ 8	1,402,044	825.11	97.06	17.00	83.20	94.63	1,117.01	1,205,554	14,279	2,425	34,612	4,978	5,033	2,882	0	34,950	1,304,713
9	สำนักงานชลประทานที่ 9	2,184,102	1,489.10	223.61	219.23	118.68	249.24	2,299.86	918,687	19,958	5,449	3,584	326,857	186,158	150,898	172,892	65,276	1,849,759
10	สำนักงานชลประทานที่ 10	2,517,099	2,173.53	35.46	68.47	19.97	27.66	2,325.08	2,066,715	28,806	7,988	77,069	43,629	1,436	13,455	0	12,490	2,251,588
11	สำนักงานชลประทานที่ 11	2,369,327	2,982.08	121.31	24.70	116.65	0.00	3,244.73	1,513,475	3,664	32,629	0	119,660	28,095	212,810	44,823	78,613	2,033,769
12	สำนักงานชลประทานที่ 12	2,583,442	2,435.43	33.79	9.47	14.48	14.45	2,507.62	2,101,360	14,111	2,026	78,860	69,784	3,120	32,597	9,785	7,347	2,318,990
13	สำนักงานชลประทานที่ 13	2,531,544	3,499.86	312.76	9.48	1,298.19	30.60	5,150.89	906,283	126,659	123,941	456,241	293,672	18,782	77,036	102,526	64,208	2,169,348
14	สำนักงานชลประทานที่ 14	772,469	308.01	205.96	13.39	358.10	12.81	898.27	266,700	4,415	2,290	6,116	32,107	46,155	1,040	1,540	24,001	384,364
15	สำนักงานชลประทานที่ 15	863,347	1,078.60	55.26	1.01	462.07	6.06	1,603.00	51,918	1,329	1,367	22	101,997	196,003	4,575	4,226	27,843	389,280
16	สำนักงานชลประทานที่ 16	938,484	252.63	65.82	0.55	159.21	1.19	479.40	200,675	61,455	4,045	0	53,294	321,859	11,575	920	105,517	759,338
17	สำนักงานชลประทานที่ 17	649,149	675.30	15.91	3.72	715.08	0.00	1,410.01	96,045	704	717	4	29,112	319,500	7	0	193	446,282
รวมทั้งหมด		26,268,359	22,970.41	1,466.57	439.70	3,901.91	3,457.96	32,236.55	16,966,842	386,411	197,852	1,305,951	1,343,373	1,189,291	539,189	340,298	508,957	22,778,163

หมายเหตุ: 1. รวมรวมพื้นที่ชลประทานและโครงการชลประทานและบำรุงรักษา
2. การส่งน้ำเพื่อการชลประทานไม่อยู่ในเขตชลประทานและชลประทานส่งน้ำชั่วคราวฤดูฝนนี้

ตาราง 8 : แผนการการจัดสรรน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูฝน ในเขตชลประทาน พ.ศ.2569 (รายโครงการ)

ลำดับ	สำนักงานชลประทาน	พื้นที่ชล (ไร่)	ปริมาณน้ำเดิม (ล้าน ลบ.ม.)				คาดการณ์พื้นที่ปลูก (ไร่)								รวมพื้นที่
			เกษตร	อุปโภคบริโภค	อุตสาหกรรม	รวมพื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	
9	สำนักงานชลประทานที่ 9														
(1)	โครงการชลประทานลพบุรี	282,117	72.32	21.87	1.18	9.81	0.00	105.18	900	0	0	170,135	0	10,190	0
(2)	โครงการชลประทานสิงห์บุรี	184,253	189.64	18.17	0.00	2.53	0.19	210.53	50,200	2,000	0	4,280	1,000	40,020	0
(3)	โครงการชลประทานชัยนาท	45,690	1.76	60.14	16.00	0.00	17.15	95.05	5,350	110	0	250	0	1,186	2,800
(4)	โครงการชลประทานมโนรมย์	113,764	96.07	5.09	0.36	16.18	0.00	117.70	17,921	2,944	0	29,663	56,704	149	5,956
(5)	โครงการชลประทานพิจิตร	64,923	55.85	4.44	0.00	0.00	0.00	60.29	33,420	4,520	0	3,420	0	0	429
(6)	โครงการชลประทานพิจิตร	145,034	191.55	9.39	0.00	5.64	0.00	206.58	107,333	4,634	254	144	1,900	4,889	2,047
(7)	โครงการชลประทานมโนรมย์	0	36.84	45.20	136.49	7.54	87.80	313.87	4,725	0	82	7,239	1,000	1,200	0
(8)	โครงการชลประทานลพบุรี	74,403	36.66	3.39	0.00	31.62	0.00	108.06	50,446	3,785	292	1,035	1,251	3,660	54
(9)	โครงการชลประทานลพบุรี	18,280	11.55	9.93	0.00	21.69	3.68	46.85	13,740	0	0	4,540	0	0	0
(10)	โครงการชลประทานลพบุรี	55,206	1.70	20.24	0.00	9.20	6.00	37.14	22,500	3,500	0	1,725	19,750	650	0
(11)	โครงการชลประทานลพบุรี	121,558	28.00	14.72	0.00	9.20	0.00	51.92	10,000	400	0	450	1,470	500	0
(12)	โครงการชลประทานลพบุรี	340,563	153.33	2.94	0.00	0.00	0.00	156.27	266,229	98	1,401	73	7,791	14,991	39,104
(13)	โครงการชลประทานลพบุรี	51,300	14.35	0.00	0.00	0.00	0.00	14.35	18,200	1,475	0	1,550	985	0	100
(14)	โครงการชลประทานลพบุรี	98,438	59.18	0.00	0.00	0.00	0.00	59.18	13,320	0	190	0	11,350	0	19,065
(15)	โครงการชลประทานลพบุรี	433,504	563.49	0.00	0.00	0.00	0.00	563.49	304,251	460	492	0	10,996	2,750	40,927
(16)	โครงการชลประทานลพบุรี	175,000	20.81	11.09	65.20	5.28	0.00	102.38	0	0	0	70,000	76,375	0	0
(17)	โครงการชลประทานลพบุรี	218,102	1,489.10	225.61	219.23	118.68	249.24	2,299.86	918,687	19,938	5,649	3,584	324,857	186,158	172,892
(18)	โครงการชลประทานลพบุรี	36,000	10.66	0.00	0.00	0.00	0.00	10.66	10,425	0	0	0	0	0	0
(19)	โครงการชลประทานลพบุรี	159,990	76.80	6.44	0.00	11.41	0.00	94.65	147,294	0	0	0	0	0	0
(20)	โครงการชลประทานลพบุรี	168,389	160.76	0.30	0.00	1.36	0.00	162.42	99,642	6,680	0	39,202	0	5	30
(21)	โครงการชลประทานลพบุรี	35,397	14.17	0.43	0.00	6.10	0.80	21.50	4,455	7,460	3,128	13,120	150	175	126
(22)	โครงการชลประทานลพบุรี	135,300	115.28	0.00	1.54	0.00	0.00	116.82	135,300	10	10	0	360	60	0
(23)	โครงการชลประทานลพบุรี	238,303	262.13	15.06	0.13	0.00	0.00	277.32	215,875	131	488	1,293	0	0	0
(24)	โครงการชลประทานลพบุรี	238,000	240.11	3.65	0.00	1.10	0.00	244.86	233,101	0	0	505	2,604	70	1,197
(25)	โครงการชลประทานลพบุรี	183,838	194.57	0.00	0.00	0.00	0.00	194.57	140,395	0	0	0	0	0	0
(26)	โครงการชลประทานลพบุรี	130,810	140.79	0.00	0.00	0.00	0.00	140.79	94,875	0	130	0	1,520	0	1,210
(27)	โครงการชลประทานลพบุรี	155,223	67.04	0.42	0.00	0.00	0.00	67.46	137,020	8,231	4,312	12,180	3,592	462	1,108
(28)	โครงการชลประทานลพบุรี	206,750	164.42	5.40	35.64	0.00	0.00	205.46	137,020	1,076	0	25,098	0	5,432	0
(29)	โครงการชลประทานลพบุรี	261,564	308.34	0.76	0.16	0.00	0.00	309.26	244,975	0	0	10,631	2,935	564	318
(30)	โครงการชลประทานลพบุรี	404,660	242.80	0.00	0.00	0.00	0.00	242.80	397,375	0	0	118	6,008	0	1,159
(31)	โครงการชลประทานลพบุรี	162,875	175.66	3.00	31.00	0.00	0.00	211.66	149,021	5,200	0	1,362	100	1,712	0
(32)	โครงการชลประทานลพบุรี	251,799	217.53	35.46	68.47	19.97	27.66	332.03	2,066,115	28,806	7,988	77,069	43,629	1,456	13,455
(33)	โครงการชลประทานลพบุรี	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77

หมายเหตุ 1. รวมพื้นที่ชลประทานและโครงการชลประทาน
2. การชลประทานในฤดูฝนปี 2569

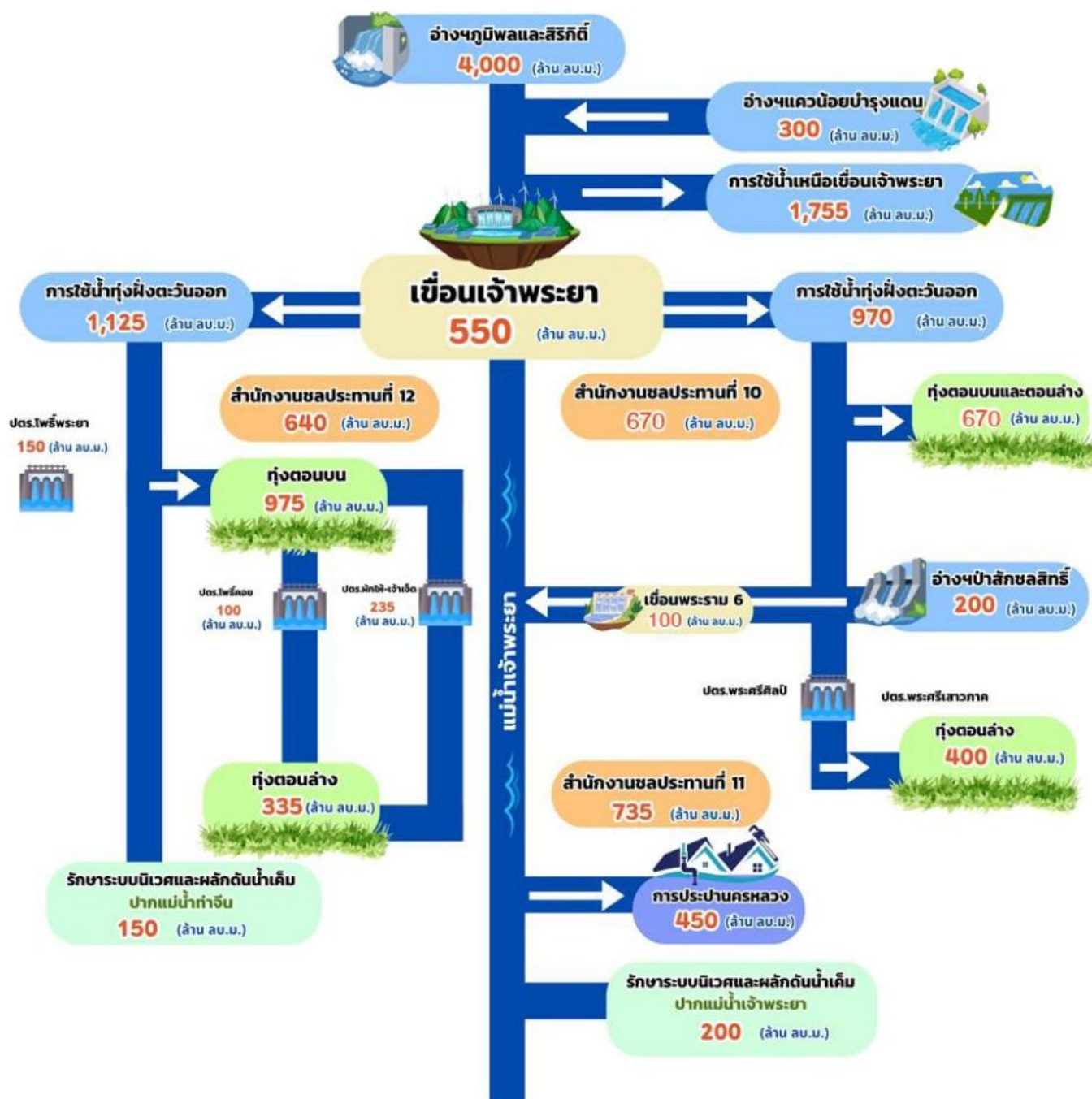
ตาราง 9 : แผนการการจัดสรรน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูฝน ในเขตชลประทาน พ.ศ.2569 (รายจังหวัด)

ลำดับ	ภาค/จังหวัด	พื้นที่ชล. (ไร่)	ปริมาณความต้องการน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)							สถานการณ์พืชปลูก (ไร่)										รวมพื้นที่
			เกษตร	อุปโภค บริโภค	อุตสาหกรรม	รวม	พื้นที่	รวม	ชีวมวล	พืชไร่	พืชสวน	อ้อย	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	ปศุสัตว์	ปศุบาล	ปศุสง			
34	ภาคเหนือ	679,330	1,130.46	38.93	5.65	56.23	27.00	1,258.27	307,021	25,033	21,582	278,389	8,301	1,622	5,602	2,285	741	650,576		
35	ภาคเหนือ	647,840	1,068.47	68.01	3.37	64.28	3.60	1,207.73	262,325	37,747	37,500	34,135	131,632	5,394	20,283	33,937	44,374	607,327		
	รวมภาคเหนือ	1,327,170	2,198.93	106.94	9.02	120.51	30.60	2,466.00	569,346	62,780	59,082	312,524	139,933	7,016	25,885	36,222	45,115	1,257,903		
36	ภาคเหนือ	282,117	72.32	21.87	1.18	9.81	0.00	105.18	900	0	0	0	170,135	0	0	10,190	0	181,225		
37	ภาคเหนือ	1,020,445	974.11	79.42	0.79	21.97	6.19	1,082.47	561,258	5,772	850	0	37,831	29,691	159,749	102,729	22,847	913,726		
38	ภาคเหนือ	179,950	34.72	74.86	16.00	9.20	17.15	151.93	16,393	510	0	700	1,522	2,456	4,517	3,100	9,782	38,980		
39	ภาคเหนือ	113,764	96.07	5.09	0.36	16.18	0.00	117.70	17,921	2,944	0	0	29,663	56,704	149	5,954	429	113,764		
40	ภาคเหนือ	513,807	218.56	29.44	0.00	25.64	11.51	375.11	60,935	6,602	5,438	73	18,880	18,100	43,756	6,644	8,472	514,556		
41	ภาคเหนือ	469,032	579.26	9.39	0.00	5.64	30.50	624.79	314,080	6,321	439	1,694	5,517	6,602	19,697	67,895	31,037	453,282		
42	ภาคเหนือ	175,000	57.65	56.29	201.69	12.82	87.80	416.25	4,925	0	0	82	77,239	77,315	1,200	0	0	160,821		
43	ภาคเหนือ	74,403	36.66	3.39	0.00	31.62	96.39	168.06	50,446	3,785	292	1,035	1,251	3,660	544	10	735	61,758		
44	ภาคเหนือ	2,827,618	2,169.36	270.72	220.01	133.03	249.24	3,042.37	1,375,798	20,020	7,018	3,584	341,966	187,597	229,612	196,492	73,003	2,435,090		
45	ภาคเหนือ	401,236	470.88	17.18	6.81	79.66	442.51	1,017.03	395,691	0	0	0	0	0	1,483	3,584	0	400,758		
46	ภาคเหนือ	226,826	243.94	33.64	17.25	70.19	380.85	745.88	213,391	3	23	3,929	60	0	2,378	0	151	219,935		
47	ภาคเหนือ	152,491	107.18	18.79	2.15	16.81	33.81	178.74	129,926	524	115	19,877	870	333	846	0	0	152,491		
48	ภาคเหนือ	65,240	14.65	0.71	0.00	2.01	0.00	17.37	65,240	0	0	0	0	0	0	0	0	65,240		
49	ภาคเหนือ	826,270	635.02	58.33	17.00	65.60	92.71	868.66	691,132	1,700	2,425	45,014	923	764	489	0	0	742,447		
50	ภาคเหนือ	1,470	0.43	0.37	0.00	0.00	0.00	0.79	1,330	4	0	0	40	0	25	0	0	1,399		
51	ภาคเหนือ	275,025	103.53	13.64	0.00	0.20	0.00	117.37	211,817	228	0	4,801	96	4,269	5	0	34,950	256,166		
52	ภาคเหนือ	240,739	256.31	29.97	12.12	61.14	334.24	693.78	234,100	0	0	140	0	858	4,416	0	0	239,514		
53	ภาคเหนือ	49,720	33.56	0.86	0.00	3.83	0.00	38.25	39,339	1,605	1,103	1,184	449	5,392	648	0	0	49,720		
54	ภาคเหนือ	117,316	59.94	6.65	0.00	61.72	3.64	131.95	111,616	0	0	0	0	0	0	0	0	111,616		
55	ภาคเหนือ	225,650	137.26	2.65	0.00	0.36	3.01	143.28	218,406	0	0	1,298	0	0	1,105	0	0	220,809		
56	ภาคเหนือ	93,927	31.56	8.43	0.00	6.44	277.99	324.42	194,181	3,031	0	1,650	1,358	0	156	0	0	25,613		
57	ภาคเหนือ	191,829	54.12	11.94	0.00	16.51	0.92	83.48	191,830	0	0	0	0	0	0	0	0	191,830		
58	ภาคเหนือ	373,375	180.53	4.76	0.00	0.18	29.09	214.56	334,457	0	0	0	6,617	118	1,717	0	0	342,909		
59	ภาคเหนือ	180,620	61.59	13.15	0.00	0.90	1.00	76.64	125,506	12,351	0	3,766	3,959	0	2,388	0	0	145,970		
60	ภาคเหนือ	83,117	34.28	2.68	0.18	2.39	852.61	892.15	59,435	0	0	572	245	7,879	2,054	0	147	70,332		
61	ภาคเหนือ	0	1.07	1.20	0.00	4.60	0.00	6.87	1,797	0	0	0	0	0	0	0	0	1,797		
62	ภาคเหนือ	48,521	12.45	2.26	0.00	1.07	3.63	19.41	47,365	58	15	78	63	331	574	2	35	48,521		
63	ภาคเหนือ	171,719	54.59	38.02	2.38	0.00	457.16	552.14	136,581	10,167	34	301	139	1,098	2,546	0	0	150,866		
64	ภาคเหนือ	541,541	135.14	3.27	0.00	67.03	7.28	212.71	496,410	2,875	0	0	200	4,586	1,615	0	1,650	507,336		
65	ภาคเหนือ	4,266,632	2,628.03	268.49	57.89	440.63	2,920.45	6,335.48	3,722,787	32,546	3,715	82,610	15,019	25,628	22,445	3,586	36,933	3,945,269		

หมายเหตุ: 1. รวมปริมาณน้ำชลประทานและโครงการชลประทานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การสนับสนุนที่ดินเพื่อปลูกพืชไร่และพืชสวนในเขตชลประทานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผังแสดงสภาพการจัดสรรน้ำของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในช่วงฤดูฝน ปี 2569
ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2569 ถึง ตุลาคม 2569

ภาพที่ 8 : ผังแสดงสภาพการจัดสรรน้ำของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในช่วงฤดูฝน ปี 2569

7.2 มาตรการของกรมชลประทานในการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูฝน

กรมชลประทานพิจารณาดำเนินการในการบริหารจัดการน้ำตามมาตรการบริหารจัดการน้ำฤดูฝน ปี 2569 ดังนี้

- 1) จัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค และรักษาระบบนิเวศให้เพียงพอตลอดทั้งปี
- 2) การส่งเสริมการปลูกพืชฤดูฝนให้ใช้น้ำฝนเป็นหลัก ใช้น้ำชลประทานเสริมกรณีฝนทิ้งช่วงเท่านั้น
- 3) บริหารจัดการน้ำทำให้มีประสิทธิภาพสูงสุดด้วยระบบและอาคารชลประทาน
- 4) กักเก็บน้ำในเขื่อนให้มากที่สุด ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์เก็บกักน้ำต่ำสุด (Lower Rule Curve; LRC)

ตามช่วงเวลา เพื่อความมั่นคงด้านการอุปโภค - บริโภค และรักษาระบบนิเวศ

- 5) วางแผนป้องกันและบรรเทาอุทกภัย

ภาพที่ 10 : มาตรการบริหารจัดการน้ำฤดูฝนของกรมชลประทาน

ส่วนที่ 2

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดปราจีนบุรี

1. ความเป็นมาของจังหวัด

ปราจีนบุรี หรือ เมืองปราจีนบุรี ในสมัยก่อนอยุธยา เริ่มตั้งแต่การตั้งถิ่นฐานของกลุ่มคนในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย แล้วพัฒนามาเป็นกลุ่มบ้านเมืองในสมัยประวัติศาสตร์ จนเข้าสู่สมัยสุโขทัย ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานทางเอกสาร แต่ได้พบเครื่องถ้วยจีนที่มีอายุตรงกับสมัยราชวงศ์ซ่ง จึงเชื่อว่าในสมัยสุโขทัย บริเวณพื้นที่ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี ยังคงมีผู้คนบางส่วนอาศัยอยู่สืบเนื่องกันมา

ชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย ในเขตจังหวัดปราจีนบุรีปรากฏการตั้งถิ่นฐานของชุมชนสมัยโบราณเมื่อประมาณ 2,000 – 2,500 ปีมาแล้ว ซึ่งตรงกับสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายถึงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ (Proto-history) ที่แหล่งโบราณคดีบ้านกระทุ่มแพ้ว ตำบลกระทุ่มแพ้ว อำเภอบ้านสร้าง บ้านหนองอ้อ ตำบลคงพระราม อำเภอเมือง และบ้านดงชัยมัน ตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม โบราณคดีที่พบ ได้แก่ ลูกปัดแก้วแบบอินโด – แปซิฟิก สีต่าง ๆ ลูกปัดหินคาร์เนเลียน หินอะเกตและหินควอตซ์ เครื่องมือเหล็ก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนโบราณใกล้เคียงและอินเดีย โดยเฉพาะที่บ้านดงชัยมันได้พบชิ้นส่วนกลองมโหระทึกซึ่งเป็น โบราณวัตถุในวัฒนธรรมดงซอน เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมซึ่งพบทางตอนใต้ของจีน และในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้ง ประเทศไทย

บริเวณที่ตั้งเมืองโบราณศรีมโหสถ ตำบลโคกปึก อำเภอศรีมโหสถ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นชุมชนมาก่อนพุทธศตวรรษที่ 11 ในชุมชน บริเวณดังกล่าวรวมตัวกันเป็นกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มหมู่บ้านเกษตรกรรม มีการติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนกับวัฒนธรรมภายนอก แต่ยังไม่มีการสร้างเมืองที่มีคันดิน คูน้ำล้อมรอบชุมชน ในระยะนี้อาจมีความสัมพันธ์กับอาณาจักรฟูนัน และมีการแลกเปลี่ยนค้าขายกับนักเดินเรือจากต่างประเทศ หลักฐานที่พบแสดงอิทธิพลวัฒนธรรมฟูนันและอิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียแบบอมราวดี หลักฐานสำคัญที่พบ ได้แก่ ภาพสลักนูนต่ำและประติมากรรมบางชิ้นที่พบในบริเวณนี้คือ ภาพมกรหรือเหราบางตัวที่ขบโบราณสถานสระแก้ว มีลักษณะคล้ายมกรในศิลปะอินเดียแบบคุปตะ ส่วนประติมากรรมบางชิ้น ได้แก่ พระพุทธรูปที่พบในบ่อน้ำหน้าอาคารรอยพระบาทคู่ และจากการค้นพบเครื่องมือหินขัดทำให้พออนุมานได้ว่าชุมชนดังกล่าวน่าจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ที่พบตาม แนวชายฝั่งทะเลเดิม บริเวณลุ่มน้ำบางปะกงแถบจังหวัดชลบุรี ซึ่งเริ่มมีถิ่นฐานเมื่อประมาณ 5,000 – 1,400 ปีมาแล้ว

สรุปได้ว่าการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์เริ่มแรกในเขตจังหวัดปราจีนบุรี เป็นสังคมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย ที่มีเทคโนโลยีค่อนข้างสูงในการดำรงชีวิตคือการรู้จักใช้เครื่องมือเหล็กและการรู้จักใช้วิธีกักเก็บน้ำ ต่อมาสภาพสังคมและเศรษฐกิจมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นจนเข้าสู่พุทธศตวรรษที่ 6-10 ได้รับวัฒนธรรมภายนอกและเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ พัฒนาเป็นชุมชนหรือเมืองที่รู้จัก กันในชื่อว่า กลุ่มวัฒนธรรมทวารวดี มีอายุในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12-19

การเกิดบ้านเมืองในสมัยประวัติศาสตร์ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-19 แบ่งจังหวัดปราจีนบุรีออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกมีความเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาการเป็นบ้านเมืองร่วมสมัยกับกลุ่มบ้านเมืองทวารวดีในบริเวณภาคกลางของประเทศไทย ยุระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-16 และช่วงที่ 2 เป็นการอยู่สืบเนื่องต่อจากช่วงแรกแต่สภาพสังคม การเมือง การปกครองได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เชื่อว่าช่วงเวลาดังกล่าวนี้นับว่าได้รับวัฒนธรรมเขมรโบราณเข้ามา มีการผสมผสานกับวัฒนธรรมทวารวดีที่เคยรุ่งเรือง มาก่อน

ตราประจำจังหวัด

รูปต้นไม้ศรีมหาโพธิ์

ปลูกไว้ที่ตำบลโคกบึง อำเภอสรีมโหสถ เป็นสัญลักษณ์ทางด้านพุทธศาสนาที่เชิดหน้าชูตาของจังหวัดปราจีนบุรี เพราะเชื่อกันว่า เป็นต้นไม้โพธิ์ที่สมณทูตจากอินเดีย ซึ่งมาเผยแผ่พระศาสนาเมื่อราว พ.ศ. 500 ได้นำพันธุ์มาจากพระศรีมหาโพธิ์ พุทธยาประเทศอินเดีย เป็นต้นไม้โพธิ์ที่พระพุทธเจ้าประทับบำเพ็ญธรรมจนสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์นี้เป็นที่นับถือบูชากราบไหว้ของราษฎรในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่นที่มีการจัดงานนมัสการ เป็นประจำทุกปี

สีประจำจังหวัด : สีแดงเหลือง

ธงประจำจังหวัดปราจีนบุรี : ขนาดพื้นธงกว้าง 1.50 เมตร ยาว 2.25 เมตร ลักษณะพื้นธงตอนต้นมีพื้นสีแดง ซึ่งกำหนดเป็นสีประจำภาค 2 กว้างยาวด้านละ 1.50 เมตร มีรูปต้นไม้โพธิ์อยู่ในกรอบวงกลมเส้นผ่านศูนย์กลาง 85 เซนติเมตร สำหรับพื้นที่ธงที่เหลือเป็นสีเหลือง

ธงประจำจังหวัดปราจีนบุรี

ดอกปีบ (ชื่อสามัญ Cork Tree) หรือภาคเหนือเรียกว่า กาะลอง กาดสะลอง ภาคกลางเรียกปีบ ภาษากะเหรี่ยง (กาญจนบุรี) เรียกว่า เด็กดองโห่ ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ลำต้นสูงประมาณ 10-20 เมตร เปลือกลำต้นสีเทาขรุขระใบออกเป็นช่อ ลักษณะใบกลมรี ขอบใบเรียบโคนใบมน ใต้ใบเห็นเส้นใบชัดเจน ดอกออกเป็นช่อตั้งตรง ลักษณะเป็นท่อยาวประมาณ 2 - 3 นิ้ว สีขาวปนเหลืองขนาด 2 เซนติเมตร ปลายกลีบดอก เป็นแฉก 5 แฉก ตรงกลางดอกมีเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียติดอยู่ด้านในใกล้ปากท่อ ผลมีลักษณะเป็นฝักแบน ภายในมีเมล็ดลักษณะแบนขยายพันธุ์ โดยการเพาะเมล็ดและการปักชำ เหมาะที่จะปลูกในพื้นที่ที่มีดินร่วนซุย แสงแดดจัดหรือกลางแจ้งมีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยและประเทศพม่า

จังหวัดปราจีนบุรี มีประกาศลงวันที่ 26 มกราคม 2565 กำหนดให้ลายผ้า “ปราจีนบุรี ศรีภูษา” เป็นลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยในลายผ้าจะประกอบด้วย ใบโพธิ์ สวัสดิ์ทะแม่ น้ำปราจีนบุรี และดอกปีบ ซึ่งแต่ละลายมีความหมายสื่อถึงความเป็นจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้ประชาชนชาวจังหวัดปราจีนบุรี ได้ร่วมกันสวมใส่ผ้าไทยลายอัตลักษณ์ประจำจังหวัดด้วยความภาคภูมิใจและเป็นการส่งเสริมผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP ประเพณีผ้าและเครื่องแต่งกายในพื้นที่จังหวัดให้มีรายได้อีกด้วย

ลายผ้าประจำจังหวัดปราจีนบุรี

2. ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดปราจีนบุรี ตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศ อยู่ระหว่างละติจูดที่ 13 องศา 39 ลิปดา ถึงละติจูดที่ 14 องศา 27 ลิปดาเหนือ และเส้นลองติจูดที่ 102 องศา 07 ลิปดาตะวันออก ห่างจาก กรุงเทพมหานคร 136 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 33 และหมายเลข 305 ใช้เวลาเดินทางเพียง 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นจุดเชื่อมโยงการคมนาคมจากกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และราชอาณาจักรกัมพูชาในรัศมี 100 กว่ากิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ทั่วไปทางตอนเหนือของจังหวัดมีเทือกเขาสลับซับซ้อนพื้นที่ทางด้าน ตะวันออกเป็นที่เนินสูง ส่วนพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้ บริเวณที่ราบซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูกได้แก่ที่ราบบริเวณลุ่มแม่น้ำปราจีนบุรี ซึ่งเกิดจากแควหनुมาน และแควพระปรกมาบรรจบกันไหลผ่านอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอประจันตคาม อำเภอเมือง ปราจีนบุรี และอำเภอบ้านสร้าง ไปรวมกับแม่น้ำนครนายก เป็นแม่น้ำบางปะกง ไหลออกสู่อ่าวไทย

4. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดปราจีนบุรีตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศ อยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 13 องศา 39 ลิปดา ถึงละติจูดที่ 14 องศา 27 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 101 องศา 90 ลิปดาตะวันออก ถึงลองจิจูดที่ 102 องศา 07 ลิปดาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 5 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 4,762.362 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 2,976,475 ไร่ ตอนบนเป็นที่ราบสูงและป่าที่สลับซับซ้อน มียอดเขาสูง 1,326 เมตร และเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำหลายสาย มีธรรมชาติที่สวยงาม ทิศเหนือเต็มไปด้วยเทือกเขา และตอนล่างเป็นที่ราบ ลุ่มแม่น้ำเหมาะแก่การเพาะปลูก ซึ่งมีความสูงกว่าระดับ น้ำทะเล 5 เมตร และที่ราบลุ่ม แม่น้ำปราจีนบุรีซึ่งเกิด จากแควหनुมานและแควพระปรังไหลมาบรรจบกัน ที่อำเภอกบินทร์บุรี และไหลลงสู่อ่าวไทย ที่อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

5. สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดปกคลุมประเทศไทย 2 ชนิด คือ มรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งลมนี้เป็นลมที่พัดพาความหนาวเย็นจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว อิทธิพลของลมนี้จะทำให้จังหวัดปราจีนบุรี ประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง ตั้งแต่ประมาณ กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝนประมาณ กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งทำให้มีฝนและอากาศชุ่มชื้น ฝน จังหวัดปราจีนบุรี มีปริมาณ ฝนรวมตลอดปีอยู่ในช่วง 1,600 – 1,900 มิลลิเมตร เว้นแต่บริเวณอำเภอสรีมโหสถ ที่มีปริมาณฝนรวม ตลอดปีน้อยกว่า 1,400 มิลลิเมตร สำหรับฝนที่ตกในจังหวัดปราจีนบุรี ส่วนใหญ่เป็นฝนที่เกิดในช่วงฤดูมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในเดือนสิงหาคมและกันยายนที่มีปริมาณฝน มากที่สุดในรอบปี โดยตลอดทั้งปี มีจำนวนวันฝนตกเฉลี่ยประมาณ 130 – 140 วัน นอกจากนี้ ในบางปีอาจมี พายุดีเปรสชันเคลื่อนผ่านเข้ามา ในบริเวณจังหวัดปราจีนบุรีหรือจังหวัดใกล้เคียงทำให้ปริมาณและการกระจาย ของฝนเพิ่มขึ้น ในปี 2564 มีปริมาณฝนสูงที่สุดใน 24 ชั่วโมง ตรวจได้ 162.2 มิลลิเมตร ที่อำเภอประจันตคาม เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2564

6. การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดปราจีนบุรี เขตการปกครอง แบ่งออกเป็น 7 อำเภอ (อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ อำเภอประจันตคาม อำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอบ้านสร้าง โดยแบ่งเขตตำบลออกเป็น 65 ตำบล และหมู่บ้าน 708 หมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) จำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 2 แห่ง เทศบาลตำบล 13 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 54 แห่ง โดยมีรายละเอียดการแบ่งเขตการปกครองแต่ละอำเภอ

ตาราง 10 : การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี

อำเภอ	ประชาชน	หมู่บ้าน	ตำบล	เทศบาล	อบจ	อบต.
1. เมืองปราจีนบุรี	108,317	144	13	3	1	11
2. กบินทร์บุรี	149,107	193	14	4	-	13
3. ศรีมหาโพธิ์	89,329	90	10	2	-	7
4. ประจันตคาม	53,879	106	9	2	-	8
5. นาดี	52,296	63	6	1	-	6
6. บานสร้าง	30,317	88	9	2	-	6
7. ศรีมโหสถ	19,138	24	4	1	-	3
รวม	502,383	708	65	15	1	54

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปราจีนบุรี ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2569

7. ข้อมูลประชากร

ในปี พ.ศ.2569 อำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอกบินทร์บุรีและอำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอศรีมโหสถ ขณะที่ในเชิงความหนาแน่นของประชากรอำเภอที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุด ได้แก่ อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอที่มีประชากรหนาแน่นน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอศรีมโหสถ

ตาราง 11 : จำนวนพื้นที่และประชากรของจังหวัดปราจีนบุรีจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
เมืองปราจีนบุรี	426.76	54,962	53,453	108,415	49,009
กบินทร์บุรี	1,290.55	73,116	75,854	148,970	64,907
ประจันตคาม	902.05	25,875	26,364	52,239	22,788
ศรีมหาโพธิ์	426.76	54,962	53,453	108,415	49,009
บานสร้าง	1,290.55	73,116	75,854	148,970	64,907
นาดี	902.05	25,875	26,364	52,239	22,788
ศรีมโหสถ	426.76	54,962	53,453	108,415	49,009
รวมทั้งสิ้น	1,290.55	73,116	75,854	148,970	64,907

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปราจีนบุรี ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2569

8. พื้นที่การปลูกพืชเศรษฐกิจ

จังหวัดปราจีนบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 2,976,476.25 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 735,124.14 ไร่ (24.69% ของพื้นที่ทั้งหมด)เป็นพื้นที่นา 426,895ไร่ พืชไร่ 154,546ไร่ พืชสวน 20,484.18ไร่ ไม้ยืนต้นและพืชอื่นๆ 56,668.14 ไร่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์16,785 สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 59,745.82 ไร่ และอื่นๆ 2,241,352.11ไร่ (เช่น พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่อุตสาหกรรม ฯลฯ) โดยมีพื้นที่ในเขตชลประทาน 111,300 ไร่

9. พืชเศรษฐกิจของจังหวัดปราจีนบุรี

จังหวัดปราจีนบุรี มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง มันสำปะหลังโรงงาน ยางพารา อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์มน้ำมัน ทูเรียน ไข่ มะม่วง กระเทียม ส้มโอ ลำไย มังคุด มะพร้าวผลอ่อน ขนุน แตงโม เงาะ ลองกอง มะพร้าวผลแก่

ตาราง 12 : พืชเศรษฐกิจของจังหวัดปราจีนบุรี

ชนิดพืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ข้าวนาปี	426,895	172,558	413
ข้าวนาปรัง	134,285	86,451	647
มันสำปะหลังโรงงาน	84,604	255,870	3,141
ยางพารา	37,353	7,175	199
อ้อยโรงงาน	39,810	404,049	10,149
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไร่ที่ 1	28,560	24,145	860
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไร่ที่ 2	900	786	929
ปาล์มน้ำมัน	19,429	37,464	2,023
ทุเรียน	7,841	2,351	782
ไข่	7,418	13,243	1,794
มะม่วง	3,292	2,949	905
กระเทียม	1,787	1,249	699
ส้มโอ	1,708	3,347	1,979
ลำไย	1,616	1,963	1,222
มังคุด	1,434	593.72	452
มะพร้าวผลอ่อน	1,365.25	4,631,400 (ลูก)	3,587 (ลูก)
ขนุน	1,167	3,306	3,123
แตงโม	1,053	3,019	2,867
เงาะ	411	243	620
ลองกอง	307	92.25	393
มะพร้าวผลแก่	28	6,448 (ลูก)	307 (ลูก)

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี ณ 1 พฤษภาคม 2569

10. พื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ

จังหวัดปราจีนบุรี เป็นพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อรองรับการขยายตัวจากเขตอุตสาหกรรมภาคตะวันออก เนื่องจากมีที่ตั้งอยู่บนระเบียงเศรษฐกิจอาเซียนถึง 2 สาย ได้แก่ (1) Central Corridor จากท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 ผ่านอำเภอสระใครมหาโพธิ และอำเภอกบินทร์บุรี ไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ออกไปยังนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และไปต่อกับ North-South Corridor ที่เมืองบ่อเต็น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2) Southern Corridor จากท่าเรือทะวาย สหภาพเมียนมาร์ ผ่านกรุงเทพมหานคร ไปยังอำเภอกบินทร์บุรี และประเทศกัมพูชา ออกไปยังท่าเรือน้ำลึกในประเทศเวียดนาม

จังหวัดปราจีนบุรีมีโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ตั้งอยู่ใน เขตประกอบการอุตสาหกรรมสวนอุตสาหกรรมเขตอุตสาหกรรม และนิคมอุตสาหกรรม มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 891 โรงงาน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใน 2 อำเภอหลัก คือ อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอสระใครมหาโพธิ ประกอบด้วย

1. เขตประกอบการอุตสาหกรรม 1 แห่ง ที่เปิดดำเนินการ คือ เขตประกอบการอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี ตั้งอยู่ในอำเภอกบินทร์บุรี พื้นที่ 4,273 ไร่ จำนวน 80 โรงงาน

2. สวนอุตสาหกรรม 3 แห่ง เปิดดำเนินการแล้ว ได้แก่

1) สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง ตั้งอยู่ในอำเภอกบินทร์บุรี มีพื้นที่ 2,068 ไร่ จำนวนโรงงาน 32 โรงงาน

2) 304 อินดัสเตรียลปาร์ค ตั้งอยู่ในอำเภอสระใครมหาโพธิ มีพื้นที่ 12,500 ไร่ จำนวนโรงงาน 127 โรงงาน

3) โรจนะ อินดัสเตรียลแมเนจเม้นท์ ตั้งอยู่ในอำเภอสระใครมหาโพธิ มีพื้นที่ 4,653 ไร่ จำนวนโรงงาน 27 โรงงาน

3. นิคมอุตสาหกรรม 2 แห่ง เปิดดำเนินการแล้วทั้ง 2 แห่ง ได้แก่

1) นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค กบินทร์บุรี ตั้งอยู่ในอำเภอกบินทร์บุรี พื้นที่ 1,066 ไร่ จำนวน 8 โรงงาน รองรับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เกษตรกรรมและผลิตผลทางการเกษตร และคลังสินค้าหรือ โรงงานให้เช่า

2) นิคมอุตสาหกรรมบ่อทอง 33 ตั้งอยู่ในอำเภอกบินทร์บุรี พื้นที่ 1,746 ไร่ มีบริษัท เข้าลงทุนมากกว่า 10 แห่ง รองรับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วน อุตสาหกรรมยานยนต์ และชิ้นส่วนอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพ และ อุตสาหกรรมการเบา โดยจุดเด่นของการโครงการดังกล่าวสามารถเชื่อมโยง เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC และเขตชายแดน ไทย-กัมพูชา ได้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 3

กรอบแนวทางการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร จังหวัดปราจีนบุรี ในช่วงฤดูฝน ปี 2569

1. ข้อมูลทั่วไปด้านน้ำของจังหวัด (ที่มา : ข้อมูลจากโครงการชลประทานปราจีนบุรี)

ข้อมูลพื้นที่ชลประทาน และการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตโครงการชลประทาน ดังนี้
พื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน 182,284 ไร่ พื้นที่ในเขตชลประทาน จำนวน 476,806 ไร่ แยกเป็นพื้นที่

1) โครงการชลประทานปราจีนบุรี จำนวน 152,630 ไร่ ดังนี้ (1) นาข้าว จำนวน 107,233 ไร่ (2) พืชไร่ จำนวน 4,778 ไร่ (3) ไม้ยืนต้น จำนวน 6,889 ไร่ (4) ปศุสัตว์ จำนวน 780 ไร่ (5) ประมง จำนวน 8,083 ไร่ (6) แหล่งน้ำ จำนวน 8,137 ไร่ (7) ปาลูกสร้าง จำนวน 14,683 ไร่ และ (8) อื่น ๆ จำนวน 2,047 ไร่

2) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางพลวง จำนวน 421,032 ไร่ แยกเป็นพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ 267,992 ไร่ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ 153,040 ไร่ สำหรับจังหวัดปราจีนบุรี มีรายละเอียด ดังนี้ 1) นาข้าว จำนวน 291,780 ไร่ 2) พืชไร่ จำนวน 460 ไร่ 3) สวนผลไม้ จำนวน 10,996 ไร่ 4) ประมง จำนวน 114,555 ไร่

1.1 แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ

จังหวัดปราจีนบุรีมีแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำสำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิต ประชาชนเกษตรกรรม และระบบนิเวศในพื้นที่อยู่หลายแห่ง โดยแบ่งตามประเภทหลักๆ ได้ดังนี้

1) แม่น้ำและลำน้ำสายหลัก

(1) แม่น้ำปราจีนบุรี เป็นแม่น้ำสายหลักที่สำคัญที่สุด เกิดจากการรวมตัวกันของแม่น้ำสายหลัก 2 สาย คือ แม่น้ำแควหุมนาน (ที่ไหลมาจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลาน) และ แม่น้ำพระปรัง (ที่ไหลมาจากทิวเขาสันกำแพงและจังหวัดสระแก้ว) โดยมาบรรจบกันที่บริเวณอำเภอกบินทร์บุรี จากนั้นไหลผ่านอำเภอสระใคร่ อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอบ้านสร้าง และไหลไปรวมกับแม่น้ำนครนายกกลายเป็น "แม่น้ำบางปะกง" ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

(2) อ่างเก็บน้ำและโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่สำคัญ

(2.1) อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลแก่งดินสอ อำเภอนาดี เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการน้ำของจังหวัด ช่วยกักเก็บน้ำอุกภัยในฤดูฝน บรรเทาปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง รวมถึงช่วยผลักดันน้ำเค็มและรักษาระบบนิเวศในแม่น้ำปราจีนบุรี

(2.2) **อ่างเก็บน้ำค่ายจักรพงษ์ (อ่างเก็บน้ำจักรพงษ์)** ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาอีโต้ อำเภอมืองปราจีนบุรี เป็นอ่างเก็บน้ำอเนกประสงค์เพื่อการอุปโภคบริโภค การเกษตร และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจทางธรรมชาติที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

(2.3) **อ่างเก็บน้ำคลองไม้ปล้อง** อีกหนึ่งอ่างเก็บน้ำในเขตอำเภอมืองปราจีนบุรี ที่ช่วยรองรับและจัดสรรน้ำให้แก่ภาคการเกษตรและการอุปโภคในพื้นที่

(3) **แก่งน้ำและน้ำตกธรรมชาติ (แหล่งต้นน้ำ)** เนื่องจากภูมิประเทศทางตอนเหนือของจังหวัด ติดกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลาน ทำให้มีธารน้ำธรรมชาติที่สำคัญมากมาย

(3.1) **แก่งหินเพิง** ลำธารขนาดใหญ่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอนาดี ซึ่งเป็นแก่งหินธรรมชาติที่มีน้ำไหลเชี่ยวในช่วงฤดูฝน เป็นทั้งแหล่งต้นน้ำและสถานที่ท่องเที่ยวล่องแก่งที่มีชื่อเสียง

(3.2) **กลุ่มน้ำตกในเขตอำเภอบางขัน** เช่น น้ำตกธารทิพย์, น้ำตกสัปปะย และน้ำตกสวนน้อย ซึ่งเป็นธารน้ำธรรมชาติที่ไหลลดหลั่นลงมาจากผืนป่าเขาใหญ่ เป็นแหล่งน้ำซับธรรมชาติที่หล่อเลี้ยงชุมชนรอบแนวเขตป่าแหล่งน้ำเหล่านี้ถือเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการรักษาสมดุลทางสิ่งแวดล้อมของจังหวัดปราจีนบุรีมาโดยตลอด

1.2 แหล่งน้ำชลประทาน

การพัฒนาและบริหารจัดการ "แหล่งน้ำชลประทาน" ในจังหวัดปราจีนบุรี อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของโครงการชลประทานปราจีนบุรี สำนักงานชลประทานที่ 9 กรมชลประทาน โดยโครงข่ายชลประทานที่มีความสำคัญสูงมาก เนื่องจากต้องทำหน้าที่แบบบูรณาการ ทั้งการจ่ายน้ำเพื่อเกษตรกรรม-อุตสาหกรรม การป้องกันอุทกภัย และที่สำคัญคือ "การระบายน้ำเพื่อผลักดันน้ำเค็ม" ไม่ให้รุกเข้าสู่แม่น้ำปราจีนบุรีในฤดูแล้ง

1) โครงข่ายระบบชลประทานที่สำคัญของจังหวัด มีรายละเอียดดังนี้

(1) **โครงการชลประทานขนาดใหญ่ (แลนด์มาร์กหลัก)** คือ อ่างเก็บน้ำนบดินทรจินดา (โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) ตำบลแก่งดินสอ อำเภอนาดี **มีศักยภาพ :** มีความจุเก็บกักปกติประมาณ 295 ล้านลูกบาศก์เมตร ถือเป็นหัวใจหลักของระบบชลประทานในจังหวัดและ **การบริหารจัดการน้ำ :** ส่งน้ำให้พื้นที่ระบบชลประทานในฤดูฝนได้กว่า 111,300 ไร่ และในฤดูแล้งอีกราว 45,000 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอนาดี และ อำเภอกบินทร์บุรี นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นปราการหลักในการปล่อยน้ำ (เฉลี่ยวันละ 1-1.5 ล้านลูกบาศก์เมตรในช่วงวิกฤต) เพื่อผลักดันน้ำเค็มย้อนกลับจากแม่น้ำบางปะกง

(2) โครงการชลประทานขนาดกลางและระบบกระจายน้ำ เป็นอ่างเก็บน้ำซับน้ำและฝายที่คอยกระจายความมั่นคงทางน้ำไปยังพื้นที่ชั้นในและเชิงเขา ประกอบด้วย

(2.1) อ่างเก็บน้ำค่ายจักรพงษ์ (เขานิโค 1 และ 2) บริหารจัดการน้ำเพื่อส่งให้พื้นที่เกษตรกรรมรอบนอก อำเภอเมืองปราจีนบุรี และสนับสนุนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชนและเขตทหาร

(2.2) อ่างเก็บน้ำคลองไม้ปล้อง ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของ อำเภอเมือง จัดสรรน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืชสวนและพืชไร่บริเวณเชิงเขาฝั่งนครนายก-ปราจีนบุรี

(2.3) อ่างเก็บน้ำทับลาน บริหารน้ำในพื้นที่ อำเภอนาดี สนับสนุนระบบเกษตรกรรมรอบแนวเขตป่าลุ่มน้ำแควหนุมาน

(3) ระบบควบคุมและประตูระบายน้ำ (ปตร.) เนื่องจากโครงข่ายชลประทานของปราจีนบุรีเชื่อมต่อกับทุ่งรับน้ำขนาดใหญ่ (เช่น ทุ่งสารภี, ทุ่งท่าแพ) จึงต้องมีประตูระบายน้ำคอยควบคุมทิศทางการน้ำ

(3.1) ปตร. และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า กระจายอยู่ตลอดแนวแม่น้ำปราจีนบุรี เพื่อผันน้ำเข้าสู่คลองซอยชลประทานในพื้นที่ลุ่มต่ำ เช่น อำเภอบ้านสร้าง และ อำเภอศรีมหาโพธิ เพื่อช่วยเหลือพื้นที่ทำนาปรังและบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ

(3.2) โครงข่ายเชื่อมโยงลุ่มน้ำพาสวนภูมิภาค ชลประทานปราจีนบุรียังทำงานประสานระบบน้ำ ร่วมกับอ่างเก็บน้ำข้างเคียงในกลุ่มลุ่มน้ำบางปะกง-โตนเลสาบ เช่น อ่างเก็บน้ำคลองสิียด (ฉะเชิงเทรา) อ่างเก็บน้ำขุนด่านปราการชล (นครนายก) และอ่างเก็บน้ำพระสทิง (สระแก้ว) ในการตัดยอดน้ำหลากและช่วยระบายน้ำรักษาระบบนิเวศร่วมกัน

2) แผนพัฒนาชลประทานในอนาคต (โครงการอยู่ระหว่างศึกษา/ดำเนินการ) เพื่อตัดยอดความมั่นคงทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรีให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กรมชลประทานมีแผนพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มเติมในเขตอำเภอนาดี ได้แก่

(1) โครงการอ่างเก็บน้ำไสน้อย-ไสใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการขนาดใหญ่ ความจุประมาณ 334 ล้านลูกบาศก์เมตร (อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมและจัดการพื้นที่)

(2) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำลำพระยาธาร มีโครงการอ่างเก็บน้ำขนาดกลางที่สำคัญ 2 แห่งคือ อ่างเก็บน้ำคลองวังมิต (ความจุประมาณ 15.55 ล้าน ลบ.ม.) และ อ่างเก็บน้ำห้วยชัน (ความจุประมาณ 15.94 ล้าน ลบ.ม.) เพื่อช่วยลดปัญหาน้ำหลากและเพิ่มพื้นที่ชลประทานอีกกว่า 34,000 ไร่

1.3 แหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน (แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน, บ่อบาดาล)

สำหรับพื้นที่ "นอกเขตชลประทาน" ของจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งครอบคลุมพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ (โดยเฉพาะในเขต อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ อำเภอศรีมหาโพธิ และบางส่วนของ

อำเภอเมืองปราจีนบุรี และ อำเภอประจันตคาม) เกษตรกรและหน่วยงานราชการจะเน้นการพึ่งพา "แหล่งน้ำในไร่นา" และ "น้ำบาดาล" เป็นหลักเพื่อความมั่นคงในการทำเกษตรกรรมและอุปโภคบริโภค โดยมีรายละเอียดโครงข่ายน้ำนอกเขตชลประทานที่สำคัญดังนี้

1) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (สระน้ำในไร่นา) การขุดสระน้ำในพื้นที่ของตนเองเป็นหัวใจสำคัญของการปรับตัวของเกษตรกรนอกเขตชลประทาน เพื่อกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้ในช่วงฝนทิ้งช่วงหรือฤดูแล้ง โดยมีโครงการหลักจากภาครัฐที่เข้ามาสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

(1) โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี / กรมพัฒนาที่ดิน) เป็นการขุดสระน้ำประจำไร่นาขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร (เกษตรกรมีส่วนร่วมจ่ายสมทบ 2,500 บาท) ในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีมีสระขุดประเภทนี้กระจายอยู่หลายหมื่นบ่อ โดยเฉพาะในพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ (มันสำปะหลัง อ้อย) และพืชสวน (ทุเรียนปราจีน, มะยงชิด) ในเขตอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอนาดี และ อำเภอประจันตคาม เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำรองวิกฤต

(2) สระน้ำแก้มลิงและสระชุมชน นอกเหนือจากสระส่วนตัวแล้ว กรมพัฒนาที่ดินและกรมทรัพยากรน้ำยังขุดสระน้ำชุมชนนอกเขตชลประทานเพื่อใช้เป็นแก้มลิงประจำหมู่บ้าน สำหรับให้ชาวบ้านสูบน้ำไปใช้ร่วมกัน

2) แหล่งน้ำบาดาล (สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 3 สระบุรี) เนื่องจากปราจีนบุรีมีสภาพธรณีวิทยาที่มีชั้นน้ำบาดาลศักยภาพสูงในหลายพื้นที่ (โดยเฉพาะแนวตะกอนเชิงเขาและลุ่มน้ำเก่า) น้ำบาดาลจึงเป็นแหล่งน้ำหลักทั้งในภาคการเกษตรและการผลิตประปาหมู่บ้านนอกเขตชลประทาน

(1) น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ เป็นโครงการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลที่จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ที่ไม่มีทางน้ำเปิด โดยการเจาะบ่อน้ำบาดาลขนาดใหญ่ (ความลึกประมาณ 60-120 เมตร) พร้อมติดตั้ง ระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell) และถังพักน้ำขนาดใหญ่ เพื่อจ่ายน้ำผ่านระบบท่อให้แก่กลุ่มเกษตรกร (มักพบมากในพื้นที่เพาะปลูกไม้ผลและพืชผักอินทรีย์)

(2) โครงการน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค (ประปาบาดาล) ในตำบลที่ห่างไกลลุ่มน้ำ เช่น บางพื้นที่ของ อำเภอศรีมหาโพธิ์ และ อำเภอกบินทร์บุรี จะใช้บ่อบาดาลส่วนกลางของหมู่บ้าน เชื่อมต่อกับระบบถังกรองและหอถังสูงเพื่อทำประปาหมู่บ้าน

(3) บ่อบาดาลตื้น (บ่อน้ำซึม) ในพื้นที่ลุ่มตื้นนอกเขตชลประทาน เช่น อำเภอบ้านสร้าง เกษตรกรบางส่วนยังคงใช้วิธีเจาะบ่อบาดาลระดับตื้น (ความลึกไม่เกิน 15-20 เมตร) ในการสูบน้ำขึ้นมาดูแลบ่อปลา บ่อกัก หรือสวนผักรอบบ้าน

3) ข้อจำกัดและข้อควรระวังของน้ำนอกเขตชลประทานในปราจีนบุรี

(1) ปัญหาคุณภาพน้ำบาดาล (เหล็กและสนิม) ในบางพื้นที่ของปราจีนบุรี น้ำบาดาลที่ขุดเจาะขึ้นมามีปริมาณสารละลายเหล็กสูง (น้ำมีกลิ่นสนิมหรือเปลี่ยนเป็นสีแดงอิฐเมื่อทิ้งไว้) จำเป็นต้องผ่านระบบถังกรองสนิมเหล็กก่อนนำไปใช้

(2) การแพร่กระจายของน้ำเค็ม ในเขตอำเภอบ้านสร้าง และตอนล่างของอำเภอมะเมือง ในช่วงฤดูแล้งที่น้ำในแม่น้ำปราจีนบุรีมีความเค็มหนุนสูง ชื้นน้ำใต้ดินระดับตื้นอาจได้รับผลกระทบจากความเค็ม เกษตรกรจึงต้องตรวจวัดค่าสารละลายรวม (TDS) ก่อนนำน้ำไปรดพืชผล

(3) อัตราการเติมน้ำใต้ดิน เนื่องจากพื้นที่อุตสาหกรรมในจังหวัดมีการใช้น้ำสูง ภาครัฐจึงเริ่มมีการส่งเสริม "โครงการเติมน้ำใต้ดินระดับตื้น" ผ่านบ่อวงคอนกรีตในพื้นที่น้ำหลาก เพื่อช่วยกักเก็บน้ำฝนลงสู่ชั้นใต้ดิน เป็นการเพิ่มระดับน้ำบาดาลไว้ในฤดูแล้งอย่างยั่งยืน

2. กระบวนการเตรียมความพร้อม และการแจ้งเตือน

กระบวนการเตรียมความพร้อมและการแจ้งเตือนภัยพิบัติช่วงฤดูฝนของจังหวัดปราจีนบุรี ได้รับการบูรณาการอย่างเป็นระบบตามแผนเผชิญเหตุอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม โดยแบ่งออกเป็นโครงสร้างขั้นตอนที่ชัดเจน ตั้งแต่ก่อนเกิดภัยไปจนถึงระบบการสื่อสารเตือนภัยสู่ประชาชน เพื่อลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน (โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัยตามแนวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทัพลาน และพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ) ดังนี้

2.1 กระบวนการเตรียมความพร้อม (Pre-Disaster) จังหวัดปราจีนบุรีจะเริ่มเดินหน้ามาตรการเชิงรุกตั้งแต่ช่วงก่อนเข้าสู่ฤดูฝน โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้านหลัก

1) **ด้านการบริหารจัดการน้ำ** การบูรณาการข้อมูลร่วมกับศูนย์ประมวลวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ กรมชลประทาน เพื่อบริหารจัดการน้ำในอ่างเก็บน้ำหลัก เช่น อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) และอ่างเก็บน้ำทัพลาน ให้มีช่องว่างรองรับปริมาณน้ำฝนสะสม พร้อมเร่งขุดลอกคลองและกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ

2) **ด้านทรัพยากรและกำลังพล** จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/อำเภอ และเตรียมความพร้อมเครื่องจักรกลสาธารณภัย (เช่น เครื่องสูบน้ำ เรือท้องแบน เครื่องจักรขุดตัก) ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) เขต 3 ปราจีนบุรี ประจำจุดเสี่ยงภัย

3) ด้านการระบุพื้นที่เสี่ยงเชิงลึก

(1) พื้นที่เสี่ยงน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม : บริเวณที่ลาดเชิงเขาใกล้ทางน้ำไหลผ่าน เช่น ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี และพื้นที่ใกล้แนวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่/ทัพลาน ในเขตอำเภอประจันตคาม

(2) พื้นที่เสี่ยงน้ำล้นตลิ่งและน้ำท่วมขัง : พื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำปราจีนบุรี ในเขตอำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอศรีมหาโพธิ์

2.2 ขั้นตอนปฏิบัติการแจ้งเตือนภัย (Warning Process) เมื่อเข้าสู่ภาวะฤดูฝน กระบวนการติดตามและแจ้งข่าวสารจะทำงานตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการหลังไหลของข้อมูลและเกณฑ์การแจ้งเตือน ดังนี้

1) **การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)** ตลอด 24 ชั่วโมง เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการสาธารณภัย (Operation Room) ติดตามข้อมูลสภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ควบคู่กับการตรวจวัดปริมาณน้ำฝนสะสม และระดับน้ำท่าจากสถานีวัดน้ำหลักในพื้นที่

2) **การวิเคราะห์และประเมินแนวโน้ม (Analysis)** ประเมินเกณฑ์ความเสี่ยงประเมินสถานการณ์ตามหลักเกณฑ์เชิงพื้นที่

(1) **น้ำท่วมฉับพลัน/น้ำป่า** ประเมินเมื่อปริมาณน้ำฝนสะสมสูงเกินเกณฑ์ที่กำหนดในพื้นที่ต้นน้ำหรือลาดเชิงเขา

(2) **น้ำล้นตลิ่ง** ประเมินเมื่อระดับน้ำในสถานีวัดน้ำเพิ่มสูงขึ้นวิกฤต หรือได้รับการแจ้งประสานการเร่งระบายน้ำจากเขื่อน/อ่างเก็บน้ำในพื้นที่

3) **การส่งผ่านคำสั่งเตือนภัย (Dissemination)** จากจังหวัดสู่อำเภอและท้องถิ่น กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ออกหนังสือวิทยุสื่อสารด่วนที่สุดแจ้งไปยังนายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/อบต.) ในพื้นที่คาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบ

4) **กระจายสัญญาณแจ้งเตือนสู่ประชาชน (Public Notification)** : เข้าถึงระดับชุมชน อบต. กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ดำเนินการแจ้งเตือนประชาชนผ่านกลไกเครือข่าย เช่น ระบบ Cell Broadcast (ส่งข้อความเตือนภัยเข้ามือถือโดยตรงในพื้นที่เสี่ยง), หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน, เสียงตามสาย, และวิทยุชุมชน เพื่อให้อพยพหรือยกของขึ้นที่สูงทันเวลา

2.3 ระดับและช่องทางการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่สร้างความตื่นตระหนก ข้อความแจ้งเตือนภัยจะระบุข้อมูลสำคัญ 3 ส่วนเสมอ ได้แก่ **คาดการณ์สถานการณ์ (ความรุนแรงและพื้นที่กระทบ), วิธีปฏิบัติสำหรับประชาชน, และ การสิ้นสุดของภัย**

2.4 ข้อเสนอแนะเมื่อได้รับข้อความเตือนภัย ตั้งสติ อ่านคำแนะนำอย่างละเอียด ปฏิบัติตามคำสั่งอพยพของทางราชการทันที และติดตามข้อมูลอัปเดตอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 13 : ช่องทางการสื่อสารหลัก และกลุ่มเป้าหมาย/การใช้งาน

ช่องทางการสื่อสารหลัก	กลุ่มเป้าหมาย/การใช้งาน
ระบบ Cell Broadcast / SMS เตือนภัย	ประชาชนทุกคนที่อยู่ในพิกัดพื้นที่เสี่ยงภัย ณ เวลานั้น
วิทยุสื่อสารเครือข่ายจังหวัด (ศูนย์เตือนภัย)	หน่วยงานราชการ, อำเภอ, อบต., และมูลนิธิกู้ภัยในพื้นที่
หอกระจายข่าว / เสียงตามสายหมู่บ้าน	ประชาชนในระดับชุมชน โดยมีกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ให้ข้อมูล
Social Media & แอปพลิเคชัน (ปก. /จังหวัด)	สำหรับติดตามภาพรวมสถานการณ์น้ำ ปริมาณฝน และการประกาศพื้นที่ประสบภัย

3. การประเมินความเสี่ยงและพื้นที่เฝ้าระวังด้านการเกษตร ปี 2569 (อุทกภัย ฝนทิ้งช่วง ดินโคลนถล่ม ฯลฯ)

3.1 ด้านพืช

การประเมินความเสี่ยงและกำหนดพื้นที่เฝ้าระวังด้านการเกษตร (ด้านพืช) ของจังหวัดปราจีนบุรี ประจำปี 2569 ได้รับการวิเคราะห์ตามลักษณะทางกายภาพ การใช้ประโยชน์ที่ดิน และสถิติการเกิดภัยพิบัติย้อนหลังเพื่อใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการและเตรียมความพร้อมรับมือ โดยแบ่งออกเป็น 3 ภัยหลักที่มีผลกระทบต่อพืชเศรษฐกิจสำคัญ (ข้าว พืชไร่ และไม้ผล/พืชสวน) ดังนี้

1) การประเมินความเสี่ยง "อุทกภัยและน้ำท่วมฉับพลัน" (ฤดูฝน) พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยด้านพืชของจังหวัดปราจีนบุรีส่วนใหญ่สัมพันธ์กับแนวลุ่มน้ำปราจีนบุรี ลุ่มน้ำสาขา และพื้นที่รับน้ำหลัก โดยความเสี่ยงและพื้นที่เฝ้าระวังแบ่งตามพืชเศรษฐกิจได้ ดังนี้

(1) พื้นที่เฝ้าระวังรายอำเภอ

(1.1) พื้นที่เสี่ยงสูง (พื้นที่ลุ่มต่ำริมแม่น้ำและทางไหลของน้ำ)

➤ อำเภอเมืองปราจีนบุรี : ตำบลท่าข้าม ตำบลวัดโบสถ์ ตำบลบางเดชะ ตำบลรอบเมือง (กระตนาข้าวและสวนพืชผัก)

➤ อำเภอกบินทร์บุรี : ตำบลกบินทร์ ตำบลวังดาล ตำบลนนทรี ตำบลนาแรม (จุดบรรจบของแควหนุมานและแควพระปรัง กระตนาข้าวและพืชไร่)

➤ **อำเภอศรีมหาโพธิ :** ตำบลท่าตูม ตำบลศรีมหาโพธิ ตำบลสัมพันธ
(พื้นที่รองรับน้ำต่อจากกบินทร์บุรี)

➤ **อำเภอบ้านสร้าง :** ทุกตำบล (พื้นที่ปลายน้ำและลุ่มต่ำสุด รองรับการระบายน้ำจากแม่น้ำปราจีนบุรี กระทบนาข้าววงกว้าง)

(2) **พื้นที่เสี่ยงปานกลางถึงต่ำ :** อำเภอประจันตคาม อำเภอนาดี อำเภอศรีมโหสถ
(เสี่ยงเฉพาะบริเวณริมคลองสาขา)

(3) **พืชเป้าหมายที่ต้องเฝ้าระวัง**

(3.1) **ข้าวนาปี** พื้นที่ลุ่มต่ำใน อำเภอบ้านสร้าง และ อำเภอกบินทร์บุรี มีความเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมขังยาวนานจนเน่าเสียหาย (โดยเฉพาะช่วงสิงหาคม – ตุลาคม)

(3.2) **พืชไร่ (มันสำปะหลัง, ข้าวโพด)** พื้นที่ดอนใน อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอศรีมหาโพธิ หากเจอฝนตกชุกหรือน้ำหลากหลากผ่าน จะเกิดปัญหารากเน่าโคนเน่าได้ง่าย

2) **การประเมินความเสี่ยง "ฝนทิ้งช่วงและภัยแล้ง" (ฤดูแล้ง/ช่วงเปลี่ยนฤดู)**

การประเมินเน้นไปที่พื้นที่ "นอกเขตชลประทาน" ที่ต้องพึ่งพาน้ำฝนและแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดเล็ก รวมถึงพื้นที่ดอนบนที่ไม่มีระบบกระจายน้ำจากอ่างเก็บน้ำหลัก

(1) **พื้นที่เฝ้าระวังรายอำเภอ**

(1.1) **พื้นที่เสี่ยงสูง (นอกเขตชลประทานและพื้นที่ดอนเชิงเขา)**

➤ **อำเภอกบินทร์บุรี :** ตำบลเมืองเก่า ตำบลนาแหม และตำบลย่านรี

➤ **อำเภอนาดี :** ตำบลแก่งดินสอ ตำบลสะพานหิน และตำบลทุ่งโพธิ์ (พื้นที่ลาดชัน ดินเก็บกักน้ำได้น้อย)

➤ **อำเภอศรีมหาโพธิ :** ตำบลหัวหว้า ตำบลดงกระทยาม

➤ **อำเภอศรีมโหสถ :** ตำบลโคกبيب และตำบลคูลำพัน

(1.2) **พื้นที่เฝ้าระวังพิเศษ (เขตใช้น้ำเค็ม/น้ำกร่อย) อำเภอบ้านสร้าง** ในช่วงฤดูแล้ง (กุมภาพันธ์ – เมษายน) จะมีความเสี่ยงเรื่องน้ำเค็มรุกตัวจากแม่น้ำบางปะกง เข้าสู่คลองสาขา ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในการเกษตร

(2) **พืชเป้าหมายที่ต้องเฝ้าระวัง**

(2.1) **ไม้ผลเศรษฐกิจ (ทุเรียนปราจีนบุรี, มังคุด, กระท้อน)** พื้นที่เมืองปราจีนบุรี ตำบลดงชีเหล็ก อำเภอประจันตคาม อำเภอกบินทร์บุรี แม้ส่วนใหญ่จะมีแหล่งน้ำสำรอง แต่หากเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงยาวนานในฤดูร้อน จะส่งผลต่อปริมาณน้ำไม่เพียงพอในการหล่อเลี้ยงช่วงติดผล ทำให้ผลผลิตร่วงหล่นหรือด้อยคุณภาพ

(2.2) ขั้วนาปรัง เผ่าระวังการเพาะปลูกเกินแผนการจัดสรรน้ำ โดยเฉพาะในพื้นที่
อำเภอบ้านสร้าง และอำเภอเมืองปราจีนบุรี

3) การประเมินความเสี่ยง "ดินโคลนถล่มและน้ำป่าไหลหลาก" เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรี
มีภูมิประเทศตอนบนติดกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลาน ทำให้พื้นที่ลาดเชิงเขาและ
พื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนมีความเสี่ยงสูงในช่วงที่มีมรสุมหรือพายุเข้า

(3) พื้นที่เผ่าระวังรายอำเภอ

(3.1) พื้นที่เสี่ยงสูง (บริเวณลาดเชิงเขาและทางน้ำผ่าน)

- อำเภอนาดี : ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลสะพานหิน และตำบลทุ่งโพธิ์
- อำเภอประจันตคาม : ตำบลบุฝ้าย และตำบลหนองแก้ว
- อำเภอเมืองปราจีนบุรี : ตำบลเนินหอม (พื้นที่แนวขอบเขาใหญ่)

(3.2) พืชเป้าหมายที่ต้องเผ่าระวัง คือ ไม้ผลและพืชสวนเชิงเขา : สวนทุเรียน ไม้ผล
และพืชผักที่ปลูกตามแนวลาดชัน มีความเสี่ยงถูกกระแสน้ำป่าพัดกัดเซาะหน้าดิน ดินสไลด์ทับถม หรือ
ต้นโค่นล้มเสียหาย

ตาราง 14 : สรุปภาพรวมพื้นที่เผ่าระวังจำแนกตามกลุ่มพืช ปี 2569

กลุ่มพืช	ภัยพิบัติหลัก	พื้นที่เผ่าระวังสำคัญในจังหวัดปราจีนบุรี
ข้าว	อุทกภัย / น้ำขังยาวนาน	อำเภอบ้านสร้าง (ทุกตำบล) อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลวังดาล และตำบลนนทรี อำเภอเมืองปราจีนบุรี ตำบลบางเดชะ
ไม้ผล / พืชสวน	ฝนทิ้งช่วง / น้ำเค็มรุก / น้ำป่า	อำเภอเมือง ตำบลดงชีเหล็ก – ภัยแล้ง) อำเภอนาดี ตำบลบุพราหมณ์ – น้ำป่า/ดินถล่ม อำเภอบ้านสร้าง– น้ำเค็มรุก
พืชไร่ (มันสำปะหลัง/ ข้าวโพด)	อุทกภัย (รากเน่า) / ภัยแล้ง	อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอศรีมโหสถ (พื้นที่ดอนนอกเขตชลประทาน)

แนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงเชิงพื้นที่

1. การใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำหลัก การบริหารน้ำของ อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (โครงการห้วยโสมง) และอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา จะเป็นกลไกสำคัญในการตัดยอดน้ำเพื่อลดผลกระทบอุทกภัยใน อำเภอกบินทร์บุรี และช่วยผลักดันน้ำเค็มใน อำเภอบ้านสร้าง ช่วงฤดูแล้ง
2. การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า เน้นการเฝ้าระวังปริมาณน้ำฝนสะสมในพื้นที่ อำเภอนาดี และอำเภอประจันตคาม เพื่อแจ้งเตือนชาวสวนไม้ผลเชิงเขาในกรณีเสี่ยงน้ำป่าไหลหลาก

3.2 ด้านประมง

สรุปกรอบการประเมินความเสี่ยงและพื้นที่เฝ้าระวังด้านการเกษตร ปี 2569 เฉพาะในส่วนของ ด้านประมง (การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการทำประมงน้ำจืด) ของจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อใช้วิเคราะห์และวางแผนเผชิญเหตุตามวงรอบปีงบประมาณ ดังนี้

1) สถานการณ์อุทกภัยและน้ำป่าไหลหลาก (ภัยหลักช่วงฤดูฝน) เป็นภัยที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดและสร้างความเสียหายต่อด้านประมงในพื้นที่มากที่สุด โดยโครงสร้างทางกายภาพแบ่งพื้นที่รับผลกระทบออกเป็น 2 ลักษณะ

(1) พื้นที่น้ำหลากฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก (พื้นที่ตอนบน)

(1.1) พื้นที่เฝ้าระวัง อำเภอนาดี โดยเฉพาะ ตำบลแก่งดินสอ ตำบลบุพราหมณ์ และอำเภอประจันตคาม ตำบลหนองแก้ว ตำบลโพธิ์งาม

(1.2) ลักษณะความเสี่ยง ได้รับอิทธิพลจากน้ำหลากจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และทับลาน มักเกิดขึ้นเร็ว น้ำไหลเชี่ยว เสี่ยงต่อการพังทลายของคันบ่อเลี้ยงปลาและการฉีกขาดของกระชัง

(2) พื้นที่น้ำท่วมขังและน้ำล้นตลิ่ง (พื้นที่ลุ่มต่ำสายหลัก)

(2.1) พื้นที่เฝ้าระวัง อำเภอกบินทร์บุรี (จุดบรรจบแควหนุมานและแควพระปรง), อำเภอเมืองปราจีนบุรี และ อำเภอบ้านสร้าง ตำบลบางพลวง ตำบลบางกระบือ

(2.2) ลักษณะความเสี่ยง เป็นพื้นที่รับน้ำหลากต่อเนื่องยาวนาน โดยเฉพาะอำเภอบ้านสร้างที่เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำสุด ปลาน้ำจืดที่เลี้ยงในบ่อดิน (เช่น ปลานิล ปลาสวาย ปลาตะเพียน) เสี่ยงต่อการหลุดรอดออกสู่ธรรมชาติเมื่อน้ำล้นตลิ่ง

2) สถานการณ์ฝนทิ้งช่วง และภัยแล้ง (ช่วงต้นฤดูฝน และฤดูแล้ง) แม้ว่าจะมีอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (ห้วยโสมง) และโครงการใสน้อย-ใสน้อย คอยช่วยบริหารจัดการน้ำต้นทุน แต่ด้านประมงยังคงมีความเสี่ยงในมิติของ "คุณภาพน้ำ" เป็นสำคัญ

(1) **พื้นที่เฝ้าระวัง** พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหนาแน่นใน อำเภอบ้านสร้าง อำเภอเมืองปราจีนบุรี และอำเภอศรีมหาโพธิ

(2) **ลักษณะความเสี่ยง**

(2.1) **ช่วงฝนทิ้งช่วง (มิถุนายน – กรกฎาคม)** ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง อุณหภูมิสูงขึ้น เกิดสภาวะ **"น้ำพลิก"** (ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำลดลงถึงขั้นวิกฤต) ทำให้สัตว์น้ำช็อกตาย

(2.2) **การรुकูล้ำของน้ำเค็ม** ในช่วงฤดูแล้งต่อเนื่องต้นฤดูฝน หากปริมาณน้ำเหนือมีไม่พอในการผลักดันน้ำเค็ม ลมม่น้ำเค็มจากแม่น้ำบางปะกงจะรุกเข้าสู่แม่น้ำปราจีนบุรี ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ใช้น้ำเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดในเขตอำเภอบ้านสร้าง

3) **สถานการณ์ดินโคลนถล่มตลิ่งทรุด (Landslide & Bank Erosion)**

(1) **พื้นที่เฝ้าระวัง** พื้นที่ริมตลิ่งแม่น้ำปราจีนบุรี แควห่มมาน และทางน้ำสายรองในเขต อำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี และ อำเภอศรีมหาโพธิ

(2) **ลักษณะความเสี่ยง** แม่น้ำดินลุ่มภูเขาจะไม่กระทบเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาโดยตรง แต่ **"ตลิ่งทรุดตัว"** ในช่วงน้ำลดระดับลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้เลี้ยงปลาในกระชังริมแม่น้ำ ทำให้โครงสร้างกระชังเสียหาย ดินตะกอนพังกระจายจนเหวี่ยงปลาหลุด

มาตรการและปฏิทินเฝ้าระวังด้านประมง : ประกาศกรมประมง "ฤดูน้ำแดง 2569" สำหรับจังหวัดปราจีนบุรี กำหนดตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน – 31 สิงหาคม 2569 ห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงที่ผิดกฎหมายในแหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อดูแลสัตว์น้ำที่มีไข่และวางไข่เสี่ยงตัวอ่อน

ตาราง 15 : มาตรการเตรียมความพร้อมด้านประมง

ช่วงเวลา	ภัยที่ต้องเฝ้าระวัง	มาตรการเตรียมความพร้อมด้านประมง
พฤษภาคม – กรกฎาคม	ฝนทิ้งช่วง / คุณภาพน้ำแปรปรวน	ควบคุมปริมาณการปล่อยลูกปลา, เสริมเครื่องให้ออกซิเจน, เฝ้าระวังค่าความเค็มในเขตอำเภอบ้านสร้าง
มิถุนายน – สิงหาคม	ฤดูน้ำแดง / น้ำป่าไหลหลากตอนบน	บังคับใช้กฎหมายฤดูสัตว์น้ำมีไข่, แจ้งเตือนผู้เลี้ยงกระชังในอำเภอนาดี และ อำเภอประจันตคาม ให้ผูกยึดกระชังให้มั่นคง
สิงหาคม – พฤศจิกายน	อุทกภัยวงกว้าง / น้ำล้นตลิ่ง	เร่งจับสัตว์น้ำที่ได้ขนาด, เสริมความสูงคันบ่อ, ซึ่งตาข่ายรอบบ่อดินในพื้นที่ลุ่มต่ำ (อำเภอบ้านสร้าง และ อำเภอเมืองปราจีนบุรี)

3.3 ด้านปศุสัตว์

การประเมินความเสี่ยงและกำหนดพื้นที่เฝ้าระวังภัยพิบัติด้านปศุสัตว์ของจังหวัดปราจีนบุรี ประจำปี 2569 ข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่และแนวโน้มสภาพภูมิอากาศ (โดยเฉพาะสภาวะลานีญาที่อาจสลับกับ เอลนีโญในบางช่วง) นำมาวิเคราะห์จำแนกตามประเภทภัยพิบัติที่มีผลกระทบต่อสัตว์เลี้ยงและแปลงหญ้า อาหารสัตว์หลัก ได้ดังนี้

1) พื้นที่เฝ้าระวัง "อุทกภัยและน้ำหลาก" (ความเสี่ยงสูงสุด) อุทกภัยในปราจีนบุรี มักเกิดจากน้ำล้นตลิ่งจากแม่น้ำปราจีนบุรี ร่วมกับน้ำหลากจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลาน ส่งผลกระทบต่อคอกสัตว์และแปลงหญ้าจนน้ำเสียหาย

(1) พื้นที่ความเสี่ยงสูง (น้ำท่วมซ้ำซาก/พื้นที่ลุ่มต่ำ)

➢ **อำเภอบ้านสร้าง** : ตำบลบ้านสร้าง ตำบลบางพลวง ตำบลบางปลากด เป็นพื้นที่รับน้ำ สุกท้ายก่อนออกแม่น้ำบางปะกง กระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อและกระบือค่อนข้างมาก

➢ **อำเภอเมืองปราจีนบุรี** : ตำบลท่าฉาง ตำบลบางเดชะ ตำบลวัดโบสถ์ พื้นที่ริมตลิ่ง แม่น้ำปราจีนบุรี

➢ **อำเภอกบินทร์บุรี** : ตำบลกบินทร์ ตำบลวังดาล ตำบลท่าตูม จุดบรรจบของ แควหนุมานและแควพระปรัง มักเกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำล้นตลิ่งเข้าท่วมคอกสัตว์เลี้ยง

➢ **อำเภอศรีมหาโพธิ์** : ตำบลท่าตูม และตำบลศรีมหาโพธิ์

(2) ผลกระทบด้านปศุสัตว์ สัตว์ขาดแคลนพืชอาหาร (แปลงหญ้าเน่าตาย) ความเสี่ยง โรคระบาดทางระบบทางเดินหายใจ โรคปากและเท้าเปื่อย (FMD) และโรคกีบเน่า

2) พื้นที่เฝ้าระวัง "ฝนทิ้งช่วงและภัยแล้ง" แม้แนวโน้มปี 2569 จะมีปริมาณฝนสะสมดี แต่ในช่วงเปลี่ยนผ่านฤดูหรือภาวะฝนทิ้งช่วง (ช่วงกลางฤดูฝนเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม) อาจส่งผลให้แหล่งน้ำ ธรรมชาติตื้นเขิน และเกิดปัญหาน้ำเค็มรุกดันในลุ่มน้ำตอนล่าง

(1) พื้นที่ความเสี่ยงสูง (นอกเขตชลประทาน/พื้นที่ดอน)

➢ **อำเภอนาดี** : ตำบลแก่งดินสอ ตำบลทุ่งโพธิ์ พื้นที่ลาดเชิงเขาที่กักเก็บน้ำได้น้อย

➢ **อำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอยะนิงคคาม**: พื้นที่นอกเขตชลประทานขาดแคลนน้ำ สะอาดสำหรับให้สัตว์กิน

➢ **อำเภอบ้านสร้าง (ปัญหาคุณภาพน้ำ)** : แม่ตืดแม่น้ำ แต่ช่วงหน้าแล้งมักประสบภัย "น้ำเค็มหนุน" ทำให้แหล่งน้ำดิบไม่สามารถนำมาให้ปศุสัตว์บริโภคได้

(2) ผลกระทบด้านปศุสัตว์ ภัยธรรมชาติแห้งตาย สัตว์เกิดความเครียดจากความร้อน (Heat Stress) อัตราการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิต (เช่น นำนม หรือไข่) ลดลง

3) พื้นที่เฝ้าระวัง "ดินโคลนถล่มและน้ำป่าไหลหลาก" ภัยประเภทนี้มีความเฉพาะเจาะจงเชิงพื้นที่ค่อนข้างสูงโดยสัมพันธ์กับปริมาณฝนสะสมที่ตกหนักบนอุทยานแห่งชาติ

(1) พื้นที่ความเสี่ยงสูง (พื้นที่ลาดเชิงเขาและทางน้ำผ่าน)

➤ **อำเภอนาดี :** ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลสะพานหิน ถือเป็นจุดเสี่ยงที่สุดเนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขาและทางลาดชันตามแนวเขาใหญ่-ทับลาน

➤ **อำเภอประจันตคาม :** ตำบลบุฝ้าย ตำบลหนองแก้ว) พื้นที่รับน้ำหลากจากน้ำตกและลำธารสายหลัก

➤ **อำเภอเมืองปราจีนบุรี :** ตำบลเนินหอมพื้นที่เชิงเขาใหญ่

(2) ผลกระทบด้านปศุสัตว์ ความเสียหายทางกายภาพต่อโรงเรือนและคอกสัตว์ น้ำป่าพัดพาสัตว์เลี้ยงสูญหาย และการตัดขาดเส้นทางคมนาคมทำให้ไม่สามารถเข้าขนย้ายเสบียงสัตว์ได้ทันเวลาที่

4) การคาดการณ์พื้นที่การเกษตรที่อาจได้รับผลกระทบหากเกิดสถานการณ์อุทกภัยหรือฝนทิ้งช่วง (ด้านปศุสัตว์)

ตาราง 16 : แผนการเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอ

ที่	อำเภอ	แผนการเลี้ยงสัตว์									
		โค-กระบือ		แพะ-แกะ		สุกร		สัตว์ปีก		รวมทั้งหมด	
		เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)
1	กบินทร์บุรี	819	9,481	67	1,473	229	203,292	3,341	16,610,399	4,456	16,824,645
2	นาดี	538	4,538	23	240	96	30,457	4,098	1,807,061	4,755	1,842,296
3	บ้านสร้าง	129	2,132	7	113	14	9,202	1,417	366,857	1,567	378,304
4	ประจันตคาม	553	4,752	16	219	74	37,393	2,241	5,941,733	2,884	5,984,097
5	ศรีมหาโพธิ์	311	3,220	13	387	61	11,877	1,476	3,231,510	1,861	3,246,994
6	ศรีมโหสถ	71	1,016	-	-	7	11,043	869	600,925	947	612,984
7	เมืองปราจีนบุรี	306	2,749	2	10	20	43,590	4,697	915,883	5,025	962,232
รวม		2,727	27,888	128	2,442	501	346,854	18,139	29,474,368	21,495	29,851,552

ตาราง 17 : คาดการณ์พื้นที่เลี้ยงสัตว์ที่อาจได้รับผลกระทบหากเกิดสถานการณ์อุทกภัย

ที่	อำเภอ	ตำบล	เกษตรกร (ราย)	การเลี้ยงสัตว์ (ตัว)				
				โค-กระบือ	แพะ-แกะ	สุกร	สัตว์ปีก	รวม
1	เมืองปราจีนบุรี	ไม้เค็ด	313	289	-	34	96,104	96,740
		บางเดชะ	215	212	-	17,530	220,277	238,234
2.	ศรีมโหสถ	โพธิ์เลียด	162	90	-	-	8,746	8998
3.	ศรีมหาโพธิ์	หนองโพรง	317	839	135	4,264	330,440	339,995
		ท่าตูม	149	570	-	421	137	1,277
		บ้านทาม	86	209	-	-	44,378	44673
4.	ประจันตคาม	ประจันตคาม	288	639	23	39	16,108	17,097
		คำโตนด	509	469	4	5,997	1,758,203	1,765,182
		บุฝ้าย	326	524	13	2,000	322,324	325,187
		หนองแก้ว	230	624	52	458	600,731	602,095
		โพธิ์งาม	343	1,174	100	6,205	1,179,903	1,187,725
5.	นาดี	ลำพันดา	697	757	19	5,703	467,243	474,419
		บุพราหมณ์	666	960	91	475	30,802	32,994
6.	กบินทร์บุรี	กบินทร์	256	646	-	1,651	1,222,191	1,224,744
		นาแหม	254	525	31	118	8,474	9,402
		เมืองเก่า	298	812	136	4,172	9,887	15,305
		วังตะเคียน	315	634	393	8,764	936,396	946,502
		หาดนางแก้ว	168	388	76	13,503	3,068,779	3,082,914
		บ้านนา	255	692	173	65,966	141,839	208,925
		หนองกี่	275	399	18	10,448	415,697	426,837
		บ่อทอง	143	426	30	1,847	482,883	485,329
		ยานรี	279	1,023	24	11,687	547,805	560,818
รวมทั้งสิ้น			6,544	12,901	1,318	161,282	11,909,347	12,091,392

5) มาตรการเตรียมความพร้อมและเผชิญเหตุ (ด้านปศุสัตว์) จังหวัดปราจีนบุรี

เพื่อลดความสูญเสียและบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ หน่วยงานปศุสัตว์ร่วมกับศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดฯ

ตาราง 18 : ขั้นตอนการดำเนินงาน และมาตรการสำคัญ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	มาตรการสำคัญ
1. การเตรียมความพร้อม (Before)	1.1 ปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทะเบียน อปค.) ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อชี้เป้าจำนวนสัตว์ (โค, กระบือ, สุกร, สัตว์ปีก) ในพื้นที่เสี่ยง 1.2 สำรวจเลี้ยงสัตว์และเวชภัณฑ์ เตรียมหญ้าแห้ง/หญ้าหมัก ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ 1.3 รณรงค์ฉีดวัคซีนล่วงหน้า สร้างภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อย (FMD) และโรคคอตีบ/เฮโมราจิกเซพติซีเมีย ก่อนเข้าฤดูเสี่ยงภัย

(ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	มาตรการสำคัญ
2. การเผชิญเหตุ (During)	2.1 ตั้งหน่วยเฉพาะกิจเคลื่อนที่เร็ว บูรณาการร่วมกับ อบต. ในการสนับสนุนยานพาหนะและเรือท้องแบนอพยพสัตว์ขึ้นสู่ "จุดอพยพสัตว์ส่วนกลาง" ที่กำหนดไว้ในแผนอำเภอ 2.2 แจกจ่ายเสบียงและแร่ธาตุก่อน เพื่อพุงสุขภาพสัตว์ในพื้นที่ที่ถูกตัดขาด
3. การฟื้นฟูหลังเกิดภัย (After)	3.1 ตรวจรักษาและฟื้นฟูสุขภาพสัตว์ ป้องกันโรคระบาดแทรกซ้อนหลังน้ำลด 3.2 สำรวจความเสียหาย เพื่อเร่งรัดจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย : ควรเน้นย้ำการเฝ้าระวังระดับน้ำใน **อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา** และ **อ่างเก็บน้ำทับลาน** อย่างใกล้ชิด เพื่อประเมินแผนการระบายน้ำที่จะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ลุ่มต่ำด้านท้ายน้ำ (อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอศรีมหาโพธิ) ซึ่งจะช่วยให้ปศุสัตว์อำเภอสามารถแจ้งเตือนเกษตรกรให้เคลื่อนย้ายสัตว์เลี้ยงและเก็บสำรองพืชอาหารสัตว์ขึ้นสู่ที่สูงได้ล่วงหน้าอย่างน้อย 3-5 วัน

4. แผนการจัดสรรน้ำ และการเพาะปลูกพืชฤดูฝน ปีการผลิต 2569

เนื่องจากข้อมูลแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูฝน ปีการผลิต 2569 ของจังหวัดปราจีนบุรี โดยเฉพาะข้อมูลตัวเลขเป้าหมายพื้นที่เพาะปลูกรายอำเภอ และปริมาณน้ำจัดสรรจากเขื่อนหลัก เช่น เขื่อนนฤปดินทรจินดา หรืออ่างเก็บน้ำคลองไม้ปล้อง จะเป็นข้อมูลสถิติเฉพาะกิจของกรมชลประทานและสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่จะอัปเดตและประกาศอย่างเป็นทางการในช่วงเริ่มต้นฤดูฝน (ช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน) ของปีนั้นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลโครงสร้างแผนฯ ที่ถูกต้อง แม่นยำ และเป็นทางการสำหรับนำไปใช้ในงานรายงานหรือจัดทำอินโฟกราฟิก ผมแนะนำให้ดึงข้อมูลอัปเดตล่าสุดจาก 3 ส่วนหลัก ดังนี้

4.1 ปริมาณน้ำต้นทุนและการจัดสรรน้ำ

- 1) **อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)** ตรวจสอบปริมาณน้ำกักเก็บคงเหลือ ณ สิ้นฤดูแล้ง (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2569) เพื่อดูว่ามีน้ำต้นทุนสำหรับสำรองในช่วงต้นฤดูฝน (กรณีฝนทิ้งช่วง) อยู่เท่าใด
- 2) **อ่างเก็บน้ำขนาดกลางอื่นๆ ในพื้นที่** เช่น อ่างเก็บน้ำคลองไม้ปล้อง, อ่างเก็บน้ำทับลาน และอ่างเก็บน้ำเขาอีโต้

3) เป้าหมายการจัดสรรน้ำ โดยทั่วไปแผนฤดูฝนจะเน้นส่งน้ำ ดังนี้

- (1) การอุปโภค-บริโภค
- (2) รักษาระบบนิเวศ (ผลักดันน้ำเค็มในแม่น้ำปราจีนบุรี)
- (3) สำรองสำหรับเกษตรกรรมกรณีฝนทิ้งช่วง

4.2 แผนการเพาะปลูกพืชฤดูฝน

- 1) **พื้นที่เป้าหมายการปลูกข้าวนาปี** ตรวจสอบยอดรวมเป้าหมาย (ไร่) แยกรายอำเภอ (โดยเฉพาะพื้นที่เขตชลประทานในอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ อำเภอเมืองปราจีนบุรี และอำเภอบ้านสร้าง)
- 2) **พืชไร่/พืชสวน** แผนการส่งเสริมหรือบริหารจัดการพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และไม้ผลเศรษฐกิจของจังหวัด (เช่น ทุเรียนปราจีนบุรี ส้มโอ)
- 3) **มาตรการรองรับภัยพิบัติ** แผนเตรียมความพร้อมของ ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัดปราจีนบุรี ในการเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยในช่วงปลายฤดูฝน (สิงหาคม-ตุลาคม)

5. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ในช่วงฤดูฝน ปี 2569

5.1 การป้องกันและลดผลกระทบ/การเตรียมความพร้อม

สำหรับการเตรียมความพร้อมและการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ในช่วงฤดูฝน ปี 2569 ของจังหวัดปราจีนบุรี จะมุ่งเน้นไปที่การรับมือกับปัญหาน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และน้ำล้นตลิ่ง ซึ่งมักส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมในลุ่มน้ำปราจีนบุรี โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยง เช่น อำเภอมืองปราจีนบุรี อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอศรีมหาโพธิ

แผนการดำเนินงานด้านการป้องกันและลดผลกระทบ รวมถึงการเตรียมความพร้อม มีประเด็นสำคัญดังนี้

1) การบริหารจัดการน้ำและการเฝ้าระวัง (Water Management & Monitoring)

- (1) **การติดตามสภาพอากาศอย่างใกล้ชิด** ประสานงานกับกรมอุตุนิยมวิทยาและสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อเฝ้าระวังปริมาณน้ำฝนและระดับน้ำในแม่น้ำสายหลัก (แม่น้ำหนุมาน แม่น้ำประจันตคาม และแม่น้ำปราจีนบุรี)
- (2) **การบริหารจัดการน้ำในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ** ควบคุมการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำบนภูดินทรจินดา (โครงการห้วยโสมง) และอ่างเก็บน้ำทับลาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อไม่ให้ซ้ำเติมปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มต่ำด้านล่าง
- (3) **การพร่องน้ำและขุดลอกคูคลอง** เร่งกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ เช่น ผักตบชวา และขุดลอกคลองสาขาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำลงสู่แม่น้ำบางปะกง

2) การเตรียมความพร้อมขับเคลื่อนการช่วยเหลือ (Preparedness & Resources)

- (1) จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหา เปิดศูนย์ประมวลวิเคราะห์สถานการณ์น้ำและภัยพิบัติด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและประสานงานตลอด 24 ชั่วโมง
- (2) เตรียมเสบียงสัตว์และวัคซีน สํารองคลังเสบียงสัตว์ (หญ้าแห้ง อาหารข้น) ยาปฏิชีวนะ และวัคซีนป้องกันโรคระบาดในสัตว์ (เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย) เพื่อพร้อมแจกจ่ายให้กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่ลุ่มต่ำ
- (3) เตรียมเครื่องจักรกลการเกษตร ประสานงานจัดเตรียมเครื่องสูบน้ำ เครื่องผลักดันน้ำ และยานพาหนะสำหรับขนย้ายผลผลิตหรืออพยพสัตว์เลี้ยงหากเกิดวิกฤต

3) การแจ้งเตือนและการสร้างความรับรู้แก่เกษตรกร (Mitigation & Awareness)

- (1) ระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) ส่งข้อมูลแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำผ่านกลไกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เสียงตามสาย วิทยุชุมชน และกลุ่มแอปพลิเคชัน Line เพื่อให้เกษตรกรเฝ้าระวัง
- (2) คำแนะนำเชิงรุกด้านการเพาะปลูก
 - นาข้าว : แนะนำให้เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มต่ำ (เช่นทุ่งเชียงราก) เร่งเก็บเกี่ยวข้าวนาปรังหรือปรับปรุงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวนาปีให้เก็บเกี่ยวได้ก่อนช่วงน้ำหลาก (สิงหาคม – กันยายน)
 - พืชสวน/ไม้ผล : แนะนำการทำคันดินรอบสวน การตัดแต่งกิ่งเพื่อลดการต้านลม และการเตรียมระบบระบายน้ำในร่องสวนเพื่อป้องกันโรครากเน่าโคนเน่า

4) การสำรวจและเตรียมพร้อมด้านงบประมาณเยียวยา (Post-Disaster Planning)

เตรียมเกณฑ์การประเมินความเสียหาย: ชักซ้อมแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ เพื่อให้สามารถสำรวจความเสียหายและจ่ายเงินเยียวยา (ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง) ได้อย่างรวดเร็วหลังน้ำลด

ข้อควรระวังสำหรับเกษตรกรปราจีนบุรี : พื้นที่ริมแม่น้ำปราจีนบุรีและพื้นที่รองรับน้ำหลากควรขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน (ปรับปรุงข้อมูลปี 2569) เพื่อรักษาสีทธิในการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐหากเกิดความเสียหายจากอุทกภัย

5.2 การเผชิญเหตุและการหยุดยั้งความเสียหาย

สำหรับการเผชิญเหตุและการหยุดยั้งความเสียหายจากการเกิดสาธารณภัยด้านการเกษตร (โดยเฉพาะอุทกภัยและน้ำป่าไหลหลากที่มักเกิดขึ้นบ่อยในพื้นที่) ของจังหวัดปราจีนบุรี ในช่วงฤดูฝน ปี 2569 มีแนวทางปฏิบัติที่เน้นความรวดเร็ว แม่นยำ และบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อรักษาพื้นที่ทำกินและลดความสูญเสียของเกษตรกรให้ได้มากที่สุด โดยแบ่งออกเป็นมาตรการหลัก ๆ ดังนี้

1) การเผชิญเหตุเมื่อเกิดภัย (Emergency Response) เมื่อเริ่มเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติหน่วยงานด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี จะร่วมกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ปภ.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าดำเนินการทันทีตามขั้นตอนต่อไป

(1) จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรระดับจังหวัด/อำเภอ เพื่อเป็นวอร์รูม (War Room) ในการประสานงาน สั่งการ และรับแจ้งเหตุความเดือดร้อนจากเกษตรกรตลอด 24 ชั่วโมง

(2) การอพยพและเคลื่อนย้ายเร่งด่วน

(2.1) ด้านปศุสัตว์ เคลื่อนย้ายสัตว์เลี้ยง (โค กระบือ สุกร สัตว์ปีก) ไปยังแปลงหญ้าสำรองหรือจุดอพยพสัตว์ที่เตรียมไว้ในที่สูง พร้อมจัดส่งเสบียงสัตว์ (หญ้าแห้ง/หญ้าหมัก) และวัคซีนป้องกันโรคระบาดที่มักมากับน้ำ เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย

(2.2) ด้านประมง ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังและบ่อดินในการจับสัตว์น้ำที่ได้ขนาดขึ้นมาจำหน่ายก่อนเพื่อลดขาดทุน หรือการชิงตาข่ายรอบบ่อเพื่อป้องกันสัตว์น้ำหลุดรอด

(3) การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่วิกฤต ประสานกรมชลประทานในพื้นที่เร่งเดินเครื่องสูบน้ำ และเปิด-ปิดประตูระบายน้ำเพื่อผันน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูกหลัก โดยเฉพาะนาข้าวที่กำลังใกล้เก็บเกี่ยว

2) การหยุดยั้งความเสียหาย (Damage Mitigation & Containment) เป้าหมายสูงสุดในช่วงนี้คือ "จำกัดวงจรรความเสียหายไม่ให้ขยายวงกว้าง" โดยมีมาตรการสำคัญดังนี้

(1) การสกัดกั้นน้ำและป้องกันพื้นที่การเกษตร (Dynamic Defense)

(1.1) สนับสนุนกระสอบทรายและเครื่องสูบน้ำรวดเร็ว (Mobile Pumps) เข้าชิงแนวป้องกันในจุดเสี่ยงที่เป็นคอขวด หรือจุดที่ตลิ่งพังเพื่อไม่ให้น้ำทะลักเข้าท่วมแปลงเกษตรกรรมที่เป็นพื้นที่สีแดง

(1.2) ใช้โดรนเกษตรหรืออากาศยานไร้คนขับ บินสำรวจทิศทางกระแสน้ำไหลของน้ำแบบเรียลไทม์ เพื่อวางแผนบล็อกน้ำหรือเปลี่ยนเส้นทางน้ำไม่ให้ไหลเข้าสู่พื้นที่การเกษตรที่มีมูลค่าสูง

(2) การดูแลและรักษาพืชผล/สัตว์เลี้ยงในภาวะวิกฤต

(2.1) จัดตั้ง "หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ด้านปศุสัตว์" เข้าช่วยเหลือรักษาสัตว์ป่วยในพื้นที่น้ำท่วมขังทันทีเพื่อหยุดยั้งการระบาดของโรค

(2.2) ให้คำแนะนำ การดูแลจัดการพืชสวน/ไม้ยืนต้น (เช่น ทุเรียนปราจีนบุรี ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่ไวต่อน้ำแช่ขัง) โดยการเร่งระบายน้ำออกจากโคนต้นเพื่อป้องกันโรครากเน่าโคนเน่า

(3) การจัดการปัญหาน้ำเน่าเสียในแปลงเกษตร ในกรณีที่น้ำท่วมขังยาวนานจนเริ่มเน่าเสีย จะมีการสนับสนุนสารเร่ง พด.6 หรือน้ำหมักชีวภาพเพื่อช่วยบำบัดน้ำ หยุดยั้งไม่ให้น้ำเน่าเสียทำลายรากพืชหรือส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำในบริเวณใกล้เคียง

3) การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลเพื่อการเยียวยาที่รวดเร็ว ในระหว่างที่เผชิญเหตุเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จะทำการบันทึกข้อมูลความเสียหายเบื้องต้นผ่านระบบดิจิทัล (เช่น แอปพลิเคชันหรือระบบสารสนเทศของกระทรวงฯ) ควบคู่ไปด้วย เพื่อระบุพื้นที่และจำนวนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งจะช่วยให้การประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือและการจ่ายเงินเยียวยา/สนับสนุนปัจจัยการผลิตหลังน้ำลด สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ไม่ล่าช้า และลดขั้นตอนทางธุรการลงไปได้มาก

5.3 การฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม

สำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูฝน ปี 2569 ของจังหวัดปราจีนบุรี โดยเน้นไปที่แนวคิด "การฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม" (Build Back Better) นั้น จะไม่ใช่แค่การแจกจ่ายพันธุ์พืชหรือเยียวยาตัวเงินให้กลับไปเป็นเหมือนก่อนเกิดภัย แต่เป็นการปรับเปลี่ยนระบบเกษตรกรรมให้มีความยืดหยุ่น ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ (Climate Resilience) และพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

จังหวัดปราจีนบุรีมักประสบปัญหาทั้งน้ำหลากจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่-ทับลาน และปัญหาน้ำทะเลหนุนในแม่น้ำปราจีนบุรีจนเกิดน้ำท่วมขังและดินเปรี้ยว แผนการฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิมจึงต้องมุ่งเน้นใน 3 มิติหลัก ดังนี้

1) การปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการน้ำในแปลงนา เมื่อน้ำลด การฟื้นฟูพื้นที่จะเน้นการปรับโครงสร้างเพื่อเตรียมรับมือภัยในอนาคต

(1) การปรับพื้นที่สไลด์ "โคก หนอง นา โมเดล" หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มต่ำแบ่งเนื้อที่ทำหนองน้ำขุดลึกเพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง และนำดินมาถมเป็นโคกเพื่อปลูกบ้านหรือพืชสวนที่ไม่ทนน้ำ ช่วยลดความสูญเสียจากน้ำท่วมหลาก

(2) ระบบกระจายน้ำอัจฉริยะ ฟื้นฟูระบบชลประทานระดับไร่นา โดยติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ร่วมกับระบบเซนเซอร์วัดความชื้นในดิน เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำหลังน้ำลดมีประสิทธิภาพสูงสุด

2) การยกระดับสายพันธุ์พืชและเทคโนโลยีการเกษตร (Smart Agriculture) การแจกจ่ายปัจจัยการผลิตเพื่อการฟื้นฟู จะเลือกสิ่งที่มีคุณภาพและทนทานกว่าเดิม

(1) การใช้พันธุ์พืชทนน้ำท่วม/ทนโรค สำหรับนาข้าว จะเปลี่ยนมาส่งเสริมพันธุ์ข้าวทนน้ำท่วมฉับพลัน (เช่น ข้าวทนน้ำท่วมกลีน หรือข้าวหอมมะลิต้นเตี้ยที่ทนแล้ง) ส่วนพืชสวนที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของปราจีนบุรี เช่น ทุเรียนปราจีนบุรี หรือกระถ่อน จะส่งเสริมการใช้ต้นกล้าที่เสียบยอดบนตอพันธุ์พื้นเมืองที่ทนต่อโรครากเน่าโคนเน่าจากน้ำแช่ขัง

(2) ระบบเตือนภัยล่วงหน้าและแผนที่ความเสี่ยง ฟื้นฟูโดยการให้ความรู้และติดตั้งแอปพลิเคชันแจ้งเตือนสภาพอากาศและระดับน้ำ แก่กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้สามารถวางแผนวันเพาะปลูก (Crop Calendar) หลบเลี่ยงช่วงพีดของฤดูฝนได้อย่างแม่นยำ

3) การสร้างความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจและการปรับปรุงดิน

(1) การฟื้นฟูดินเปรี้ยวจัดและดินหลังน้ำท่วม พื้นที่ปราจีนบุรีบางส่วนมีปัญหาดินเปรี้ยว (ดินกรด) เมื่อถูกน้ำท่วมขังจะยิ่งแย่ลง การฟื้นฟูจะเน้นการแจกจ่ายสารปรับปรุงดิน (เช่น โดโลไมท์ หรือปูนมาร์ล) ร่วมกับการส่งเสริมปลูกพืชปุ๋ยสด (เช่น ปอเทือง) เพื่อปรับปรุงสภาพโครงสร้างดินให้ดีกว่าช่วงก่อนน้ำท่วม

(2) การทำประกันภัยพืชผลและอาชีพเสริม ส่งเสริมระบบประกันภัยพืชผลที่ครอบคลุมภัยพิบัติ และฝึกอบรมการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ในกรณีที่ผลผลิตสดได้รับความเสียหาย เกษตรกรจะยังมีรายได้จากช่องทางอื่นรองรับ

6. การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลจากภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูฝนของจังหวัดปราจีนบุรี สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ "อุทกภัย (น้ำท่วมและน้ำหลาก)" เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดที่เป็นพื้นที่รองรับน้ำจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน และสายน้ำหลักอย่างแม่น้ำปราจีนบุรี ซึ่งมักจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ลุ่มซึ่งทางการเกษตรในแถบอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอเมืองปราจีนบุรี เพื่อให้การรายงานข้อมูลมีความแม่นยำ รวดเร็ว และนำไปใช้ในการวางแผนช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการทำงานควรมุ่งเน้นไปที่ 3 ด้านหลัก ดังนี้

6.1 กรอบการติดตามและตัวชี้วัดสำคัญ (Key Metrics)

การรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินสถานการณ์ในช่วงฤดูฝน จะแบ่งออกเป็น 3 มิติหลัก เพื่อให้เห็นภาพรวมตั้งแต่ระดับเตือนภัยไปจนถึงความเสียหายจริง

1) มิติด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยเสี่ยง

(1) ปริมาณน้ำฝนสะสมในพื้นที่ (มิลลิเมตร)

(2) ระดับน้ำและปริมาณกักเก็บของเขื่อน/อ่างเก็บน้ำหลัก เช่น อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา

และอ่างเก็บน้ำทับลาน

(3) ระดับน้ำในแม่น้ำสายหลัก (แม่น้ำปราจีนบุรี และแควหนุมาน) เพื่อประเมินจุดเอ่อล้นตลิ่ง

2) มิติด้านพื้นที่การเกษตรที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ (Pre-Disaster)

(1) จำนวนพื้นที่เพาะปลูกข้าว พืชไร่ และไม้ผล (ทุเรียนปราจีน ส้มโอ) ในพื้นที่ลุ่มต่ำเสี่ยงภัย

(2) จำนวนเกษตรกรและสัตว์เลี้ยงในพื้นที่เสี่ยง

3) มิติด้านความเสียหายจริง (Post-Disaster)

(1) พื้นที่การเกษตรที่ประสบภัย (แยกประเภท: ข้าว, พืชไร่, พืชสวนไม้ผล, ประมง, ปศุสัตว์)

(2) พื้นที่ที่ได้รับความเสียหายสิ้นเชิง (สิ้นสภาพเพาะปลูก) เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการเยียวยา

ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ

6.2 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล (Operational Flow)

เพื่อให้การทำงานร่วมกันของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่เป็นไปอย่างมีระบบ สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินงานได้เป็น 4 ระยะ ดังนี้

1) ระยะก่อนเกิดภัย (เตรียมความพร้อม) : เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน

- (1) ตรวจสอบระบบเตือนภัยและจุดวัดระดับน้ำหลัก
- (2) อัปเดตข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ล่วงหน้า) เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการเปรียบเทียบ
- (3) ประสานข้อมูลการบริหารจัดการน้ำร่วมกับชลประทานในพื้นที่อย่างใกล้ชิด

2) ระยะเกิดภัย (เผชิญเหตุและเฝ้าระวัง) : ตลอดช่วงฤดูฝน

- (1) รายงานสถานการณ์น้ำ รายวัน (ปริมาณน้ำไหลเข้า-ออกอ่างเก็บน้ำ, จุดวิกฤตน้ำท่วม)
- (2) สำรวจพื้นที่น้ำท่วมซึ่งเบื้องต้นร่วมกับผู้นำท้องถิ่น
- (3) สนับสนุนเครื่องมือเร่งด่วน เช่น เครื่องสูบน้ำ หรือการอพยพสัตว์เลี้ยง

3) ระยะหลังเกิดภัย (สำรวจความเสียหาย) : ภายใน 15 วันหลังน้ำลด

- (1) คณะกรรมการระดับหมู่บ้าน/ตำบล ลงพื้นที่ตรวจสอบความเสียหายจริงทางการเกษตร
- (2) จำแนกพื้นที่รับประโยชน์ที่เสียหายสิ้นเชิงเพื่อเตรียมการช่วยเหลือเยียวยา
- (3) บันทึกข้อมูลเข้าระบบสารสนเทศการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

4) ระยะฟื้นฟูและประเมินผลรวม : สิ้นสุดฤดูฝน

- (1) ดำเนินการจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาตามเกณฑ์ภาครัฐ
- (2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต (เมล็ดพันธุ์ข้าว, พันธุ์พืช, สารชีวภัณฑ์ฟื้นฟูโรครากเน่า)
- (3) สรุปถอดบทเรียน (AAR) เพื่อปรับปรุงแผนป้องกันภัยในปีถัดไป

6.3 รูปแบบการนำเสนอข้อมูลเพื่อการบริหาร (Dashboard & Infographic Design)

สำหรับการนำเสนอรายงานต่อผู้บริหารจังหวัด หรือคณะกรรมการศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร ควรเน้นการออกแบบที่ "กระชับ สรุปข้อมูลจบในหน้าเดียว (One Page Report)" โดยหลีกเลี่ยงข้อความที่ซ้ำซ้อน และเน้นใช้ภาพหรือแผนภาพในการสื่อสาร เช่น สรุปสถานการณ์น้ำตารางเปรียบเทียบพื้นที่ผลกระทบ และแผนภาพกระบวนการเยียวยา

ภาคผนวก ก.

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ

1. ด้านพืช

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช

ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ
เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2568

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข การจ่ายเงินทดรองเพื่อช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2569

1 อัตราเงินช่วยเหลือตามประเภทพืช

เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อย
เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร
ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2564

	ข้าว 1,340 บาท/ไร่
	พืชไร่และพืชผัก 1,980 บาท/ไร่
	ไม้ผล ไม้ยืนต้น และอื่นๆ 4,048 บาท/ไร่

2 เงื่อนไขและสิทธิ์การรับความช่วยเหลือ

ต้องขึ้นทะเบียน
และปรับปรุงทะเบียน
ก่อนเกิดภัยพิบัติแล้ว
เท่านั้น

พื้นที่เสียหาย
อยู่ในประกาศเขต
การให้ความช่วยเหลือ

จำกัดสูงสุดไม่เกิน
30 ไร่/ครัวเรือน

เกษตรกร
ผู้ประสบภัย

กรมส่งเสริมการเกษตร

ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2569

2. ด้านประมง

เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนด้านประมง

เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนด้านประมง
เมื่อประกาศภัยพิบัติในพื้นที่ที่จะเสี่ยง
สามารถติดต่อขอรับการช่วยเหลือได้
สำนักงานประมงพื้นที่กรุงเทพมหานคร สำนักงานประมงจังหวัด
หรือสำนักงานประมงอำเภอ ในพื้นที่

จะได้รับการช่วยเหลืออย่างไร?

เมื่อประสบภัยพิบัติ

1. กุ้งก้ามกราบ กุ้งทะเล หรือหอยทะเล
ไร่ละ 11,780 บาท รายละไม่เกิน 5 ไร่

2. ปลาหรือสัตว์น้ำอื่นนอกจากข้อ 1
ที่เลี้ยงในบ่อดิน นาข้าว หรือร่องสวน
(คิดเฉพาะพื้นที่เลี้ยง) ไร่ละ 4,682 บาท
รายละไม่เกิน 5 ไร่

3. สัตว์น้ำตามข้อ 1 และข้อ 2 ที่เลี้ยงในกระชัง
บ่อซีเมนต์ หรือที่เลี้ยงในลักษณะอื่นที่คล้ายคลึงกัน
ตารางเมตรละ 368 บาท รายละไม่เกิน 80 ตารางเมตร

ทั้งนี้ หากคิดคำนวณพื้นที่เลี้ยงแล้ว ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ประสบภัยพิบัติรายใด จะได้รับการช่วยเหลือเป็นเงินต่ำกว่า **368 บาท** ให้ช่วยเหลือในอัตรารายละเอียด **368 บาท**

[HTTPS://WWW.FISHERIES.GO.TH](https://www.fisheries.go.th)

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3. ด้านปศุสัตว์

หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติ

เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านปศุสัตว์

ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ตามระเบียบกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2564

โค อายุน้อยกว่า 6 เดือน อัตราตัวละไม่เกิน 13,000 บาท
 อายุ 6 เดือนถึง 1 ปี อัตราตัวละไม่เกิน 22,000 บาท
 อายุ 1-2 ปี อัตราตัวละไม่เกิน 29,000 บาท
 อายุ 2 ปีขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 35,000 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 5 ตัว

กระบือ อายุน้อยกว่า 6 เดือน อัตราตัวละไม่เกิน 15,000 บาท
 อายุ 6 เดือนถึง 1 ปี อัตราตัวละไม่เกิน 24,000 บาท
 อายุ 1-2 ปี อัตราตัวละไม่เกิน 32,000 บาท
 อายุ 2 ปีขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 39,000 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 5 ตัว

สุกร อายุ 1-30 วัน อัตราตัวละไม่เกิน 1,500 บาท
 อายุ 30 วันขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 3,000 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 10 ตัว

แพะ/แกะ อายุ 1-30 วัน อัตราตัวละไม่เกิน 1,500 บาท
 อายุ 30 วันขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 3,000 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 10 ตัว

ไก่พื้นเมือง/ไก่ทอง อายุ 1-21 วัน อัตราตัวละไม่เกิน 30 บาท
 อายุ 21 วันขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 80 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 300 ตัว

ไก่ไข่ อายุ 1-21 วัน อัตราตัวละไม่เกิน 30 บาท
 อายุ 21 วันขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 100 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 1,000 ตัว

ไก่เนื้อ อายุ 1-21 วัน อัตราตัวละไม่เกิน 20 บาท
 อายุ 21 วันขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 50 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 1,000 ตัว

เป็ดไข่ อายุ 1-21 วัน อัตราตัวละไม่เกิน 30 บาท
 อายุ 21 วันขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 100 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 1,000 ตัว

เป็ดเนื้อ/เป็ดเทศ อายุ 1-21 วัน อัตราตัวละไม่เกิน 30 บาท
 อายุ 21 วันขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 80 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 1,000 ตัว

นกกระทา อายุ 1-21 วัน อัตราตัวละไม่เกิน 10 บาท
 อายุ 21 วันขึ้นไป อัตราตัวละไม่เกิน 30 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 1,000 ตัว

นกกระเจือกเทศ อัตราตัวละไม่เกิน 2,000 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 10 ตัว

ห่าน อัตราตัวละไม่เกิน 100 บาท
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 300 ตัว

แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ อัตรา 1,980 บาท/ไร่
 ช่วยเหลือไม่เกิน รายละ 30 ไร่

นายสัตวแพทย์สมชวน รัตนมังคลานนท์
อธิบดีกรมปศุสัตว์

ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ปัญหายภัยพิบัติด้านปศุสัตว์
 กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
 โทร. 02-653-4444 ต่อ 3315
 E-mail : Disaster@dld.go.th

ครอบครัวปศุสัตว์ ทำด้วยใจ ทำให้ไว ทำได้จริง
www.dld.go.th

64

แผนการเตรียมความพร้อมกรณีเกิดภัยพิบัติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

1. ติดตามและเฝ้าระวังภัยพิบัติ

ติดตามข้อมูลจากกรมอุตุนิยมวิทยา กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พร้อมประสานพันธมิตรข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกร

2. ประสานพันธมิตรการขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์

ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลสัตว์ จัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย สำหรับสัตว์ที่อาจได้รับผลกระทบ

3. เตรียมความพร้อมด้านอาหารสัตว์และเวชภัณฑ์สัตว์

จัดเตรียมอาหารสัตว์และยาสัตว์ให้เพียงพอและประสานแหล่งสำรองอาหารสัตว์ในพื้นที่

4. แนะนำเกษตรกรเรื่องสถานที่อพยพสัตว์

ใช้คำแนะนำเกษตรกรเตรียมพื้นที่อพยพ ยกรังคอก การเตรียมน้ำสะอาด อาหารสัตว์สำรอง

5. เตรียมความพร้อมชุดปฏิบัติการช่วยเหลือด้านปศุสัตว์

เตรียมเจ้าหน้าที่เมื่อช่วยเหลือเกษตรกรและสัตว์เสี่ยงในพื้นที่ประสบภัย

6. เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคสัตว์

เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคสัตว์ภายหลังน้ำท่วมหรือสภาพอากาศแปรปรวน

7. บูรณาการความร่วมมือ

ร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ อปท. ภาคเอกชน และเครือข่ายเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัย

8. รายงานสถานการณ์และผลกระทบ

รายงานสถานการณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้กรมปศุสัตว์ทราบ

ทรัพยากรและความพร้อมกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

จุดอพยพสัตว์ 47 จุด

ครอบคลุม 7 อำเภอ พื้นที่เสี่ยง 3 อำเภอ ได้แก่ อ.นาดี อ.กบินทร์บุรี และอ.ประจันตคาม

เสบียงสำรอง 4 จุด

หญ้าแห้ง 20,000 กิโลกรัม (อ.กบินทร์บุรี 1 จุด และอ.ประจันตคาม 3 จุด)

ยานพาหนะกรณีฉุกเฉิน 11 คัน

เตรียมพร้อมสำหรับการเคลื่อนย้ายและขนส่งความช่วยเหลือเข้าพื้นที่ประสบภัย

หน่วยรักษาพยาบาลเคลื่อนที่เร็ว 7 หน่วย

สำหรับการดูแลสุขภาพสัตว์ในภาวะฉุกเฉิน

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปราจีนบุรี

9/33-3 ซอยวัดศรีมงคล ต.หน้าเมือง
อ.เมืองปราจีนบุรี จ.ปราจีนบุรี 25000
0-3721-6670
pvlo.pcr@dld.go.th

นายมงคล สมมะรัง (หัวหน้ากลุ่มยุทธฯ, ปศอ.บ้านสร้าง)
086-387-4540
นายณัฏฐ์ นามารักษ์ (ปศอ.เมือง)
089-544-7309
นายสุระชัย รักสละ (ปศอ.กบินทร์บุรี)
089-093-7284
นายธีรพงษ์ เจริญเจริญ (ปศอ.นาดี)
098-259-4924

นางอภิญญา กลางทิม (ปศอ.ศรีมหาโพธิ์)
085-180-9460
นายเรวัตต์ เรืองคำ (ปศอ.ศรีมหาโพธิ์)
089-563-4895
นายวุฒิชัย แซ่ดำ (ปศอ.ประจันตคาม)
098-289-1903

คอกสัตว์พังจากพายุ! ทะเบียนบ้านอยู่คนละที่...

ช่วยเหลือได้ไหม? (อัปเดตเกณฑ์ใหม่ปี 2569)

แยกประเภทการช่วยเหลือ:

ด้านปศุสัตว์

(ตัวสัตว์และการประกอบอาชีพ)

รับผิดชอบโดยปศุสัตว์อำเภอ/อปท.
ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้ก่อนเกิดภัย
และยึดพื้นที่เกิดเหตุเป็นหลัก

การช่วยเหลือเฉพาะหน้าฉับพลัน

อปท. สามารถเข้าช่วยเหลือก่อน ตัดต้นไม้ที่ล้มทับ
หรือขนย้ายสัตว์เสี่ยงได้ทันทีตามอำนาจหน้าที่

ด้านสิ่งปลูกสร้าง (คอกสัตว์/โรงเรือน)

รับผิดชอบโดย อปท.
ไม่สามารถเบิกค่าซ่อมที่อยู่อาศัยได้
แต่ช่วยในฐานะวัสดุประกอบ
อาชีพเกษตรกรรม

ขั้นตอนและเอกสารที่ต้องเตรียม

1. ขึ้นคำร้อง ณ อปท. ที่คอกสัตว์ตั้งอยู่

เขียนคำร้อง (สค.01) ณ
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน
พื้นที่เกิดเหตุทันที

2. เตรียมหลักฐาน ให้พร้อม

รูปถ่ายความเสียหาย, สำเนาบัตร/
ทะเบียนบ้าน, เอกสารสิทธิ์ที่ดิน
หรือใบทะเบียนเกษตรกร

3. เจ้าหน้าที่ลง ตรวจสอบพื้นที่

อปท. จะส่งเจ้าหน้าที่สำรวจและ
ทำรายงานเสนอคณะกรรมการ
เพื่ออนุมัติเงินเยียวยา

อัตราเงินชดเชยกรณีสัตว์บาดเจ็บหรือล้มตาย

โค (วัว) | อัตราช่วยเหลือ
(บาท/ตัว)
13,000 - 35,000

จำนวนสูงสุด:
ไม่เกิน 5 ตัว

กระบือ (ควาย) | อัตราช่วยเหลือ (บาท/ตัว):
15,000 - 39,000 จำนวนสูงสุด: ไม่เกิน 5 ตัว

สุกร / แพะ / แกะ | อัตราช่วยเหลือ (บาท/ตัว):
1,500 - 3,000 จำนวนสูงสุด: ไม่เกิน 10 ตัว

การซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างและคอกสัตว์

วงเงินใหม่
6,800 บาท ต่อครอบครัว
ปรับเพิ่มขึ้นจากเดิม 5,700 บาท
สำหรับค่าซ่อมแซมคอกสัตว์ ฟุ้งข้าว และโรงเรือน

ช่วยเหลือตามพื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหายจริง

อปท. ใบพื้นที่ที่คอกสัตว์ตั้งอยู่สามารถจ่ายเงินเยียวยาได้
แม้ทะเบียนบ้านจะอยู่อีกที่ก็ตาม

ค่าวัสดุซ่อมแซมที่อยู่อาศัยสูงสุด
88,600 บาท
ปรับเพิ่มขึ้นอย่างมากจากเกณฑ์เดิม
ที่กำหนดไว้เพียง 49,500 บาท

เปรียบเทียบวงเงินช่วยเหลือ (บาท)

ค่าซ่อมแซมคอกสัตว์/ฟุ้งข้าว

เดิม: 5,700 ❌

ใหม่ปี 2569: 6,800 ✅

ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ

เดิม: 11,400 ❌

ใหม่ปี 2569: 13,500 ✅

ค่าวัสดุซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

เดิม: 49,500 ❌

ใหม่ปี 2569: 88,600 ✅

การช่วยเหลือด้านเครื่องมือประกอบอาชีพ

ค่าเครื่องมือทำกินสูงสุด
13,500 บาท

ปรับเพิ่มจากเดิม 11,400 บาท
สำหรับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ประกอบ
อาชีพหลักที่เสียหาย

ครอบคลุมอุปกรณ์ เลี้ยงสัตว์ที่เสียหาย

หากอุปกรณ์ในการเลี้ยงสัตว์เสียหายร่วมด้วย
สามารถยื่นขอรับเงินช่วยเหลือในส่วนนี้ได้

📍 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปราจีนบุรี 9/33-3 ซอยวัดศรีมงคล ต.หน้าเมือง อ.เมืองปราจีนบุรี จ.ปราจีนบุรี โทร .037-216670

คู่มือการขอรับความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ด้านปศุสัตว์)

ขั้นตอน หลักเกณฑ์ และอัตราเงินเยียวยาสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติ

เงื่อนไขสำคัญในการรับความช่วยเหลือ

- ต้องแจ้งทะเบียนเกษตรกรล่วงหน้า
- เกษตรกรต้องแจ้งทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนเกิดภัยพิบัติ
- ทำบัญชีและก่อนเกิดภัยพิบัติ

อยู่ในพื้นที่ประกาศเขตช่วยเหลือ

ต้องเป็นพื้นที่ที่ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือประสบภัยพิบัติ

ลักษณะความเสียหาย "สิ้นเชิง"

ช่วยเหลือจากความเสียหายในกรณีผู้เลี้ยงสัตว์หรือลูกหลานไม่สามารถฟื้นฟูได้

อัตราและเกณฑ์การช่วยเหลือ (รายละเอียดที่กำหนด)

ประเภทสัตว์	อัตราช่วยเหลือ (บาท/ตัว)	จำนวนช่วยเหลือ (ตัว/ไร่)
วัว (โค-กระบือ)	13,000 - 35,000 บาท/ตัว	300
กระบือ	15,000 - 39,000 บาท/ตัว	300
ไก่ (ไก่เนื้อ / ไก่ไข่)	30 - 80	300
ไก่พื้นเมือง / ไก่หาง	30 - 100	1,000
ไก่ไข่ / เป็ดไข่	20 - 50	1,000
ไก่เนื้อ / เป็ดเนื้อ	30 - 80	1,000

สุกร และ เป็ดไข่/ไก่ไข่

ช่วยเหลือตามราคาซื้อขายจริง

ช่วยเหลือตามราคาซื้อขายจริง

ขั้นตอนการขอรับความช่วยเหลือ

- ยื่นแบบคำขอ (ภย 01) เกษตรกรยื่นแบบ ภย 01 ณ สถานที่กำหนด เช่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
- ตรวจสอบและรับรอง (ภย 02) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและรับรองความเสียหายที่เกิดขึ้น
- อนุมัติและจ่ายเงิน (ภย 03) เจ้าหน้าที่อนุมัติและจ่ายเงิน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปราจีนบุรี
โทรศัพท์: 0-3721-6670 หรือติดต่อสำนักงานปศุสัตว์อำเภอในพื้นที่ของคุณ

ภาคผนวก ข.

บัญชีทรัพยากร ยานพาหนะ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์
เครื่องมือ เครื่องใช้

บัญชีทรัพยากร ยานพาหนะ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

ที่	ยานพาหนะ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้	จำนวน	สถานที่เก็บรักษา		หน่วยงานรับผิดชอบ
			ตำบล	อำเภอ	
1.	เครื่องสูบน้ำ	4 เครื่อง			คก.ชลประทานปราจีนบุรี
2.	รถบรรทุกน้ำ	2 คัน	รอบเมือง	เมืองปราจีนบุรี	"
3.	รถบรรทุกขนาดใหญ่ ขนาด 6 ตัน	4 คัน	รอบเมือง แก่งดินสอ	เมืองปราจีนบุรี นาดี	คก.บางพลวงฯ (1 คัน) คก.นฤปดินทรจินดา (3 คัน)
4.	รถแทรกเตอร์ล้อยาง	1 คัน	รอบเมือง	เมืองปราจีนบุรี	คก.บางพลวง
5.	รถตัดหญ้าชุดหลัง	2 คัน	รอบเมือง แก่งดินสอ	เมืองปราจีนบุรี นาดี	คก.บางพลวงฯ (1 คัน) คก.นฤปดินทรจินดา (1 คัน)
6.	รถบรรทุกน้ำ ขนาด 6,000 ลิตร	3 คัน	รอบเมือง แก่งดินสอ	เมืองปราจีนบุรี นาดี	คก.บางพลวงฯ (2 คัน) คก.นฤปดินทรจินดา (1 คัน)
7.	รถบรรทุกเทท้าย ขนาด 6 ตัน 6 ล้อ	1 คัน	รอบเมือง	เมืองปราจีนบุรี	คก.บางพลวงฯ
8.	เรือกำจัดวัชพืช	5 ลำ	รอบเมือง	เมืองปราจีนบุรี	คก.บางพลวงฯ
9.	รถบรรทุกขนาด 2 ตัน 4 ล้อ	1 คัน	รอบเมือง	เมืองปราจีนบุรี	คก.บางพลวงฯ
10.	เครื่องสูบน้ำ ขนาด 8 นิ้ว	8 เครื่อง	รอบเมือง	เมืองปราจีนบุรี	คก.ชลประทานปราจีนบุรี
11.	เครื่องผลักดันน้ำ	8 เครื่อง	รอบเมือง	เมืองปราจีนบุรี	คก.ชลประทานปราจีนบุรี
12.	เครื่องกำเนิดไฟฟ้า	2 เครื่อง	รอบเมือง	เมืองปราจีนบุรี	คก.ชลประทานปราจีนบุรี
13.	รถบรรทุก 4 ล้อ	4 คัน	หน้าเมือง	เมืองปราจีนบุรี	สนง.ปศุสัตว์จังหวัดปราจีนบุรี
14.	รถบรรทุก 4 ล้อ	7 คัน		กบินทร์บุรี นาดี บ้านสร้าง ประจันตคาม ศรีมหาโพธิ ศรีมโหสถ	สนง.ปศุสัตว์อำเภอ 7 อำเภอ (อำเภอละ 1 คัน)
20.	รถบรรทุกขนาด 1 ตัน ขับเคลื่อน 2 ล้อ แบบดับเบิลแคบ	1 คัน	ลาดตะเคียน	กบินทร์บุรี	ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์ปีก
21.	รถบรรทุกขนาด 1 ตัน ขับเคลื่อน 2 ล้อ แบบช่องว่างด้านหลังคนขับ (CAB)	1 คัน	ลาดตะเคียน	กบินทร์บุรี	ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์ปีก
22.	รถบรรทุก 4 ล้อ	2 คัน		เมืองปราจีนบุรี	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดฯ
23.	รถตู้ 10 ที่นั่ง	1 คัน		เมืองปราจีนบุรี	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดฯ

ภาคผนวก ค.

ผู้ประสานงานและช่องทางการติดต่อ

รายนามคณะกรรมการศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัดปราจีนบุรี

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
1	นายธิตี โลหะปิยะพรรณ	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขต 9 และ 10 / ประธาน	0 2281 5955 ต่อ 242, 224
2	นางยอชวัญ วิชาคกิจ	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี / รองผู้อำนวยการศูนย์	0 3745 4042-3 09 8750 7971
3	นางสาวธนนันท์ ศรีสุวะ	เกษตรจังหวัดปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3721 7871-4 08 6311 1876
4	นายวิชัย ทองประไพ	ประมงจังหวัดปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3721 7003 09 5358 8323
5	นายสุขุม สนธิพันธ์	ปศุสัตว์จังหวัดปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3721 6670 08 5660 9815
6	นายสุวิทย์ ทุมมณี	สหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3745 4044-6 08 7035 8753
7	นายวิฑูล ประดิษฐ์บุญ	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3745 4073-4 08 6061 6416
8	นางดวงใจ สมโภชน์	ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3745 4077 08 9244 3708
9	นายโชคชัย เสนาะเกียรติ	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3720 0416-7 08 8959 9114
10	นางสาววรรัตน์ ลีรวงกุล	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3762 9518 08 1294 2519
11	นางกุลชนา ดาร์เวล	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าวปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3721 1232 08 1934 0050
12	นางสาวนริศรา เอี่ยมคุ้ม	ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 จังหวัดชลบุรี / กรรมการ	0 3835 1261 08 5519 7445
13	นายจรงักษ์ จารุเนตร	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3721 0262 08 1694 3396
14	นางจิตติพร จินดาแก้ว	ผู้อำนวยการสำนักงานหม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เขต 4 / กรรมการ	044-214-101
15	นายอัศวิน คำสุวรรณ	ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทย สาขาสระแก้ว / กรรมการ	0 3760 9822

(ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
16	นายยรรยงค์ อินทฤทธิ์	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3745 4326
17	วาทีรอยตรี ทะนงศักดิ์ สุวรรณเดมีย์	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3745 4420
18	นายเฉลิมเกียรติ พุทธิมี	ผู้อำนวยการสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดปราจีนบุรี	0 3721 1064
19	นายธาดรี บัวจุม	ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี / กรรมการ	0 3721 1625
20	---ว่าง---	หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรี / เลขาธิการศูนย์	0 3745 4043

ภาคผนวก ง.

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 525/2567

ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2567

เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ
ด้านการเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๕๖๘/๒๕๖๗

เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด

ตามที่ได้มีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๗๗๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด ไว้แล้ว นั้น

เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการเฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสถานการณ์ แจ้งเตือน และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงยกเลิคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๗๗๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ และจัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด ขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขตตรวจราชการที่รับผิดชอบ ผู้อำนวยการศูนย์
๒. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด รองผู้อำนวยการศูนย์
๓. เกษตรจังหวัด กรรมการ
๔. ประมงจังหวัด กรรมการ
๕. ปศุสัตว์จังหวัด กรรมการ
๖. สหกรณ์จังหวัด กรรมการ
๗. ปฏิรูปที่ดินจังหวัด กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการโครงการชลประทาน กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และ/หรือ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าว กรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต และ/หรือ
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยสาขาหรือจังหวัด กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด กรรมการ
๑๗. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด กรรมการ

๑๙. ผู้อำนวยการ...

๑๙. ผู้อำนวยการสำนักงานธนาการเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตรจังหวัด

กรรมการ

๒๐. หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

กรรมการ
และเลขานุการศูนย์

หน้าที่และอำนาจ

๑. จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรระดับจังหวัด และพิจารณา
ทบทวนแผนให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา

๒. ติดตามสถานการณ์เพื่อประเมินผลกระทบด้านการเกษตร รวมทั้งแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรทราบ
ได้อย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์

๓. รายงานการดำเนินงานของศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรระดับจังหวัด
สถานการณ์ ข้อมูลความเสียหาย การให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการช่วยเหลือ
เกษตรกรให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ

๔. ติดตาม แก้ไขปัญหา และเร่งรัดการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรของ
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด ให้เกิดความรวดเร็ว ถูกต้อง และ
เหมาะสมต่อสถานการณ์

๕. ประสานกับหน่วยงานอื่นหรือคณะกรรมการอื่น ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ

๖. แต่งตั้งคณะทำงานหรือมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

๗. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายประยูร อินสกุล)

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูฝน ปี 2569 จังหวัดปราจีนบุรี
ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหามลพิษพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี